

Žuvininkystės regiono vietos veiklos grupė „VILKAUDA“

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

**Žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės „VILKAUDA“
vietos plėtros 2016–2023 m. strategija**

Žuvininkystės regiono vietos veiklos
grupės „Vilkauda“ teritorija

2016 m.

TURINYS		Psl.
I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI		
1.	ŽRVVG vertybės, ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir ŽRVVG misija	3–7
2.	ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė	8–44
3.	ŽRVVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (toliau – SSGG)	45–46
4.	ŽRVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka	47
II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?		
5.	VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys	48
6.	VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su EJRVF konkrečiais tikslais	49
7.	VPS sąsaja su ŽRVVG teritorijos strateginiais dokumentais, Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (toliau – ESBJRS), Lietuvos akvakultūros sektoriaus plėtros 2014–2020 m. planu	50–63
III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?		
8.	LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas	64–75
9.	VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	75–82
10.	VPS įgyvendinimo veiksmų planas	83–88
11.	VPS finansinis planas	89–90
12.	VPS įgyvendinimo rodikliai	91–92
13.	VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną ir valdymas	93–96
IV DALIS. PRIEDAI		
1 priedas. ŽRVVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2011 m. statistinė informacija apie ŽRVVG teritorijos gyventojus: ŽRVVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.		97–98
2 priedas. ŽRVVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2013–2015 m. statistinė informacija apie ŽRVVG teritorijos gyventojus: ŽRVVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.		99–100

I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI

1. ŽRVVG vertybės, ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir ŽRVVG misija

1.1.

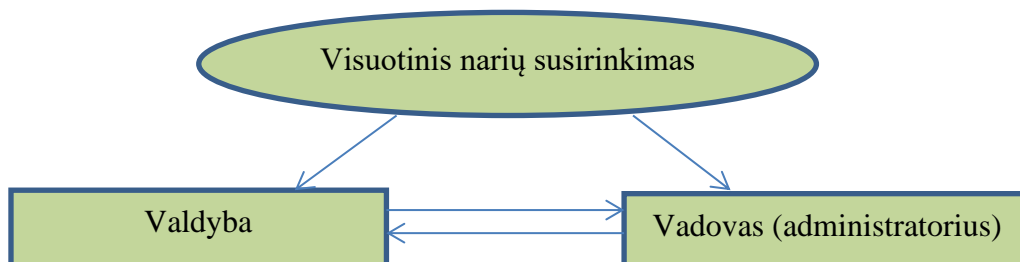
Informacija apie ŽRVVG

Žuvininkystės regiono vietos veiklos grupė „VILKAUDA“ (toliau – ŽRVVG) įsteigta 2008 m. birželio 5 d. Steigimo sutartį pasirašė 31 steigėjas: Vydas Raudonis, Petras Kizalas, Giedrius Kizalas, Donatas Ruoška, Kazimieras Stasiulionis, Arvydas Saltonas, Antanas Jurgaitis, Lina Simonavičienė, Marijonas Juozapas Kiela, Gintaras Kanaševičius, Lina Pilkienė, Arvydas Rimdeika, Sigitas Valiulis, Giedrius Krutulis, Remigija Kelečienė, Vytautas Kriščiūnas, Jonas Kazakevičius, Gintaras Adamonis, Giedrius Bachmatavičius, Arūnas Dzigas, Donaldas Lukšys, Regina Dzilbo, Regina Volonsevič, Genoefa Pivoriūnienė, Darius Medelis, Silvija Ladukaitė, Antanas Stackevičius, Asta Čeponytė, Sergėjus Jermolajevas, Vytautas Andriuškevičius, Viktoras Vaikutis. Juridinių asmenų registre įregistruota 2005 m. gegužės 17 d., kodas 302040530.

ŽRVVG valdymo organai:

1. visuotinis narių susirinkimas;
2. kolegialus valdymo organas – valdyba;
3. vadovas (administratorius) – vienasmenis grupės valdymo organas.

ŽRVVG valdymo struktūra pateikta 1 pav.



1 pav. ŽRVVG valdymo struktūra

Šaltinis: ŽRVVG duomenys.

ŽRVVG aukščiausias valdymo organas yra visuotinis narių susirinkimas. Pagal atstovaujamus sektorius ŽRVVG nariai pasiskirsto taip: 38,89 proc. narių (7 nariai) atstovauja pilietinės visuomenės sektorių, 38,89 proc. narių (7 nariai) atstovauja verslo sektorių ir 22,22 proc. narių (4 nariai) atstovauja vietos valdžios sektorių. ŽRVVG visuotinis narių sąrašas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Visuotinio narių susirinkimo sąrašas

Eil. Nr.	Vardas ir pavardė	Amžius	Atstovaujančioji institucija	Atstovavimo pagrindas
Pilietinės visuomenės sektorius, 38,89 proc.				
1.	Edita Carikaitė-Šatienė	40 m.	Elektrėnų seniūnijos Abromiškių bendruomenė	Elektrėnų seniūnijos Abromiškių bendruomenės delegavimo raštas 2015-12-18

2.	Darius Marcinkevičius	40 m.	Elektrėnų seniūnijos Abromiškių bendruomenė	Elektrėnų seniūnijos Abromiškių bendruomenės delegavimo raštas 2015-12-18
3.	Daiva Leonavičienė	53 m.	Vilniaus rajono Kalvelių seniūnijos bendruomenė „Akva“	Vilniaus rajono Kalvelių seniūnijos bendruomenės „Akva“ delegavimo raštas Nr. 1, 2016-01-25
4.	Loreta Štelbienė	65 m.	Molėtų rajono plėtros sąjūdis	Molėtų rajono plėtros sąjūdžio raštas dėl atstovo delegavimo Nr. S-2, 2015-12-15
5.	Daiva Kulienė	42 m.	Asociacija „Sprendimai šiandien“	Asociacijos „Sprendimai šiandien“ delegavimo raštas Nr. 1, 2015-12-14
6.	Dainoras Bendžaitis	37 m.	Lietuvos Respublikos Šalčininkų Rajono Baltosios Vokės Krašto Bendruomenės Centras	Lietuvos Respublikos Šalčininkų Rajono Baltosios Vokės Krašto Bendruomenės Centro delegavimo raštas Nr. BVC12/14-1, 2015-12-14
7.	Marina Gylienė	50 m.	Tribonių kaimo bendruomenė	Tribonių kaimo bendruomenės delegavimo raštas Nr. 2015-12-14, 2015-12-14
Žvejybos ir (arba) akvakultūros verslo sektorius, 38,89 proc.				
8.	Algimantas Gylis	50 m.	UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“ (akvakultūros sektorius)	UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“ direktoriaus įgaliojimas 2015 05 25
9.	Karolis Panasenka	36 m.	UAB „Bartžuvė“ (akvakultūros sektorius)	Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolas 2015 08 04 Nr. 2015-0804/001
10.	Jelena Julčuk	28 m.	UAB „Akvilėja“ (akvakultūros sektorius)	UAB „Akvilėja“ direktoriaus įgaliojimas 2015 08 17
11.	Adomas Banikonis	29 m.	UAB „Arvydai“ (akvakultūros sektorius)	Pagrindinio akcininko sprendimas 2015 08 10 Nr. 15-01
12.	Marius Varanka	35 m.	UAB „Armolė“ (akvakultūros sektorius)	UAB „Armolė“ direktoriaus įgaliojimas 2015 05 18
13.	Danius Pumputis	54 m.	Ūkininko Daniaus Pumpučio ūkis (žvejybos sektorius)	Ūkininko Daniaus Pumpučio ūkio įgaliojimas 2015 07 15
14.	Albertas Kaminskas	63 m.	UAB „Sevila“ (žvejybos sektorius)	UAB „Sevila“ direktoriaus įgaliojimas 2015 05 18
Vietos valdžios sektorius, 22,22 proc.				
15.	Robert Komarovskis	35 m.	Vilniaus raj. savivaldybė	Tarybos sprendimas 2014 10 31

				Nr. T3-426
16.	Mindaugas Kildišius	43 m.	Molėtų raj. savivaldybė	Tarybos sprendimas 2015 07 14 Nr. B1-159
17.	Kazimieras Stasiulionis	62 m.	Elektrėnų savivaldybė	Tarybos sprendimas 2011 03 30 Nr. TS-90
18.	Karolina Nakrevič	28 m.	Šalčininkų raj. savivaldybė	Tarybos sprendimas 2015 07 02 Nr. T-119

Šaltinis: ŽRVVG duomenys.

ŽRVVG valdybą sudaro 16 narių, kurių atstovavimas atitinka jai keliamus reikalavimus: 43,75 proc. valdybos narių (7 valdybos nariai) atstovauja pilietinės visuomenės sektorių, 31,25 proc. valdybos narių (5 valdybos nariai) atstovauja verslo sektorių ir 25,00 proc. valdybos narių (4 valdybos nariai) atstovauja vietos valdžios sektorių. ŽRVVG valdyboje išlaikyta lyčių pusiausvyra: 56,25 proc. valdybos sudaro vyrai (9 valdybos nariai) ir 43,75 proc. moterys (7 valdybos nariai). Jaunimo atstovai sudaro 43,75 proc. (7 valdybos nariai iki 40 m. amžiaus). Valdybos sąrašas pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Valdybos narių sąrašas

Eil. Nr.	Vardas ir pavardė	Amžius	Atstovaujančioji institucija	Atstovavimo pagrindas
Pilietinės visuomenės sektorius, 43,75 proc.				
1.	Edita Carikaitė - Šatienė	40 m.	Elektrėnų seniūnijos Abromiškių bendruomenė	Elektrėnų seniūnijos Abromiškių bendruomenės delegavimo raštas 2015-12-18
2.	Darius Marcinkevičius	40 m.	Elektrėnų seniūnijos Abromiškių bendruomenė	Elektrėnų seniūnijos Abromiškių bendruomenės delegavimo raštas 2015-12-18
3.	Daiva Leonavičienė	53 m.	Vilniaus rajono Kalvelių seniūnijos bendruomenė „Akva“	Vilniaus rajono Kalvelių seniūnijos bendruomenės „Akva“ delegavimo raštas Nr. 1, 2016-01-25
4.	Loreta Štelbienė	65 m.	Molėtų rajono plėtros sąjūdis	Molėtų rajono plėtros sąjūdžio raštas dėl atstovo delegavimo Nr. S-2, 2015- 2-15
5.	Daiva Kulienė	42 m.	Asociacija „Sprendimai šiandien“	Asociacijos „Sprendimai šiandien“ delegavimo raštas Nr. 1, 2015-12-14
6.	Dainoras Bendžaitis	37 m.	Lietuvos Respublikos Šalčininkų Rajono Baltosios Vokės Krašto Bendruomenės Centras	Lietuvos Respublikos Šalčininkų Rajono Baltosios Vokės Krašto Bendruomenės Centro delegavimo raštas Nr. BVC12/14-1, 2015-12-14
7.	Marina Gylienė	50 m.	Tribonių kaimo bendruomenė	Tribonių kaimo bendruomenės delegavimo raštas Nr. 2015-12-14, 2015-12-14

Žvejybos ir (arba) akvakultūros verslo sektorius, 31,25 proc.				
8.	Algimantas Gylys	50 m.	UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“ (akvakultūros sektorius)	UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“ direktoriaus įgaliojimas 2015 05 25
9.	Karoli Panasenka	36 m.	UAB „Bartžuvė“ (akvakultūros sektorius)	Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolas 2015 08 04 Nr. 2015-0804/001
10.	Jelena Julčuk	28 m.	UAB „Akvilegija“ (akvakultūros sektorius)	UAB „Akvilegija“ direktoriaus įgaliojimas 2015 08 17
11.	Adomas Banikonis	29 m.	UAB „Arvydai“ (akvakultūros sektorius)	Pagrindinio akcininko sprendimas 2015 08 10 Nr. 15-01
12.	Marius Varanka	35 m.	UAB „Armolė“ (akvakultūros sektorius)	UAB „Armolė“ direktoriaus įgaliojimas 2015 05 18
Vietos valdžios sektorius, 25,00 proc.				
13.	Robert Komarovski	35 m.	Vilniaus raj. savivaldybė	Tarybos sprendimas 2014 10 31 Nr. T3-426
14.	Mindaugas Kildišus	43 m.	Molėtų raj. savivaldybė	Tarybos sprendimas 2015 07 14 Nr. B1-159
15.	Kazimieras Stasiulionis	62 m.	Elektrėnų savivaldybė	Tarybos sprendimas 2011 03 30 Nr. TS-90
16.	Karolina Nakrevič	28 m.	Šalčininkų raj. savivaldybė	Tarybos sprendimas 2015 07 02 Nr. T-119
<p>Šaltinis: ŽRVVG duomenys.</p> <p>Šiuo metu ŽRVVG administracijoje dirba 2 darbuotojai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vadovė (administratorė) Orinta Dičmonė; 2. Buhalterė Daiva Vilkuvienė. <p>VPS įgyvendinimą administruos 4 darbuotojai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. VPS administravimo vadovas; 2. VPS finansininkas ir (arba) buhalteris; 3. VPS administratorius; 4. VPS viešųjų ryšių specialistas. 				
1.2.	<p>ŽRVVG vertybės</p> <p>Siekiant ŽRVVG skaidrios ir efektyvios veiklos, VPS įgyvendinimas bus pagrįstas šiomis vertybėmis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tolerancija; • Iniciatyvumu; • Lygiavertiškumu; 			

	<ul style="list-style-type: none"> • Sąžiningumu; • Partneryste; • Kompetencija; • Atsakomybe.
1.3.	<p>ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m.</p> <p>ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. – tai išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandenų žvejybos, akvakultūros ūkinius subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas.</p>
1.4.	<p>ŽRVVG misija</p> <p>ŽRVVG misija – remti vietos iniciatyvas, užtikrinant pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir verslo partnerystę. Efektyviais būdais skatinti vietos gyventojų socialinį, ekonominį aktyvumą, didinant užimtumą, skatinant vietos verslo plėtrą, stiprinant socialinę integraciją.</p>

2. ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė

2.1.	Pagrindiniai ŽRVVG teritorijos duomenys, teritorijos išskirtinumas, identitetas ir gamtos išteklių analizė
------	--

Geografinė padėtis ir ŽRVVG teritorijos administracinis suskirstymas. Žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės „Vilkauda“ teritorija (toliau – ŽRVVG) išsidėsčiusi plačioje šalies geografinėje erdvėje ir apima pietinę, pietrytinę, rytinę teritorijas, turinčias skirtingas gamtines, kultūros paveldo ir žuvininkystės vystymo tradicijas ir sąlygas. Į jos sudėtį patenka Molėtų r. sav., Šalčininkų r. sav., Elektrėnų sav. teritorijų plotai bei Vilniaus r. sav. iš 23 seniūnijų į ŽRVVG teritoriją patenka tik 15 seniūnijų: Dūkštų, Sudervės, Maišiagalos, Avižienių, Riešės, Paberžės, Sužionių, Nemenčinės, Buivydžių, Bezdonių, Lavoriškių, Mickūnų, Kalvelių, Rukainių, Medininkų teritorijos (R1).

Elektrėnų savivaldybė įsteigta vykdant Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų reformą. Įsteigimo data – 2000 m. kovo 19 d. (įvyko rinkimai į savivaldybių tarybas). Teritorija suformuota iš Trakų rajono ir Kaišiadorių rajono savivaldybių dalies teritorijų. Savivaldybės centras – Elektrėnų miestas buvo pradėtas statyti 1960 metais, kaip elektrinės statytojų ir darbuotojų gyvenvietė. Vardas dirbtinis, nuo žodžio elektra, suteiktas 1962 m., siekiant įamžinti tuomet didžiausią elektrinę Lietuvoje. Lietuvos istorijos instituto duomenimis pirmosios rašytinės žinios apie Elektrėnus – 1960 m., Vievi – 1522 m. Elektrėnų savivaldybė yra Vilniaus apskrityje. Teritorijos plotas – 509 km², kuris 2013–2015 m. nesikeitė. Savivaldybėje yra 2 miestai: Elektrėnai ir Vievis, taip pat Semeliškių miestelis. Teritorijoje yra 8 seniūnijos: Elektrėnų, Vievio, Kietaviškių, Semeliškių, Pastrėvio, Kazokiškių, Gilučių, Beižionių¹ (R2).

Molėtų rajonas plyti rytinėje Lietuvos dalyje. Nutolęs nuo šalies sostinės Vilniaus apie 60 km, šalia magistralės Vilnius–Utena. Molėtų rajono savivaldybės teritorija yra Aukštaičių aukštumoje, didžiausias aukštis 228 m, prie Kojeliškių kaimo. Teritorijos plotas 1 368 km², kuris 2013–2015 m. nesikeitė. Molėtų rajono savivaldybės seniūnijos: Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Dubingių, Giedraičių, Inturkės, Jonišio, Luokesos, Mindūnų, Suginčių, Videniškių² (R3).

Šalčininkų rajono savivaldybė. Šalčininkų rajono savivaldybė yra įsikūrusi Vilniaus apskrities pietrytinėje dalyje, Baltarusijos pasienyje. Rajono plotas 1 491 km², kuris 2013–2015 m. nesikeitė. Administracinis centras – Šalčininkai, 42 km nuo Vilniaus, kitas rajono miestas – Eišiškės, miesto tipo gyvenvietė – Baltoji Vokė. Rajonas ribojasi su Vilniaus, Trakų ir Varėnos rajonais, pietuose ir rytuose rajono ribos sutampa su Lietuvos–Baltarusijos valstybine siena. Šalčininkų rajono savivaldybės seniūnijos: Akmenynės, Baltosios Vokės, Butrimonių, Dainavos, Dieveniškių, Eišiškių, Gerviškių, Jašiūnų, Kalesninkų, Pabarės, Poškonių, Šalčininkų, Turgelių³ (R4).

Vilniaus rajonas. Administracinis teritorinis vienetas, viena didžiausių savivaldybių Lietuvos pietryčiuose, prie sienos su Baltarusija. Rajonas iš šiaurės, pietų ir rytų supa Vilniaus miestą, kuriame yra savivaldybės centras (pats Vilnius turi atskiros savivaldybės statusą, todėl į Vilniaus rajono teritoriją neįeina). Vilniaus rajono teritorija rytuose ribojasi su Baltarusijos Respublika, šiauriniame pakraštyje ribojasi su Švenčionių ir Molėtų rajonais, iš šiaurės – vakarų pusės rajono kaimynai – Širvintų rajonas, iš vakarų – Elektrėnų rajonas, iš pietvakarių – Trakų rajonas, o iš pietų pusės – Šalčininkų rajonas. Tai vienas iš didžiausių rajonų Lietuvoje. Jo apylinkių patrauklumą lemia vaizdingi kraštovaizdžiai, turtingas kultūrinis paveldas. Rajonas įsikūręs pietrytinėje

¹ <http://www.elektrenai.lt/index.php?1514133170>

² <http://www.moletai.lt/index.php?473997217>

³ <http://www.salcininkai.lt/index.php?2658220215>

Lietuvos dalyje. Rajono plotas užima 2 129 km². Rajone yra 1 miestas – Nemenčinė, 4 miesteliai – Bezdonys, Maišiagala, Mickūnai ir Šumskas. Rajono savivaldybė suskirstyta į 23 seniūnijas: Avižienių, Bezdonių, Buivydžių, Dūkštų, Juodšilių, Kalvelių, Lavoriškių, Maišiagalos, Marijampolio, Medininkų, Mickūnų, Nemenčinės, Nemenčinės miesto, Nemėžio, Paberžės, Pagirių, Riešės, Rudaminos, Rukainių, Sudervės, Sužionių, Šatrininkų ir Zujūnų⁴. Į ŽRVVG teritoriją patenka tik 15 Vilniaus r. sav. seniūnijų: Dūkštų, Sudervės, Maišiagalos, Avižienių, Riešės, Paberžės, Sužionių, Nemenčinės, Buivydžių, Bezdonių, Lavoriškių, Mickūnų, Kalvelių, Rukainių, Medininkų. Todėl minėtos seniūnijos užima 1 587 km² arba 74,5 proc. Vilniaus r. sav. teritorijos ploto. ŽRVVG teritorijos plotas 2013–2015 m. nekito ir užėmė 4 954 km², t. y. 7,6 proc. šalies teritorijos ploto (3 lentelė) (R5).

3 lentelė. ŽRVVG teritorija (žemės plotas) metų pradžioje

Administracinė teritorija	Teritorija (žemės plotas) metų pradžioje, km ²		
	2013	2014	2015
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>65 300</i>	<i>65 300</i>	<i>65 286</i>
Elektrėnų sav.	509	509	509
Molėtų r. sav.	1 367	1 367	1 367
Šalčininkų r. sav.	1 491	1 491	1 493
Vilniaus r. sav.	2 129/1587*	2 129/1587*	2 129/1587*
ŽRVVG teritorija	4954**	4954**	4954**

*– 2016-05-24 Vilniaus rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. A33(15)-3544-(4.22).

**– apskaičiuota atsižvelgiant į tai, kad į ŽRVVG teritoriją patenka tik 15 Vilniaus r. sav. seniūnijų, todėl ŽRVVG teritorija užima 4 954 km².

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>

ŽRVVG teritorija yra aiškiai apibrėžta, vientisa ekonominiu, socialiniu ir geografiniu požiūriu, nepriklauso kitos ŽRVVG teritorijai. ŽRVVG teritorijos plotas 2015 m. pradžioje sudarė 4 954 km², t. y. 7,6 proc. šalies teritorijos. Tai išskirtinė Lietuvos ŽRVVG teritorija, kuri apima keturiu savivaldybių teritorijų plotus ir jų gyventojus ir yra didžiausia ŽRVVG teritorija šalyje. (R6). ŽRVVG teritorijoje 2015 m. sausio 1 d. gyveno 128 604 gyventojai, kurios veikla grįsta trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios – partnerystės principu, įtraukiant žvejybos, akvakultūros sričių atstovus (fizinis ir juridinius asmenis). ŽRVVG teritorijoje veiklą vykdo 6 ŽRVVG narės – akvakultūros įmonės, akvakultūros sektoriuje 2015 m. dirbo 102 darbuotojai.

Kraštovaizdis, įskaitant vandens telkinius ir miškus, jų tinkamumas verslinei žvejybai, akvakultūrai ir rekreacijai.

Molėtų rajono gamta. Molėtų rajonas yra beveik pačiame Aukštaitijos viduryje, ribojasi su Vilniaus, Širvintų, Ukmergės, Anykščių, Utenos, Švenčionių rajonais. Reljefui būdinga kalvų, klonių, daubų gausa, nuolydis vakarų pusėn, kur link teka dauguma krašto upių ir upelių. Žemės nederlingos, mažai pramonės, todėl prioritėtinė rajono vystymosi kryptis – rekreacija, leidžianti plėtoti šios krypties verslą, ekologinį ūkininkavimą, poilsio ir turizmo infrastruktūrą. Didžiausias krašto turtas – švari gamta, nes nėra didelių aplinką teršiančių objektų. Molėtų r. sav. vandenys 2013 m. sudarė 12 007,89 ha bendro ploto arba 8,9 proc., 2015 m. – 12 639,84 ha bendro ploto arba 9,2 proc.⁵ (R7). Kraštovaizdis pasižymi ežerų ir upelių, patenkančių į Šventosios ir Žeimenos upių baseinus, gausa. Didžiausios upės – Siesartis ir Virinta (Šventosios intakai), mažesnės –

⁴ <http://www.vrsa.lt/index.php?857645636>

⁵ <http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

Alanta, Grabuosta, Pusnė, Vastapa. Apie 300 ežerų užlieja daugiau nei 7 proc. rajono teritorijos. Didžiausi: Asveja (1 015,1 ha, iš jų: Molėtų rajone 444 ha, laikomas ilgiausiu Lietuvos ežeru), Stirniai (891 ha), Baltieji Lakajai (703,8 ha), Galuonai (591,5 ha), Kertuojai (545,7 ha), Siesartis (538,8 ha). Nedidukas Malkėstaičio ežeras – antras pagal gylį Lietuvoje (57 m)(R8). Molėtų upėse ir ežeruose žvejai pagauna lydekų, ešerių, kuojų, aukšlių, raudžių, starkių, lynų, karpių, seliavų, šamų, karšių, vėgėlių, ungurių, upėtakių, kiršlių. Molėtų r. sav. miškai 2013 m. sudarė 39 326,20 ha arba 28,8 proc., 2015 m. – 44 372,52 ha arba 32,5 proc.⁶ Rajone yra 5 valstybiniai draustiniai (Žalvarių geologinis, Kamastos kraštovaizdžio, Baldono geomorfologinis, Malkėstaičio ir Virintos hidrografiniai), 8 valstybės saugomi gamtos paveldo objektai (akmuo „Valiulis“, Jurkiškio akmuo, Kreiviškių akmuo, Lakajos akmuo, Mindučių akmuo, Alkūnų ažuolas, Beržos ažuolas, Virintos ažuolas). Rajono teritorijoje yra dalis Labanoro ir Asvejos regioninių parkų. Sudedamosios Labanoro regioninio parko dalys yra Stirnių hidrografinis, Maldžiūnų geomorfologinis, Urkio telmologinis draustiniai. Kadangi nėra didelių aplinką teršiančių objektų, gamta ekologiškai švari. Kalvotą, miškingą ir ežeringą Molėtų kraštą mėgsta poilsiautojai ir turistai. Per metus rajoną aplanko apie 150 tūkst. poilsiautojų, apie 2 tūkst. užsienio turistų (R9). Gražiausiose vietose įsikūrę daugiau negu 40 poilsio namų, turinčių apie 2 tūkst. vietų, teikiamos kaimo turizmo paslaugos, kuriami vandens turizmo maršrutai. Į poilsio verslą investuoja Lietuvos ir užsienio verslininkai. 100 namų poilsio gyvenvietę su išplėta infrastruktūra stato olandų įkurta bendrovė UAB „Strenko“. Šalia Molėtų veikia sportinės aviacijos klubas, įrengtas aerodromas sportiniams lėktuvams, rengiami apžvalginiai skrydžiai⁷(R10). ŽRVVG teritorijoje veiklą vykdo akvakultūros įmonė, ŽRVVG narė – UAB „Armolė“. Čia žuvis veisiama, auginama ir parduodama, taip pat, pavasarį ir rudenį galima įsigyti įžuvinimo medžiagos. Įmonė augina karpius, karosus, lydekas, amūrus ir lynus.

Šalčininkų rajono savivaldybė ribojasi su Vilniaus, Trakų ir Varėnos rajonais, pietuose ir rytuose rajono ribos sutampa su Lietuvos–Baltarusijos valstybine siena. Nors rajonas nepasižymi derlingomis teritorijomis, tačiau jis turtingas vertingais gamtovaizdžiais. Šalčininkų r. sav. miškai 2013 m. sudarė 68 996,89 ha bendro ploto arba 46,3 proc., 2015 m. – 69 336,76 ha bendro ploto, arba 46,5 proc.⁸ (R11). Ryškiausias Šalčininkų rajono miškų bruožas – jaunas jų amžius ir nedidelė rūšinė medžių įvairovė. Vyrauja sausi pušynai. Lapuočių medynų pasitaiko prie upių, slėniuose. Didžiausias miškų masyvas – Rūdninkų giria. Susideda iš 23 miškų, kurių didžioji dalis priklauso šiam rajonui (R12). Didžioji rajono dalis yra monotoniško reljefo Eišiškių plynaukštėje, šiaurės vakarai – šilais apaugusioje smėlingoje Dainavos žemumoje, rytinė rajono dalis – Medininkų aukštumoje, kurioje prie Katkuškių iškilusi aukščiausia (265 m) rajono vieta. Žemiausia rajono vieta (121 m) yra ten, kur Šalčia kerta rajono administracinę ribą. Šalčininkų r. sav. vandenys 2013 m. sudarė 2 562,47 ha bendro ploto arba 1,7 proc., 2015 m. – 2 521,52 ha bendro ploto arba 1,7 proc.⁹ (R13). Per šiaurinę rajono dalį teka Merkys su keliolika trumpų intakų. Didžiausias Merkio intakas Šalčia kerta rajono teritoriją pietinėje dalyje. Rūdninkų girios viduriu teka Šalčios intakas Visinčia. Šalčininkų rajone yra 8 ežerai. Didžiausi yra Kernavo ir Papio ežerai. Taip pat rajone yra 18 tvenkinių. Rajono upių, ežerų ir tvenkinių vandenyse gyvena 28 žuvų rūšys. Nereti upėtakai, kiršliai, kelios kitos tinkamos rekreacinei žūklei žuvų rūšys¹⁰ (R14). ŽRVVG teritorijoje veiklą vykdo 2 akvakultūros įmonės, ŽRVVG narės – tai UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“, kurie 344 ha tvenkiniuose auginą gyvas prekinės žuvis, užsiima didmenine prekyba, komercine – mėgėjiška žūkle bei UAB „Juodaisis gandas“ 365 ha tvenkinių plote auginą prekinės žuvis ir užsiima komercine mėgėjiška žūkle.

⁶ <http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

⁷ <http://www.moletai.lt/index.php?473997217>

⁸ <http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

⁹ <http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

¹⁰<http://www.salcininkai.lt/index.php?2658220215>

Elektrėnų sav. teritorija turtinga gamtos ištekliais. Elektrėnų savivaldybė – viena vandeningiausių savivaldybių Lietuvoje. Elektrėnų r. sav. vandenys 2013 m. sudarė 3 514,90 ha bendro ploto arba 7,0 proc., 2015 m. – 3 732,38 ha bendro ploto arba 7,3 proc.¹¹(R15) Teritorijoje yra 106 ežerai. Vyrauja negilūs, nedidelio ploto, dažniausiai pelkėtais pakraščiais ir gana dumblingi ežerėliai. Didžiausi ir giliausi yra Vievio (294,5 ha), Ilgio (154,2 ha) ir Vaisiečio (89,7 ha) ežerai. Be natūralių vandens telkinių savivaldybėje gausu žmogaus sukurtų telkinių: Pastrėvio tvenkiniai (87,5 ha) ir Elektrėnų marios (1 289,6 ha, 33 metrų gylis, talpa – 93,4 mln. m³). Vandeningiausios ir srauniausios upės: Strėva, Bražuolė, Žiezmarė ir Spengla. Jos priskiriamos pietryčių Lietuvos hidrologinėi sričiai, plukdo savo vandenį į rytus – Neries baseiną.¹²

Elektrėnų kraštas pasižymi daugeliu puikių kraštovaizdžio vertybių – miškais, kalvomis, daugybe vandens telkinių: ežerų, upių, tvenkinių. Tad tinkamų vietų bendrauti su gamta čia apstu. Palyginti nelabai didelėje teritorijoje yra 106 ežerai bei kiti vandens telkiniai, kurių kiekvieno plotas didesnis negu 0,4 hektaro. Vasarą toli nereikia ieškoti tinkamų vietų žmogui, mėgstančiam poilsį gamtoje.

Elektrėnų kraštas įsiterpęs tarp dviejų Lietuvos fizinių geografinių sričių: šiaurės rytinė įeina į Pabaltijo žemumą, centrinė ir pietinė – į paskutiniojo apledėjimo moreninių aukštumų rajoną. Tad nenuostabu, kad teritoriją puošia Nemuno vidurupiui ir Neries žemupiui būdingos plynaukštės, o pietryčiuose – pietų Lietuvos aukštumos. Gražus kraštovaizdis: daug kalvų, daubų, griovų, kurių dėka reljefo polinkio kampai svyruoja nuo 1,5 iki 6 laipsnių. Žemiausios vietos virš jūros lygio yra prie Neries, jos tesiekia 66,7 metrus. Vidutinis reljefo aukštis – ties Vievio ežeru (111,2 m), o aukščiausios pakilumos yra Rusakalnio kaimo vietovėje (217,9 m) ir Nuobariškių kalva, iškilusi 228,7 m. Elektrėnų r. sav. miškai 2013 m. sudarė 17 200,00 ha bendro ploto arba 33,8 proc., 2015 m. – 17 073,99 ha bendro ploto arba 33,6 proc.¹³ Savivaldybės teritorijoje vyrauja spygliuočių miškai. Apie du trečdalius medynų sudaro pušynai, antroje vietoje – minkštieji lapuočiai: beržai, juodalksniai, drebulės ir baltalksniai. Ir tik vos keletą šimtų hektarų užima ažuolynai ir uosynai. Natūralus, savaime užaugęs miškas užima net 77,5 proc. miško fondo žemės. Beveik pusė esančių miškų priklauso valstybei, kita pusė – privatiems žemių valdytojams. Pagal naudojimo paskirtį didžiausius plotus užima ūkiniai miškai, antroje vietoje – ekosistemų apsaugos, trečioje – skirti rekreacijai¹⁴ (R16). Savivaldybės gamtiniai ištekliai, jų įvairovė sudaro palankias sąlygas ŽRVVG uždavinių įgyvendinimui. ŽRVVG teritorijoje veiklą vykdo akvakultūros įmonė, ŽRVVG narė – UAB „Bartžuvė“, kuri augina gyvas prekes žuvis ir jų jauniklius, užsiima didmenine prekyba, komercine mėgėjiška žūkle ir medžiokle.

Vilniaus rajono vandenys 2013 m. sudarė 4 546,52 ha bendro ploto arba 2,1 proc., 2015 m. – 4 873,59 ha bendro ploto arba 2,1 proc.¹⁵ Pro rajoną teka Neris su intakais Vilnia, Voke. Rajone yra 36 valstybinės reikšmės ežerai ir 28 valstybinės reikšmės tvenkiniai¹⁶ (R17). Didžiausi ežerai (virš 50 ha): Gaveikių, Ilgas, Ilgutis, Karvys, Pikeliškių, Riešė, Vilnoja, Širvys. Didžiausi valstybinės reikšmės tvenkiniai (virš 20 ha) – tai Margių (Kalvelių sen.), Keturiasdešimt totorių ir Kryžiškių (Pagirių sen.). Margių tvenkinys ir dirbtinis Arvydų tvenkinys naudojami žuvininkystei. Daugelis Vilniaus rajono tvenkinių naudojami rekreacijai (R18). Vilniaus rajono teritorijoje esančios upės ir upeliai priklauso Neries upės baseinui ir taip pat yra tinkami vandens turizmui. Turizmui tinkamiausi Neries intakai, esantys Vilniaus rajone: Vokė, Vilnia, Dūkšta, Žeimena.

¹¹<http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

¹²<http://www.elektrenai.lt/index.php?1514133170>

¹³<http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

¹⁴<http://www.elektrenai.lt/index.php?1514133170>

¹⁵<http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

¹⁶Dėl valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašo patvirtinimo. LRV nutarimas Nr. 1268, aktuali redakcija nuo 2010-06-23 http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=376244

2013 m. miškai sudarė 84 581,96 ha bendro ploto arba 39,7 proc., 2015 m. – 89 350,09 ha bendro ploto arba 42,0 proc.¹⁷(R19). Vilniaus rajono savivaldybėje miškingumas yra didesnis negu Lietuvoje bei kitose žiedinėse savivaldybėse. Didžiausi miškų masyvai Vilniaus rajone plyti aplink Nemenčinę. Vilniaus r. sav. teritorijos bendrajame plane rajono teritorijos miškingumo didinimas išskiriamas kaip prioritetas, siekiant išsaugoti kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, užtikrinti ekonomiškai racionalų dirvonuojančių bei menkaverčių žemių panaudojimą, atsižvelgiant į aplinkos apsaugos, kraštovaizdžio formavimo, kultūros paveldo išsaugojimo, turizmo plėtros ir kitus faktorius. Didžiausi miškai – Lavoriškių, Nemenčinės, Sudervės. Miškams būdingi pušynai, eglynai, yra beržynų, mišriųjų miškų. Yra Dubingių kraštovaizdžio, Žeimenos ichtiologinis draustiniai, Alionių spanguolynas, Gėlos geomorfologinis, Kenos hidrografinis draustiniai. Vilniaus rajonas turtingas vertingais gamtovaizdžiais, istorijos, architektūros, gamtos paminklais, etnografiniais kaimais. Tai lemia didelį potencialą plėtoti kaimo vietovėse turizmo ir poilsio paslaugas. Privalumas yra didelis rajono teritorijos miškingumas (36,8 proc.) ir brandžių miškų gausa. Didžiausi miškų masyvai yra aplink Nemenčinę. Reikia įvertinti ir šalia esančios sostinės daromos įtakos turistų srautų skaičiui Vilniaus rajone. Vilniaus rajonas turi nemažą rekreacinį potencialą, ypač Asvejos ir Neries regioninių parkų teritorijose, kai kuriose priemiestinėse zonose (R20). Būtent šie regioniniai parkai ir Alionių, Baravykinės, Kruopinės kraštovaizdžio draustiniai gamtos apsaugos ir rekreacijos požiūriu yra labai vertingi. Vertingiausi gamtiniai kompleksai saugomi Grionų, Juozapinės, Kuosinės, Skersabalių geomorfologiniuose, Kenos ir Vilniaus hidrografiniuose, Medininkų ir Pravalos botanikos draustiniuose, Papio ornitologiniame draustinyje.

Kultūros paminklų gausa (jų priskaičiuojama 445), vandens telkinių ir miškų turtingi ištekliai, akį žavintys kraštovaizdžiai būdingi šiam regionui, pritraukia daug turistų ir gamtos išskylautojų, todėl čia kuriasi nauji rekreaciniai centrai, kaimo turizmo sodybos, sudaromi turistiniai maršrutai, teikiamos įvairios turistinės paslaugos (R21). Žuvininkystės veikla rajone užsiima ŽRVVG nariai: UAB „Arvydai“, UAB „Akvilėgija“. UAB „Arvydai“, kurie augina gyvas prekes, ekologiškas žuvis ir jų jauniklius, užsiima didmenine prekyba, komercine – mėgėjiška žūkle. Turi 400 ha tvenkinių. Rajone taip pat ūkinę veiklą vykdo ir kita akvakultūros ŽRVVG narė UAB „Akvilėgija“, kurios bendras tvenkinių plotas siekia 681,8 ha. UAB „Akvilėgija“ augina gyvas prekes, ekologiškas žuvis ir žuvų jauniklius, užsiima didmenine prekyba, komercine–mėgėjiška žūkle.

ŽRVVG teritorijoje vandenys 2016 m. užima 4,32 proc. bendro ŽRVVG teritorijos ploto, t. y. 0,27 punkto didesnę procentinę dalį, lyginant su šalies būkle (4 lentelė) (R22). Tuo tarpu miškai ŽRVVG teritorijoje 2016 m. užima 40,01 bendro ŽRVVG teritorijos ploto, t. y. 6,34 punkto didesnę procentinę dalį, lyginant su šalies būkle. Teritorija tinkama žvejybai, akvakultūrai ir rekreacijai. Yra palankios sąlygos sėkmingai vystyti žuvininkystės ūkį, vandens turizmą ir kitas ūkio šakas, turinčias ryšį su žuvininkystės plėtra.

4 lentelė. Žemės fondo struktūra, proc. sausio 1 d.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	2013-01-01			2016-01-01		
		Bendras plotas	Miškai (miško žemė)	Vandenys	Bendras plotas	Miškai (miško žemė)	Vandenys
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	100,00	32,60	4,02	100,00	33,67	4,05
2.	Elektrėnų sav.	100,00	33,80	7,00	100,00	33,60	7,30
3.	Molėtų r. sav.	100,00	28,80	8,90	100,00	32,50	9,20
4.	Šalčininkų sav.	100,00	46,30	1,70	100,00	46,50	1,70

¹⁷ <http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

5.	Vilniaus r. sav.*	100,00	39,70	2,10	100,00	42,00	2,10
6.	ŽRVVG teritorija*	100,00	38,23	4,12	100,00	40,01	4,32

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://www.nzt.lt/go.php/Statistika>, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

Biologinė įvairovė (kiek tai aktualu VPS įgyvendinimui) ir saugomos teritorijos.

Šalčininkų rajono savivaldybė. Saugomų teritorijų valstybės kadastrė Šalčininkų rajono savivaldybėje įtraukta iš viso 51 saugoma teritorija bei jose esantys objektai. Savivaldybės teritorijoje įsteigti 26 draustiniai, iš kurių 12 saugomi valstybės. Nemaža jų dalis patenka į Dieveniškių istorinio regioninio parko teritoriją. Didžiausias pagal plotą – Zygmantiškių geomorfologinis draustinis, įsteigtas Rūdninkų girios Zygmantiškių kopagūbrio apsaugai. Kompleksinei gamtos ir kultūros paveldo apsaugai įsteigtas Dieveniškių istorinis regioninis parkas. Tai yra vienintelis tokio pobūdžio parkas Lietuvoje. Istorinio regioninio parko paskirtis – išsaugoti ypač vertingus gamtos ir kultūros paveldo požiūriu Poškonių ir Žižmų etnokultūrinius kompleksus, Dieveniškių urbanistinį kompleksą, jo planinę ir erdvinę struktūrą, unikalų Rimašių kaimą, Norviliškių vienuolyno kompleksą, Bėčionių piliakalnį, Dieveniškių, Skaivonių, Senujų Miežionių, Didžiulių, Stakų, Poškonių pilkapius, Moko, Žižmų, Jankelių akmenis, Gaujos ir Stakų kraštovaizdžio bei Dieveniškių geomorfologinį kompleksus. Taip pat rajone yra Navakonių geologinis, Merkio ichtiologinis draustiniai. Į gamtos paveldo objektų sąrašą patenka 6 akmenys, Stakų konglomerato luistai, Rimašių akmenynas bei 3 medžiai. Rėžių kaime, Butrimonių seniūnijoje esantis Rėžių akmuo paskelbtas gamtos paminklu¹⁸ (R23).

Šalčininkų rajone yra „Natura 2000“ priskiriamų teritorijų: 12 vietovių, kurių bendras plotas savivaldybėje sudaro 5 237,042 ha: Gaujos upės slėnis, Jurgelionių pievos, Kernavo pelkė, Merkio pievos ties Pamerkiu, Merkio slėnis ties Turgeliais, Merkio upė, Papio ežeras, Rūdninkų viržynai, Stakų miškas, Versekos upė, Visinčios upės slėnis ties Gudeliais, Šalčios ir Visinčios upių slėniai, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus ir 2 – paukščių apsaugos, kurių bendras plotas sudaro savivaldybėje 19 462,463 ha: Baltosios Vokės šlapžemės, Rūdninkų giria.¹⁹ Pagal Lietuvos floristinį–fitocenologinį rajonavimą Šalčininkų rajono savivaldybė patenka į dvi augalijos provincijas. Pietrytinė dalis priklauso Ašmenos aukštumos ir Lydos plynaukštės rajonui. Kita rajono dalis patenka į Dainavos lygumos termofilinių pušynų rajoną. Rajone sutinkamos šiems floristiniams rajonams būdingos augalų rūšys, tokios kaip lietuvinė naktižiedė, Borbaso gvazdikas, karpuotasis ožekšnis, didžioji kelerija, siauralapė smiltė, smiltyninis šepetukas. Čia praeina kalninės arnikos, balandinės žvaigždunės, pavasarinio kežio siaurinė paplitimo riba bei juodadantės kulkšnės, penkialapio dobilo siauralapio porūšio vakarinė riba. Rajono gyvūnija įprasta plačialapiams ir mišriems miškams, tinka gyventi vabzdžiams, varliagyviams, ropliams, paukščiams, žinduoliams. Šalčininkų rajonas pasižymi paukščių įvairove, tarp jų tokios saugomos rūšys kaip vapsvaėdžiai, tetervinai, kurtiniai, juodosios meletos ir kt. Taip pat rajone gausu žinduolių. Tai žinomi gyvūnai – lapės, vilkai, kiaunės, barsukai, žebenkštys, bebrai ir kt. Pagrindiniai medžioklės objektai – šernai, stirnos, elniai ir briedžiai. Rajono upių, ežerų ir tvenkinių vandenyse gyvena 28 rūšių žuvis. Nereti upėtakiai, kiršliai, kelios kitos žuvų rūšys, tinkamos rekreacinei žūklei. Merkio upėje sutinkami paprastasis kujagalvis bei mažoji nėgė.²⁰

Molėtų rajono savivaldybė. Rajone yra Asvejos ir Labanoro regioniniai parkai, Šakymo gamtinis rezervatas, Žalvarių geologinis draustinis, 4 geomorfologiniai draustiniai, 7 hidrografiniai draustiniai, Merkšrinio botaninis draustinis, Kanio raisato botaninis–zoologinis draustinis, 5 termologiniai draustiniai, Dubingių urbanistinis draustinis, 10 kraštovaizdžio draustinių. Sudedamosios Labanoro regioninio parko dalys yra Stirnių hidrografinis, Maldžiūnų

¹⁸ Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. D1-19 redakcija.

¹⁹ <https://stk.am.lt/portal/statisticalInformation.action;jsessionid=519FB5A8C8E889EE4805C196BD882AA3>

²⁰ Šalčininkų rajono savivaldybės 2011–2015 m. strateginis plėtros planas.

geomorfologinis, Urkio telmologinis draustiniai. Saugomos teritorijos – Natura 2000 buveinių apsaugai svarbios teritorijos yra Asvejos ežerynas, Labanoro regioninis parkas, Vilkaraisčio miškas, Virintos upė. Paukščių apsaugai svarbios teritorijos: Asvejos ežerynas, Labanoro giria.²¹ Kadangi nėra didelių aplinką teršiančių pramonės įmonių, gamta ekologiškai švari. Molėtų ežeruose ir jų apylinkėse peri laukinės antys, kirai, narai, gulgės, vandens vištelės, garniai, apsistoja praskrendantys paukščiai, upėse ir ežeruose žvejai pagauna lydekų, ešerių, kuojų, aukšlių, raudžių, starkių, lynų, karpių, seliavų, šamų, karšių, vėgėlių, ungurių, upėtakių, kiršlių. Molėtų ežeruose ir jų apylinkėse peri laukinės antys, kirai, narai, gulgės, vandens vištelės, garniai, apsistoja praskrendantys paukščiai, upėse ir ežeruose žvejai pagauna lydekų, ešerių, kuojų, aukšlių, raudžių, starkių, lynų, karpių, seliavų, šamų, karšių, vėgėlių, ungurių, upėtakių, kiršlių.²² Labanoro regioninio parko miškuose peri daugelis retų miško paukščių: juodieji gandrai, mažieji ereliai, rėksniai, vapsvaėdžiai, juodieji pesliai, žuvininkai, kurtiniai, teterviniai, lututės, žvirblinės pelėdos, tripirščiai geniai, pilkosios meletos. Taip pat juodakakliai narai, gervės, švygždos, tikučiai, kukučiai, žalvarniai ir kiti. Gausiai aptinkama įvairių europinės svarbos gamtinių buveinių: pelkinių, pelkėtų lapuočių ir vakarų taigos miškų, tarpinių pelkių ir liūnų, aktyvių aukštapelkių, šarmingų žemapelkių, ežerų su menturdumblių bendrijomis, mažai mineralizuotų ežerų su būdmaginių augalų bendrijomis, natūralių eutrofinių ežerų su plūdžių ir aštrių bendrijomis. Parke yra žvilgančiųjų ir pelkinių riestūnių, dvilapių purvuolių augaviečių. Aiseto ir Stirnių ežerų apylinkėse gana dažni kūdriniai pelėausiai.²³

Elektrėnų savivaldybė. Nors Elektrėnų savivaldybės teritorijoje nėra daug valstybės saugomų teritorijų, tačiau saugotinių gamtinių kompleksų gana nemažai. Į Elektrėnų savivaldybės teritoriją patenka dalis Trakų istorinio nacionalinio parko, juosianti Daugirdiškių mišką ir jo vaizdingas apylinkes. Dalis Neries regioninio parko išsidėsčiusi savivaldybės šiaurės rytinėje dalyje ir driekiasi abipus Neries krantų, per Elektrėnų ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijas. Neries regioniniame parke saugomi gamtiniai ir kultūriniai draustiniai (piliakalniai ir archeologiniai paminklai).²⁴

Draustinių savivaldybės teritorijoje nėra daug, tačiau jie pakankamai vertingi ir įdomūs. Vienas iš jų – Strošiūnų kraštovaizdžio draustinis, kurio rytinė dalis patenka į Elektrėnų savivaldybės teritoriją, o centrinė ir vakarinė – į Kaišiadorių. Unikalaus reljefo kraštovaizdis yra Pipiriškių geomorfologiniame draustinyje. 519 ha plotas yra puiki vieta savivaldybės gražiausių apylinkių apžvalgai ir pažinčiai su moreninių pakraštinių darinių kompleksu, kuris būdingas tikrai Dzūkų aukštumai.²⁵

Saugomoms teritorijoms priskirti ir Ilgio ornitologinis draustinis, Pūstakiemio botaninis savivaldybės draustinis, Nestrėvančio ežero, Bražuolės upės gamtinis kompleksas. Gyvūnijos apsaugai labai svarbūs Salceko, Švenčiaus ir Briauno, Aujėdo ir Gilūšio ežerų gamtinės teritorijos kompleksai.²⁶

Neries regioniniame parke saugomi Dzūkų aukštumos pakraščio kraštovaizdžio kompleksai, Neris vidurupio kraštovaizdis, gamtinė ekosistema, gamtos ir kultūros paveldo vertybės, yra įsikūręs vienintelis savivaldybės teritorijoje išlikęs senas gatvinis režinis Grabijolų kaimas.

Biologinės įvairovės išsaugojimui įsteigtas Bražuolės botaninis draustinis, kuriame tarpsta retos ir nykstančios augalų rūšys, taip pat pietų Lietuvos miškų fragmentai. Reto grožio Kulių kraštovaizdžio ir Aliosos hidrografinis draustiniai. Parko puošmenos – unikalūs medžiai: Pugainių

²¹ <http://stk.vstt.lt/stk/ataskaitos.jsp?lang=lt&jsessionid=A1498D7FF6C443923DAF0082CDE7AC69>

²² <http://www.moletai.lt/index.php?473997217>

²³ <http://labanoras.am.lt/VI/index.php#a/100>

²⁴ [²⁵ \[²⁶\]\(http://www.elektrenai.lt/go.php/lit/Elektrenu-savivaldybes-strateginis-pletros-planas-20142020-m, Elektrėnų savivaldybės strateginis plėtros planas 2014-2020 m.</p>
</div>
<div data-bbox=\)](http://www.elektrenai.lt/go.php/lit/Elektrenu-savivaldybes-strateginis-pletros-planas-20142020-m, Elektrėnų savivaldybės strateginis plėtros planas 2014-2020 m.</p>
</div>
<div data-bbox=)

ąžuolas ir pušis „Raganos šluota” bei valstybės saugomi gamtos paveldo objektai – geologinės vertybės: Ausiutiškių konglomeratas, Bražuolės tufų atodanga (Joteliūnų tufai), Bražuolės akmuo.

Pūstakiemio botaniniame draustinyje saugoma rudeninio vėlyvio augimvietė. Savivaldybės saugomi šie gamtos paveldo objektai: Giedraitiškių ir Streipūnų ąžuolai, Aleksandriškių eglė ir uosis, Beižionių, Mustenių, Žikaronių ir Laičių akmenys.²⁷

Vilniaus rajono savivaldybė. Vilniaus rajone yra daugelis gamtiniu požiūriu vertingų ir saugomų teritorijų – 23 valstybiniai draustiniai: kraštovaizdžio (Baravykinės, Daubėnų, Girijos), geomorfologiniai (Griovių, Juozapinės, Kruopynės, Kuosinės, Medžiakalnio, Skersabalių, Vanaginės, Verdeikių), hidrografiniai (Kenos, Vilnios), botaninis (Medininkų), ornitologiniai (Kazimieravo, Papio, Taurijos), ichtiologinis (Žeimenos), genetiniai (Girulių miško pušies, Medžioklės miško beržo), telmologiniai (Alionių, Gegužinės, Raudonosios balos) draustiniai, taip pat nemažai vertingų gamtinių buveinių.

Rajono teritorijoje yra geologinių, geomorfologinių bei botaninių valstybės saugomų gamtos paveldo objektų. Gamtosauginiu, estetiniu ir pažintiniu požiūriu vertingiausi rajono kraštovaizdžiai yra Neries ir Asvejos regioniniuose parkuose. Neries regioninis parkas yra į vakarus nuo Vilniaus, abipus Neries upės, įsikūręs trijose savivaldybėse: Vilniaus rajono, Trakų rajono ir Elektrėnų. Parkas įsteigtas, siekiant išsaugoti ypač vertingų Neries vidurupio kilpų sistemų, vertingas miškingo Neries slėnio biocenozes, gausias kultūros vertybes. Neries regioninio parko miškuose galima rasti beveik visų rūšių Lietuvos miškų žinduolius – stirnas, briedžius, elnius, šernus ir kt. Prie vandens gyvena bebrai, ūdros, audinės, kirstukai. Užregistruotos visos 14 Lietuvoje gyvenančių šikšnosparnių rūšys. Biologinės įvairovės požiūriu vertingiausiame Dūkštų ąžuolynėse įsteigtas gamtinis rezervatas. ąžuolynas yra tinkama buveinė daugeliui retų ir nykstančių gyvūnų, augalų, grybų ir kerpių rūšių. Dūkštos upelio slėnyje gyvena parko įžymybė – į Lietuvos raudonąją knygą įrašyta didžioji miegapelė. Neries regioniniame parke peri retieji mūsų krašto paukščiai: juodasis gandras ir mažasis erelis rėksnys. Nuošaliuose šlapiuose miškuose lizdus krauna vienas stambesnių nykstančių Lietuvos paukščių – juodasis gandras. Į parko teritoriją įeinančioje upės atkarpoje užregistruotos 30 žuvų rūšys. Labiausiai paplitusios yra kuojos, šapalai, ešeriai. Taip pat nemažai lydekų, salačių, žiobrių. Kur kas retesnės tam tikrose upės atkarpose aptinkamos žuvys – tai lašišos, šlakiai, margieji upėtakiai. Neries regioniniame parke randama 959 augalų rūšys, iš jų: 53 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą.²⁸ Tokią didelę įvairovę nulemia dirvožemių ir reljefo ypatumai. Retomis augalų rūšimis ir natūraliomis bendrijomis išsiskiria Dūkštų ąžuolynas, kuriame 18 augalų rūšių yra retos ir ribotai Lietuvoje paplitusios ir 5 rūšys, įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą (miškinė dirsė, statusis atgiris, balandinė žvaigždūnė, stačioji vaizgina, tuščiaviduris rūtenis).

Asvejos regioninis parkas taip pat išsidėstęs trijuose rajonuose: Vilniaus, Švenčionių ir Molėtų. Jo tikslas išsaugoti Asvejos ežeryno kraštovaizdį, jo gamtines ekosistemų bei kultūros paveldo vertybes. Asvejos regioniniame parke daugiausia auga spygliuočių medynai, tarp kurių dominuoja pušynai, užimantys daugiau kaip pusę visų medynų ploto. Taip pat regioninio parko teritorijai, būdingi krūmynai ir pievos. Saugomų augalų rūšių augimvietės Asvejos regioniniame parke paplitusios visoje parko teritorijoje. Auga raiboji gegūnė, miškinė plikaplaiskė, miškinė žiomenė, pelkinis viržis. Galima aptikti ir Europos buveinių direktyvos saugomas rūšis: žvilgančioji riestūnė, dvilapis purvuolis, vėjalandinė šilagėlė, plikažiedis linalapis, stačioji dirvuolė. Asvejos regioniniame parke galima sutikti beveik visas Lietuvos miškų žinduolių rūšis – stirnas, briedžius, elnius, šernus. Gausu ir smulkesnių žinduolių. Parko ežeruose arba šalia jų gyvena ūdros, bebrai, kanadinės audinės, ondatros, vandeniniai pelėnai, kirstukai. Sutinkama 10 šikšnosparnių rūšių, įrašytų į Lietuvos raudonąją knygą ir Europos sąjungos buveinių direktyvą: kūdrinis, branto, vandeninis pelėausiai, šikšniukas nykštukas, šikšniukas mažylis, vėlyvasis ir šiaurinis šikšniai, natuzijaus šikšniukas, rudasis ir mažasis nakvišos. Parko ežeruose ir upeliuose gyvena lydekos, ešeriai, lynai, karšiai, unguriai, karosai. Parke peri daug retų paukščių rūšių: erelis žuvininkas,

²⁷<http://www.elektrenai.lt/go.php/lit/>, *Elektrėnų savivaldybės teritorijos bendras planas/3Elektrėnų savivaldybės bendrojo plano sprendiniai iki 2016 m.*

²⁸ <http://neriesparkas.lt/?id=154&l=1>

juodasis peslys, lėlys, kurtinys, švygžda, tetervinai, žalvarnis, juodasis gandras ir kiti reti paukščiai.²⁹

Vandens kokybė.

Elektrėnų savivaldybė. Elektrėnų savivaldybėje visiems vartotojams tiekiamas tik požeminis vanduo. Požeminių vandenių kokybė savivaldybėje yra gera bakteriologiniu atžvilgiu, tačiau kaip ir daugelyje vietų Lietuvoje yra padidintas geležies kiekis. Šiuo metu tik 5 iš 15 vandenviečių savivaldybės teritorijoje yra įrengti vandens gerinimo įrenginiai ir tik 4 iš jų (Lazdėnų k., Elektrėnų m., Kareivonių k., Gilučių k.) vanduo yra išvalomas iki leistinų normų. Pagal UAB „Elektrėnų komunalinis ūkis“ ir UAB „Gelvita“ pateiktus duomenis 29 proc. tiekiamo vandens kiekio vartotojams neatitinka HN 24:2003 normų reikalavimų.

Molėtų r. savivaldybė. Hidrologiniu požiūriu Molėtų rajonas yra turtingas požeminiais vandenimis: esant didesniai vartotojų poreikiui, išgręžiami nauji gręžiniai, sumažėjus vartotojų poreikiams, gręžiniai tamponuojami. Gruntiniai vandenys Molėtų regione yra palyginti švarūs, tačiau šio vandens kokybę mažina didelis geležies kiekis. Geriamojo vandens kokybė priklauso nuo vandens gerinimui skirtų įrengimų efektyvumo. Molėtų rajone daugiausia vandens suvartojama ūkio ir buities reikmėms tenkinti, mažiausia – pramonės, energetikos, žemės ūkio reikmėms tenkinti. Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos mikrobiologinių tyrimų skyriaus duomenimis 2013 m. ir 2015 m. buvo atlikti tyrimai Molėtų r. sav. ežeruose maudyklose: Luokesos, Pastovio ir Dūrių. Tyrimo rezultatai parodė, kad žarninių lazdelių ir žarninių enterokokų skaičius neviršijo normos, atliekų, nuolaužų ir kitų plūduriuojančių medžiagų nerasta.³⁰

Šalčininkų r. savivaldybėje vandens telkinių yra ne itin gausu. Šalčininkų rajono savivaldybė rūpinasi savo teritorijos aplinkos apsauga. Iš savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos aplinkos kokybės gerinimui 2014 m. buvo skirta 670,06 Eur, šie pinigai panaudoti maudyklų (tvenkinių) vandens kokybės tyrimams. Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje maudymosi sezono metu (nuo birželio 1 d. iki rugsėjo 15 d.) yra stebimas maudyklų ir vandens telkinių vanduo tų rekreacinių vietų, kurias yra pamėgę rajono gyventojai bei svečiai – Šalčininkų I tvenkinio paplūdimio maudyklos, Eišiškių miesto maudyklos, Šalčininkėlių, Poškonių, Gojaus, Panezdilių, Padvarionių, Butrimonių vandens telkinių vanduo. Minėtų vandens telkinių vandens kokybės tyrimai 2014 m. atlikti Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijoje, parodė, kad vandens mikrobiologinės taršos rodikliai atitiko Lietuvos higienos normoje HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reglamentuotas privalomas vertes.³¹

Vilniaus r. savivaldybė. Rajone vykdomas paviršinių vandens telkinių monitoringas. Vandens kokybiniai tyrimai atliekami labiausiai lankomose maudyklėse. Vilniaus visuomenės sveikatos biuro duomenimis Vilniaus rajono maudyklų vandens kokybė puiki.³² Centralizuotai teikiamas geriamas vanduo išgaunamas tik iš požeminių vandens šaltinių. Vilniaus rajono geriamajame vandenyje geležies (kartais amonio, mangano) rodikliai, kur nėra įdiegtos bendrosios geležies šalinimo technologijos, dažnai viršija HN 24: 2003 reglamentuojamą specifikuotą vertę.³³ Siekdama gerinti centralizuotai tiekiamo geriamojo vandens kokybę, Vilniaus r. savivaldybė vysto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą. Tuo pačiu gerinamos aplinkosauginės sąlygos – mažinama paviršinių ir požeminių vandenių tarša. 2014 metais bendrai su investicinių projektų kofinansavimu vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrai, rekonstrukcijai, remontams iš savivaldybės biudžeto skirta 1 336 249,78 Lt.³⁴ Pažymėtina, kad didelė rajono gyventojų dalis (58 proc.) vartoja šulinių arba gręžinių vandenį. Vilniaus visuomenės sveikatos centro duomenimis trečdalis šalies šulinių vanduo užterštas nitritais ir nitratais. Vilniaus regiono

²⁹ http://asvejosparkas.lt/?page_id=363

³⁰ Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos mikrobiologinių tyrimų skyriaus 2013 m., 2016 m. ataskaitos.

³¹ Šalčininkų rajono savivaldybės mero 2014 metų veiklos ataskaita, patvirtinta Šalčininkų r. sav. tarybos 2015-03-30 sprendimu Nr. T-1359.

³² <http://www.vvsb.lt/?s=vandens>

³³ <http://www.nemeziokomunalininkas.lt/vandens-tiekimas-nuotek-tvarkymas/vandens-kokyb-vilniaus-rajone>

³⁴ 2014 metų Vilniaus rajono savivaldybės mero ir Vilniaus rajono savivaldybės tarybos veiklos ataskaita.

šulinių užterštumas vienas iš didžiausių – 2014 m. šiame regione buvo 39 proc. higienos normų reikalavimų neatitikusių šulinių.

Pagal pateiktus ŽRVVG teritorijoje veikiančių įmonių duomenis ir Aplinkos monitoringo ataskaitas, žuvų auginimui skirtų tvenkinių ŽRVVG teritorijoje per 2013–2015 m. išleistų vandens (nuotekų) teršalų kiekiai neviršijo teisės aktuose nustatytų normatyvų. Neigiamas poveikis aplinkos kokybei nedaromas. Lyginant 2015 metų monitoringo duomenis su 2014 m. rezultatais, žymių skirtumų nepastebėta. 2013 m., 2014 m., 2015 m. atlikti vandens tyrimai leidžia tiksliai nustatyti vandens kokybę.³⁵

Energijos gamybai naudotini atsinaujinantys ištekliai (pvz., saulės, vėjo energija) ir jų gamyba. Lietuvoje šildymui ir elektros gamybai, kas labai aktualu akvakultūros įmonėms, naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai yra biomasė, geoterminė ir saulės energija. Didžiąją dalį šių sunaudojamų išteklių sudaro biokuras. Pagrindiniai šildymui naudojami biomasės ištekliai yra mediena ir jos atliekos, žemės ūkio produktai ir biodujos. Siekiant didinti biomasės panaudojamą energijos tikslams, reikia skatinti iki šiol nepakankamai panaudotų išteklių naudojimą: miško kirtimo atliekų, trumpos rotacijos želdinių, šiaudų, komunalinių atliekų ir biodujų panaudojamą energijai gaminti.

Prognozuojama, kad atsinaujinančių išteklių energijos dalis, kuri gali būti pasiekta turimais vietiniais ištekliais, šalyje 2020 m. sudarys 23 proc. Prioritetas turėtų būti teikiamas vietinio atsinaujinančių išteklių energijos potencialo išnaudojimui. Siekiant 23 proc. tikslo, reikalingos papildomos, šalia dabar egzistuojančių, atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo skatinimo priemonės. Todėl faktinis atsinaujinančių išteklių energijos dalies bendrajame galutiniame energijos suvartojime kitimas priklausys, visų pirma, nuo to, kaip sparčiai ir sėkmingai bus įgyvendintos planuojamos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo skatinimo priemonės. Kitas veiksnys, įtakosiantis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros rodiklius, yra bendrojo galutinio energijos suvartojimo kitimas. Bendrojo galutinio energijos suvartojimo kitimas ženkliai priklausys nuo šalies ekonomikos atsigavimo ir augimo tempų bei energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos įgyvendinimo. Šalyje atsinaujinančių energijos išteklių struktūroje dominuoja biokūro naudojimas. Juo pagaminta 2014 m. 1080,0 ktne, vėjo energija – 55,0 ktne, biodyzelinu – metilo (etilo) esteriu – 57,6 ktne. Svarbiausias vaidmuo tenka bioenergijos ištekliais (5 lentelė). Bendrasis atsinaujinančių energijos išteklių sunaudojimas 2013–2014 m. svyravo pagal sunaudojamų išteklių grupes. Malkos ir kurui skirtos medienos atliekos energijos ištekliai padidėjo 5,9 proc., biodujų – 34,6 proc., vėjo energijos – 6,2 proc. Hidroenergijos išteklių sunaudojimas sumažėjo 23,7 proc., bioetanolio – 9,5 proc. (R24)

5 lentelė. Šalies bendrasis atsinaujinančių energijos išteklių sunaudojimas, ktne

	2013 m.	2014 m.
Malkos ir kurui skirtos medienos atliekos	1020,4	1080,0
Žemės ūkio atliekos	6,2	4,9
Biodujos	15,6	21,0
Geoterminė energija	1,7	1,9
Hidroenergija	44,8	34,2
Vėjo energija	51,8	55,0
Bioetanolis	9,5	8,6
Bio-ETBE (etil-tercijo-butil-eteris)	–	–
Biodyzelinas – metilo (etilo) esteris	52,0	57,6

³⁵ 2016 m. UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“ aplinkos monitoringo ataskaita.

Šaltinis: <http://www.avei.lt/lt/component/energy/?task=map>

Atsinaujinančių energijos šaltinių ŽRVVG teritorijoje subjektų 2013–2015 m. padidėjo nuo 176 iki 187 objektų arba 6,3 proc. Jų struktūroje daugiausia atsinaujinančiai energijos gamybai panaudojama saulės energija, nežymi jos dalis pagaminama, naudojant hidroenerziją ir biodujas (6 lentelė) (R25).

6 lentelė. Atsinaujinančių energijos šaltinių objektai ŽRVVG teritorijoje

Eil. Nr.		2013 m.	2015 m.
1.	Saulės energija	160	171
2.	Vėjas (vėjo energija)	3	3
3.	Hidroenergija	9	9
4.	Biodujos	4	4
	Viso:	176	187

Šaltinis: <http://www.avei.lt/lt/component/energy/?task=map>

Kultūros ir (arba) žvejybos paveldas.

Elektrėnų savivaldybė. Kultūros vertybių registro duomenimis 2016 m. Elektrėnų rajono teritorijoje buvo registruota 135 kultūros vertybės, iš jų: 111 nekilnojamos kultūros vertybės.³⁶ Iš jų: valstybės saugomomis pripažintos 32 nekilnojamosios kultūros vertybės. Tai yra 22 pavieniai objektai (Alkas; Bajorų kapinynas; Balceriškių pilkapynas; Eitulionių alkas, vad. Skerdimais; Gojaus, Perkūnkiemio, Elektrėnų pilkapynas; Jagėlonių akmuo, vad. Gaideliu; Jurgio Kybarto žuvimo vieta; Kalninių Mijaugonių pilkapynas II pilkapynas; Kloninių Mijaugonių senovės gyvenvietė; Liaukiškių alkakalnis vad. Kopyčia; Mitkiškių akmuo su „Kristaus, Marijos ir avinėlio pėdomis“; Mitkiškių senovės gyvenvietė; Paaliosės, Padaliosios, Pamiškės pilkapis; Paaliosės, Padaliosios, Pamiškės pilkapis II; Paaliosės, Padaliosios, Pamiškės pilkapynas; Padūkštų pilkapynas; Semeliškių dvarvietė; Varliškių pilkapis; Vievio dvarvietė; Vievio geležinkelio stoties sandėlis; Žuvyčių kapinynas, kapinynas, vadinamas Ažuolyno kalnu; Žuvyčių piliakalnis), 2 kompleksai (Abromiškių dvaro sodyba; Pipiriškių, Pasamanės piliakalnis su gyvenvieta) ir 8 kompleksus sudarantys objektai (Pipiriškių, Pasamanės piliakalnio su gyvenvieta gyvenvietė; Abromiškių dvaro sodybos parkas, rūmai, sarginė, svirnas, tvarto liekanos ir tvoros fragmentai; Piliakalnis, vad. Juodkalniu).³⁷

Molėtų r. savivaldybė. Molėtų rajone yra gausu archeologinių, dailės, mitologinių, architektūrinių ir istorinių kultūros paveldo objektų, muziejų. Kultūros vertybių registro duomenimis 2016 m. Molėtų rajono teritorijoje buvo registruota 665 kultūros vertybės, iš jų: 503 nekilnojamos kultūros vertybės.³⁸ Rajone išlikęs dvarų paveldas. 16 dvarų sodybų įrašytos į išaiškinamų paveldo vertybių sąrašus: Ambraziškių, Anomislio, Bekupės, Bijutiškio, Didžiokų, Girsteitiškio, Inketrių, Klabinių, Libertavos, Martyniškių, Molėtų, Parudinės, Siesarties, Žalvarių, Želtiškių, Žižmaukos. Čiulų, Alantos ir Arnionių dvaro sodybos. Svečiams įdomu pabuvoti Arnionių ir Alantos dvaruose, apžiūrėti Videniškių augustiniečių vienuolyną ir Baltadvario bastioninės pilies liekanas. Gausiai lankomi: unikalus Etnokosmologijos muziejus (Kulionių k.), Žvejybos muziejus (Mindūnų k.).³⁹

Šalčininkų r. savivaldybė. Kultūros vertybių registro duomenimis 2016 m. Šalčininkų rajono teritorijoje buvo registruota 352 kultūros vertybės, iš jų: 346 nekilnojamos kultūros vertybės. Nekilnojamąjį kultūros paveldą sudaro archeologijos ir mitologijos paveldo objektai – 4 vnt., kapinės – 12 vnt., piliakalniai – 7 vnt., pilkapiai – 27 vnt., senovės gyvenvietės 5 vnt., architektūriniai objektai – 217 vnt., statiniai, jų dalys, priklausiniai, statinių kompleksai – 80 vnt.

³⁶<http://kvr.kpd.lt/>

³⁷<http://www.elektrenai.lt/go.php/lit/Elektrenu-savivaldybes-strateginis-pletros-planas-20142020-m, Elektrėnų savivaldybės strateginis plėtros planas 2014-2020 m.>

³⁸ <http://kvr.kpd.lt/>

³⁹ <http://www.moletai.lt/index.php?399329907>

Žymesni architektūros paminklai yra Jašiūnų dvaras (jame lankėsi arba gyveno žymūs XIX a. kultūros ir mokslo veikėjai M. Balinskis, A. Sniadeckis, J. Sniadeckis, J. Slovackis, A. Mickevičius ir kt.), Tabariškių ir Bruknynės dvarvietės, Tabariškių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia.⁴⁰

Vilniaus r. savivaldybė. Vilniaus rajonas išsiskiria kultūros paveldo gausa ir autentiškumu. Kultūros vertybių registro duomenimis rajono teritorijoje 2016 m. registruota 549 kultūros vertybės, iš jų: 514 nekilnojamos kultūros vertybės.⁴¹ Vilniaus rajono paveldo objektų sudėtis turi savitų ypatumų – jis išsiskiria archeologinių vietų ir buvusių dvarų sodybų gausa. Vienos žinomiausių nekilnojamojo kultūros vertybių – tai Sužionių, Buivydu, Bradeliškių, Maišiagalos ir kiti piliakalniai, Keturiasdešimties Totorių kaimo etnografinės sodybos, geologo J. Lukoševičiaus gimtinė Bikiškėje, namas, kuriame gyveno poetas V. Sirokomlė (Bareikiškėse) ir kt. Svarbūs architektūros paminklai yra Dūkštų Šv. Onos, Rudaminos Švč. M. Marijos, Gerosios Patarėjos, Maišiagalos Švč. M. Mergelės Ėmimo į dangų, Sudervės Švč. Trejybės, Trakų Vokės, Glitiškių, Nemėžio, Šumsko dvarų sodybos, Bradeliškių vandens malūnas, mečetės Keturiasdešimties Totorių ir Nemėžių kaimuose, buvusi Rudaminos smuklė.⁴²

Kultūros vertybių registro duomenimis 2016 m. kultūros vertybių objektų Molėtų r. sav. buvo 665, Elektrėnų sav. – 135, Šalčininkų r. sav. – 352, Vilniaus r. sav. – 549. Viso ŽRVVG teritorijoje – 1 701 objektas, žvejybos paveldo objektų nėra.⁴³

Organizuojami tradiciniai su žuvininkystės veikla susiję renginiai.

Elektrėnų r. savivaldybė. Elektrėnų savivaldybės kaimo kapelų šventė „Stovi malūnas prie kelio“, solistų ir vokalinių ansamblių festivalis „Vieversija“, chorų festivalis „Mūsų dainose“ gerai žinomi ne tik Elektrėnų savivaldybėje, bet sulaukia dalyvių ir iš kitų šalies vietų. 2013 m. trečią kartą suorganizuotas Elektrėnų savivaldybės senjorų meno mėgėjų kolektyvų festivalis „Su pavasariu širdy“, sulaukęs svečių ir iš kitų Lietuvos regionų. Kasmet sukviečiami Elektrėnų savivaldybėje veikiantys mėgėjų dramos kolektyvai į šventę „Šalia“, skirtą Teatro dienai.

ŽRVVG teritorijoje veiklą vykdanči įmonė UAB „Bartžuvė“ švenčia kasmetines žuvininkystės bendruomenės šventes.

Molėtų rajone kultūrinė veikla yra labai aktyvi. Molėtų kraštas ypač mėgiamas šalies ir užsienio menininkų, todėl vasaros metu rajone vyksta nemažai plenerų, seminarų, kūrybinių stovyklų. Čia vyksta respublikiniai siuvinėjimo seminarai, tapybos plenerai rajono miesteliuose, tarptautinis menininkų simpoziumas „Skudutiškio kūrybinė laboratorija“, tarptautiniai juodosios keramikos seminarai Bebrusuose. Tradiciniai rajono renginiai: Molėtų rajono Literatūrinė Kazio Umbraso ir Dailės ir fotografijos premijos, Žiemos žūklės šventė, tarptautinis sakralinės muzikos festivalis „Šlovinkime Viešpatį stygomis ir dūdomis“, Miesto šventė, tarptautinio liaudiškos muzikos ir tautinių šokių festivalis „Ežerų sietuva“, kaimo kapelų šventė „Pas Juozą Videniškiuose“, respublikinis vaikų ir jaunimo šiuolaikinių šokių festivalis „Ateities miestas“, šermenų giesmių giedojimo renginys „Šermenų giesmės. Rytų Aukštaitija“, Pirmosios pavasario žalumos šventė Jorė, Mažoji knygų mugė.⁴⁴ Kasmet vyksta „Žiemos žūklės šventė“, „Ežerų šventė“, kuriose kasmet dalyvauja iki 7 000 dalyvių. Ežerų žvejybos muziejuje tiek vasarą, tiek žiemą vyksta tradicinės Žvejų šventės, demonstruojami amatai, vyksta įvairios varžytuvės.⁴⁵

Šalčininkų rajone vyksta daug tradicinių renginių. Kasmet švenčiamos kalendorinės šventės – Užgavėnės, Žolinė, Rasos šventė arba Joninės. Artėjant mirusiųjų paminėjimo šventei, Poškonių pilkapyne vyksta renginys „Uždekime Vėlinių žvakelę...“, o Rūdninkuose, paminint Advento pradžią, jau penkerius metus tradiciškai rengiamos „Andriejaus“ vakaronės. Prieš Kalėdas Šalčininkų kultūros centre vyksta teatralizuotų vaidinimų ir dainų apžiūra (nuo 2005 m.), kurioje dalyvauja rajono kolektyvai. Dieveniškų istorinio regioninio parko direkcijos kiemelyje gegužės antroje pusėje vyksta eiles rašančių susibūrimas „Poezijos pavasarėlis“. Paminėtina ir lenkų folkloro

⁴⁰<http://www.salcininkuvvg.lt/lt.php/strategija.html>, Šalčininkų rajono vietos veiklos grupės 2014-2023 m. strategija.

⁴¹<http://kvr.kpd.lt/>

⁴²2014 m. Vilniaus rajono savivaldybės mero ir Vilniaus rajono savivaldybės tarybos veiklos ataskaita.

⁴³<http://kvr.kpd.lt/heritage/>

⁴⁴<http://www.moletai.lt/index.php?399329907>, Molėtų rajono savivaldybės plėtros planas 2011–2017 m.

⁴⁵ Molėtų r. savivaldybės administracijos 2016-05-20 raštas Nr. B75-82.

šventė „Daina prie Šalčios“ (vykstanti nuo 1995 m.) bei paskutinį rugpjūčio sekmadienį vykstanti „Jaunimo vasaros šventė“, kurioje dalyvauja populiarios Lietuvos muzikos grupės, kviečiami Lenkijos ir Baltarusijos ansambliai. Tačiau vienas žinomiausių Šalčininkų krašto tradicinių renginių – tai Derliaus šventė, vykstanti pirmąjį spalio šeštadienį, kai į Jano Sniadeckio gimnazijos stadioną suvažiuoja visi rajono ūkininkai, kad kartu pagerbtų rugiapjūtės ir visų rudens lauko darbų pabaigą.⁴⁶

UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“ kartu su Tribonių kaimo bendruomene švenčia kasmetines žuvinės šventes, kurios pritraukia daug vietos žuvininkystės bendruomenės narių, atvykusių svečių.⁴⁷

Vilniaus r. savivaldybė. Vilniaus rajone gausu jau tradiciniais tapusių ir kasmet vis aktyviau vietos gyventojų ir svečių lankomų renginių: Kalveliuose – Žolinių šventė, Joninių šventės Glitiškėse, Lavoriškėse, Sužionyse, Rudaminoje, tradicinė Kaziuko mugė Nemenčinėje ir kt. Tradicinėje Vilniaus rajono derliaus šventėje, kuri kasmet sulaukia svečių iš Lietuvos ir užsienio, be spalvingo seniūnijų derliaus pristatymo meninėje programoje koncertuoja geriausi rajono mėgėjų kolektyvai, taip pat atlikėjai iš Lenkijos, Vokietijos.⁴⁸ ŽRVVG teritorijoje veiklą vykdančios įmonės: UAB „Arvydai“ ir UAB „Akvilegija“ švenčia kasmetines žuvininkystės bendruomenės šventes.

ŽRVVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas. ŽRVVG teritorijos išskirtinumą ir identitetą lemia įvairūs veiksniai. ŽRVVG teritorija išsidėsčiusi plačioje šalies geografinėje erdvėje ir apima pietinę, pietrytinę, rytinę teritorijas, turinčias skirtingas gamtines, kultūros paveldo ir žuvininkystės vystymo tradicijas ir sąlygas. Ji užima 7,6 proc. šalies teritorijos ploto. Į jos sudėtį patenka Molėtų r. sav., Šalčininkų r. sav., Elektrėnų sav. teritorijų plotai bei Vilniaus r. sav. 15 seniūnijų teritorijos. Kiekviena savivaldybė turi savo išskirtinumus, tačiau jas jungia bendra regioninė teritorija, išskyrus Molėtų r. sav., visos patenka į Vilniaus apskritį, kuri šalyje kuria didžiausią BVP dalį ir įtakoja aplinkinių vietovių ekonominę ir socialinę plėtrą. Vilniaus r. sav. išsidėstymas aplink Lietuvos sostinę Vilnių, kitų ŽRVVG teritorijos savivaldybių nedideli atstumai nuo šalies sostinės turi didelę (tiek teigiamą, tiek neigiamą) įtaką ŽRVVG regiono socialinei–ekonominei plėtrai. Teigiami Vilniaus m. artumo aspektai: pagamintos produkcijos realizavimo rinkų artumas, investicijų pritraukimo galimybės, pasinaudojimas išplėtotą magistralinių kelių ir kitų transporto priemonių galimybėmis tiek ūkinės veiklos vykdymui, tiek produkcijos realizavimui (R26).

ŽRVVG teritorijos gamtinė aplinka sukuria rekreacinio potencialo plėtros sąlygas rekreacinio turizmo plėtrai, įtraukiant mėgėjišką žūklę, kuriant poilsines gyvenamąsias vietas. ŽRVVG teritorija išsiskiria ir tuo, kad tai etniškai margiausias Lietuvos regionas. Etninė ir konfesinė regiono įvairovė sąlygoja savitą šio krašto kultūrą.

ŽRVVG teritorija palanki žuvininkystės ir rekreacinio turizmo plėtrai. Regione Molėtų r. sav. vandenys 2015 m. užėmė 9,2 proc. rajono savivaldybės teritorijos ploto (šalyje 4,02 proc.), kraštovaizdis pasižymi ežerų ir upelių, patenkančių į Šventosios ir Žeimenos upių baseinus, gausa. Elektrėnų sav. teritorija turtinga gamtos ištekliams. Elektrėnų savivaldybė – viena vandeningiausių savivaldybių Lietuvoje. Elektrėnų r. sav. vandenys 2015 m. užėmė 7,3 proc. teritorijos ploto. Elektrėnų kraštas pasižymi daugeliu puikių kraštovaizdžio vertybių – miškais, kalvomis, daugybe vandens telkinių: ežerų, upių, tvenkinių. Teritorijos išskirtinumas ir jos sandara sudaro palankias sąlygas pasiekti VPS vizijoje numatytus tikslus.

⁴⁶<http://kvr.kpd.lt/>

⁴⁷ UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“

⁴⁸ 2014 m. Vilniaus rajono savivaldybės mero ir Vilniaus rajono savivaldybės tarybos veiklos ataskaita.

2.2.	ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikių analizė
------	--

ŽRVVG atliko gyventojų poreikių tyrimą, kurio tikslas – kiekybiškai ir kokybiškai ištirti ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikius dėl ŽRVVG teritorijos plėtros prioritetų, priemonių ir įvertinti vietos gyventojų poreikių tenkinimo galimybes. Taikyti tyrimo kokybiniai ir kiekybiniai metodai: dokumentų ir statistinių duomenų analizė, duomenų analizės ir sintezės, anketinė apklausa, fokus grupių interviu.

ŽRVVG naudodama statistinių duomenų analizės metodą, atliko ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės, ŽRVVG teritorijoje veikiančių žvejybos ir akvakultūros įmonių situacija situacijos analizę. Naudojantis statistinių duomenų, fokus grupių interviu ir anketinės apklausos rezultatų pagrindu, parengta vidinės ir išorinės aplinkos analizė, t. y. nustatytos ŽRVVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG). Atlikto poreikių tyrimo duomenimis buvo nustatyti VPS prioritetai ir priemonės.

ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikiai ŽRVVG teritorijoje tirti 2016 m. liepos – rugpjūčio mėn. ŽRVVG rengdama VPS organizavo ŽRVVG teritorijos gyventojų apklausą. Apklausos tyrimas „Vietovių plėtros strategijos 2016–2023 m. rengimas“ vykdytas 2016 m. liepos – rugpjūčio mėn. Anketinis tyrimas buvo atliekamas apklausiant ŽRVVG teritorijos gyventojus susirinkimų, mokymų metu bei anketa buvo išplatinta gyventojams, vietos valdžios atstovams, verslo subjektams, nevyriausybinėms organizacijoms ir kt. Anketinėje apklausoje dalyvavo 175 respondentai. Anketinės apklausos tyrimo ataskaita saugoma ŽRVVG būstinėje.

Taikant fokus grupių interviu metodą buvo organizuoti susitikimai 2016 m. liepos – rugpjūčio mėn. su trijų sektorių atstovais – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios. Fokusuotų grupių interviu metu buvo surinkta išsami medžiaga, kurioje atsispindi žmonių grupių požiūris, vertinimai, esamos situacijos matymas. Šių susitikimų metu buvo diskutuojama apie esamą ŽRVVG teritorijos ekonominę ir socialinę situaciją, pagrindines problemas ir poreikius, kuriuos reikėtų spręsti ir jų sprendimui VPS numatyti prioritetus ir priemones. Tyrimo ataskaita saugoma ŽRVVG būstinėje.

Rengdama VPS ŽRVVG prisilaikė pagrindinio Leader metodo principo „iš apačios į viršų“, kuris sudarė galimybes į strategijos rengimą įtraukti didesnę ŽRVVG teritorijos gyventojų skaičių, gauti objektyvesnę informaciją ir motyvuoti vietos gyventojus aktyviau dalyvauti strategijos rengime ir jos įgyvendinime. Taikydama minėtus tyrimo metodus, ŽRVVG nustatė pagrindinius ŽRVVG teritorijos plėtros poreikius (prioriteto tvarka):

Eil. Nr.	ŽRVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas žvejybos ir akvakultūros srityje (prioritetine tvarka)	Prioriteto eilės numeris svarbos tvarka
1.	Plėtoti žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant ekonomikos plėtrą bei vietos gyventojų užimtumą ŽRVVG teritorijoje, kuriant darbo vietas.	1
2.	Gerinti socialinę gerovę ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą, tame tarpe ir kultūros paveldą, žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.	2

2.3. ŽRVVG teritorijos socialinė situacija

Gyventojų skaičius, pasiskirstymas pagal lytį. Teritorijos patrauklumą gyventi ir gyvenamosios aplinkos kokybę nulemia daug veiksnių – tai ekonominis išsivystymo lygis, darbo rinkos situacija, gamtinė aplinka ir daug kitų veiksnių. Ekonominiai ir socialiniai regionų skirtumai turi lemiamą įtaką vietovės gyventojų demografiniams pokyčiams. Gyventojų skaičius, socialinė struktūra turėjo ir turės įtakos ŽRVVG teritorijos darbo rinkai, švietimo, socialinei ir sveikatos politikai. Lietuvoje didelę įtaką turėjo susiklosčiusi geopolitinė situacija Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą. Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, įvyko dideli pasikeitimai gyventojų kaitoje. Gyventojų kaita šalyje tiesiogiai įtakoja ir pokyčius regionuose. Lietuvoje 2013 m. pradžioje gyveno 2 971 905 gyventojai, 2016 m. jų skaičius sumažėjo iki 2 888 582 gyventojų, t. y. 2,8 proc. (R27). 2013–2016 m. Lietuvoje vyrų skaičius mažėjo nuo 1 368 891 iki 1 329 509 arba 2,9 proc. (R28), moterų – nuo 1 587 477 iki 1 559 073, t. y. 1,8 proc. (R29). 2013 m. vyrai sudarė 46,06 proc., moterys – 53,94 proc. bendro Lietuvos gyventojų skaičiaus. 2016 m. struktūrinė gyventojų sandara pasikeitė nežymiai. Vyrai sudarė 46,03 proc., moterys – 53,97 proc. bendro Lietuvos gyventojų skaičiaus. Per analizuojamą laikotarpį šalyje vyrų procentinis santykis sumažėjo 0,03 procentinio punkto.

ŽRVVG teritorijos Elektrėnų sav., Molėtų r. sav., Šalčininkų r. sav. visi gyventojai patenka į ŽRVVG teritorijos gyventojus. Vilniaus r. sav. į ŽRVVG teritorijos sudėtį patenka tik: Dūkštų, Sudervės, Maišiagalos, Avižienių, Riešės, Paberžės, Sužionių, Nemenčinės, Buivydžių, Bezdonių, Lavoriškių, Mickūnų, Kalvelių, Rukainių, Medininkų seniūnijų gyventojai ir jų skaičius nuo 51 610 gyventojų 2013 m. padidėjo iki 52 616 gyventojų 2016 m., t. y. 1,9 proc. (R30). Jie 2016 m. pradžioje sudarė 55,3 proc. Vilniaus r. sav. gyventojų. Visose kitose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse gyventojų skaičius 2013–2016 m. mažėjo: Molėtų r. sav. – 5,7 proc. (R31), Elektrėnų sav. – 1,8 proc. (R32) ir Šalčininkų r. sav. – 4,1 proc. (R33). Gyventojų skaičiaus mažėjimas būdingas ir visai ŽRVVG teritorijai. Per analizuojamą laikotarpį 2013–2015 m. jų skaičius sumažėjo nuo 129 748 iki 127 761 gyventojų, t. y. 1,6 proc. 2016 m. pradžioje ŽRVVG teritorijoje gyveno 4,4 proc. šalies gyventojų (7 lentelė) (R34).

7 lentelė. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje

Adminis- tracinė teritorija												
	Vyrai ir moterys				Vyrai				Moterys			
	2013	2014	2015	2016*	2013	2014	2015	2016*	2013	2014	2015	2016*
<i>Lietuvos Respublika</i>	2 971 905	2 943 472	2 921 262	2 888 582	1 368 891	1 355 995	1 346 257	1 329 509	1 603 014	1 587 477	1 575 005	1 559 073
Elektrėnų sav.	24 396	24 234	24 164	23 955	11 533	11 454	11 443	11 340	12 863	12 780	12 721	12 615
Molėtų r. sav.	20 032	19 582	19 233	18 887	9 556	9 341	9 193	9 060	10 476	10 241	10 040	9 827
Šalčininkų r. sav.	33 710	33 172	32 705	32 303	16 009	15 775	15 608	15 401	17 701	17 397	17 097	16 902
Vilniaus r. sav.	95 035	95 031	95 620	95 188	45 732	45 763	46 051	45 779	49 303	49 268	49 569	49 409
Vilniaus r. sav. seniūnijų, patenkančių į ŽRVVG teritoriją**	51 610	51 723	52 502	52 616	24 810	24 880	25 306	25 308	26 770	26 843	27 196	25 308
<i>ŽRVVG teritorija***</i>	<i>129 748</i>	<i>128 711</i>	<i>128 604</i>	<i>127 761</i>	<i>n.d.</i>	<i>n.d.</i>	<i>n.d.</i>	<i>n.d.</i>	<i>n.d.</i>	<i>n.d.</i>	<i>n.d.</i>	<i>n.d.</i>

* – išankstiniai duomenys.

** – 2016-05-24 Vilniaus rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. A33(15)-3544-(4.22).

*** – ŽRVVG teritorijos gyventojai paskaičiuoti atsižvelgiant į tai, kad į ŽRVVG teritoriją patenka tik 15 Vilniaus r. sav. seniūnijų.

Šaltinis. <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1353&status=A>

Lietuvoje vietos gyventojų iki 40 metų skaičius 2013–2016 m. sumažėjo nuo 1 398 999 iki 1 330 236, t. y. 4,9 proc. (R35), ŽRVVG teritorijoje jis sumažėjo nuo 85 306 iki 81 269 gyventojų arba 4,7 proc. Visuose teritoriniuose lygmenyse to amžiaus gyventojų grupėje vyrų lyginamasis svoris didesnis nei moterų. Vyrų 2013 m. sudarė 51,9 proc., moterų – 48,1 proc. 2016 m. vyrų lyginamasis svoris gyventojų struktūroje buvo 52,2 proc., moterų – 47,8 proc. (8 lentelė) (R36). Jaunų žmonių skaičiaus mažėjimas ŽRVVG teritorijoje beveik du kartus didesnis už šalies to amžiaus gyventojų skaičiaus pokyčius. Darytina išvada, kad nesugebėjus valdyti jaunų žmonių emigracinių procesų ir adaptacijos vietovėje, artimoje ateityje nepakaks kvalifikuotos darbo jėgos, mažės infrastruktūriniai poreikiai, t. y. mokyklų, vaikų darželių ir kt. socialinių objektų skaičius ir jų teikiamų paslaugų apimtys.

8 lentelė. Vietos gyventojai iki 40 m. (įskaitytinai)

Administracinė teritorija	2013			2015			2016*		
	Viso	Moterų	Vyrų	Viso	Moterų	Vyrų	Viso	Moterų	Vyrų
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>1398999</i>	<i>688252</i>	<i>710747</i>	<i>1354897</i>	<i>664046</i>	<i>690851</i>	<i>1330236</i>	<i>652274</i>	<i>677962</i>
Elektrėnų sav.	11264	5391	5873	10951	5214	5737	10749	5142	5607
Molėtų r. sav.	8360	3895	4465	7791	3596	4195	7513	3450	4063
Šalčininkų r. sav.	16686	7999	8687	15789	7465	8324	15546	7331	8215
Vilniaus r. sav.**	48996	23727	25269	48352	23308	25044	47461	22908	24553
ŽRVVG teritorija**	85306	41012	44294	82883	39583	43300	81269	38831	42438

* – išankstiniai duomenys.

** – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19>

Mažėjant gyventojų skaičiui ir nesikeičiant priskirtai savivaldybėms teritorijai, mažėjo gyventojų tankis km². Molėtų r. sav. 2013–2015 m. jis sumažėjo nuo 14,7 iki 14,1, Elektrėnų r. sav. – nuo 47,9 iki 47,5, Šalčininkų r. sav. – nuo 22,6 iki 21,9 gyventojų. Gyventojų tankis padidėjo 0,7 proc. tik Vilniaus r. sav. (9 lentelė) (R37). Tai paaiškinama tuo, kad didelė dalis Vilniaus ir kitų vietovių gyventojų perka žemes Vilniaus r. sav., statosi namus ir persikelia gyventi į Vilniaus užmiestį. Gyventojų kaita daro strateginį poveikį, planuojant vietovių infrastruktūrą: mokyklas, ikimokyklines, kultūros ir sporto įstaigas, tiesiant kelius ir kt.

9 lentelė. Nuolatinių gyventojų tankis metų pradžioje

Administracinė teritorija	Gyventojų tankis metų pradžioje viename km ²		
	2013	2014	2015
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>45,5</i>	<i>45,1</i>	<i>44,7</i>
Elektrėnų sav.	47,9	47,6	47,5
Molėtų r. sav.	14,7	14,3	14,1
Šalčininkų r. sav.	22,6	22,2	21,9
Vilniaus r. sav.	44,6	44,6	44,9

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1353&status=A>

Gyventojų kaitos tendencijos. Gyventojų skaičiaus ir demografinio kitimo pokyčius konkrečioje vietovėje įtakoja gyventojų natūrali kaita, vidaus ir tarptautinė migracija. Natūralią gyventojų kaitą apsprendžia gimusių ir mirusių teritorijos žmonių skaičiaus skirtumas. Bendrasis natūralios kaitos rodiklis apskaičiuojamas neto natūralią gyventojų kaitą dalinant iš teritorijos gyventojų skaičiaus (tūkst. vnt.). 2013–2014 m. visoje Lietuvos teritorijoje ir ŽRVVG

priklausančiose savivaldybėse natūrali kaita buvo minusinė. Šalis dėl natūralios kaitos 2014 m. neteko 9 883 gyventojų, Molėtų r. sav. – 228 gyventojų, Šalčininkų r. sav. – 182 gyventojų, Vilniaus r. sav. – 215 gyventojų. ŽRVVG teritorijoje netektis dėl natūralios kaitos 2013–2014 m. padidėjo 1,0 proc. (10 lentelė) (R38).

10 lentelė. Bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis, natūrali gyventojų kaita

Administracinė teritorija	Natūrali gyventojų kaita, asmenys		
	2013	2014	2015*
Lietuvos Respublika	-11 626	-9 883	-9 834
Elektrėnų sav.	-57	-76	n.d.
Molėtų r. sav.	-251	-228	n.d.
Šalčininkų r. sav.	-225	-182	n.d.
Vilniaus r. sav.**	-161	-215	n.d.
ŽVVG teritorija**	-694	-701	n.d.

* – išankstiniai duomenys.

n.d. – duomenų nėra.

** – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

Natūrali kaita fiziniiais asmenimis negali būti lyginama, nes kiekviena teritorija turi skirtingą gyventojų skaičių. Kaip jau buvo minėta, lyginamasis natūralios kaitos rodiklis apskaičiuojamas neto natūralią gyventojų kaitą dalinant iš teritorijos gyventojų skaičiaus (tūkst. vnt.). Skaičiuojama, kiek 1 000 gyventojų gimė vaikų ir mirė asmenų. Visuose teritoriniuose lygmenyse bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis 1 000 gyventojų buvo neigiamas. ŽRVVG teritorijoje labai skiriasi bendrasis mirtingumo rodiklis 1 000 gyventojų. 2014 m. Molėtų r. sav. jis siekė 19,1 gyventojų, t. y. 39,4 proc. aukštesnis už šalies vidurkį, Šalčininkų r. sav. – 16,3 gyventojų arba 19 proc. daugiau nei šalyje (11 lentelė) (R39).

11 lentelė. Bendrasis mirtingumo rodiklis, gimstamumo rodiklis

Administracinė teritorija	Bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis 1 000 gyventojų		Bendrasis mirtingumo rodiklis 1 000 gyventojų		Bendrasis gimstamumo rodiklis 1 000 gyventojų	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Lietuvos Respublika	-3,9	-3,4	14,0	13,7	10,1	10,3
Elektrėnų sav.	-2,3	-3,1	12,5	13,5	10,1	10,4
Molėtų r. sav.	-12,7	-11,7	19,4	19,1	6,8	7,4
Šalčininkų r. sav.	-6,7	-5,5	17,2	16,3	10,5	10,8
Vilniaus r. sav.*	-1,7	-2,3	12,4	12,5	10,7	10,3

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

Bendrasis gimstamumo rodiklis 1 000 gyventojų mažiausias buvo Molėtų r. sav. – 7,4 vaiko arba 28,2 proc. mažesnis už šalies vidurkį. Žemas gimstamumas ir didelis mirtingumas Molėtų r. sav. davė didžiausią natūralios gyventojų kaitos rodiklį 1 000 gyventojų – 11,7 asmenį, 3,4 karto aukštesnį už šalies būklę (11 lentelė) (R40). Mažiausias mirtingumas 1 000 gyventojų yra Vilniaus r. sav. Čia 1 000 gyventojų 2014 m. teko 12,5 mirtingumo atvejų ir tai yra 8,2 proc. geresnė padėtis už šalies būklę.

Bendram mirtingumui įtakos turi gyvenimo sąlygos, kurios apima darbo sąlygas, mitybą, sveikatos priežiūrą ir kt. Darytina išvada, kad ŽRVVG teritorijos minėtose rajonų savivaldybėse yra didelis atsilikimas socialinio gyvenimo srityse, kuris daro įtaką natūraliai gyventojų kaitai.

Didelę įtaką gyventojų kaitai turi ir migracija. Migracija gali būti vidinė ir tarptautinė. Kėlimasis iš kaimo į miestą sudaro didžiausią vidinės migracijos dalį. Tačiau Lietuvai tapus ES nare, padidėjo tarptautinė migracija ir ji vyksta didele apimtimi šalies ir regionų mastu. Neto tarptautinė migracija (išvykusių ir atvykusių gyventojų skirtumas) 2015 m. šalyje buvo – 22 403 gyventojai, Molėtų r. sav. – 85 gyventojai, Elektrėnų sav. – 158 gyventojai, Vilniaus r. sav. – 791 gyventojas. ŽRVVG teritorijoje 2013–2015 m. neto tarptautinė migracija padidėjo nuo 593 iki 1 121 gyventojų arba 89,0 proc. (12 lentelė) (R41).

12 lentelė. Neto tarptautinė migracija, emigrantai, imigrantai

Administracinė teritorija	Neto tarptautinė migracija, asmenys			Emigrantai, asmenys			Imigrantai, asmenys		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
<i>Lietuvos Respublika</i>	-16 807	-12 327	-22 403	38 818	36 621	44 533	22 011	24 294	22 130
Elektrėnų sav.	-110	-118	-158	243	241	297	133	123	139
Molėtų r. sav.	-51	-21	-85	108	84	153	57	63	68
Šalčininkų r. sav.	-95	-130	-87	228	287	259	133	157	172
Vilniaus r. sav.*	-337	-96	-791	875	817	1 273	538	721	482
ŽRVVG teritorija*	-593	-365	-1121	1454	1429	1982	861	1064	861

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

Vidaus ir tarptautinė migracija – neto migracija atskleidžia atskirų vietovių trauką persikelti gyventi. Vilniaus r. sav. 2013–2015 m. tarptautinė migracija buvo neigiama, tačiau neto migracija 2013 m. ir 2014 m. buvo teigiama. 2013 m. ji buvo 157 asmenys, 2014 m. – 804 asmenys. 2015 m. minėta savivaldybė pasiekė tarptautinės emigracijos piką. Neto tarptautinė migracija – 791 asmuo, tačiau neto migracija tik 288 asmenys. Didelę gyventojų netektį kompensavo iš kitų Lietuvos vietovių persikėlę gyventi 503 asmenys. Kitose ŽRVVG teritorijos vietovėse – Šalčininkų r. sav., Molėtų r. sav. – neigiama buvo ir vidaus, ir tarptautinė migracija. ŽRVVG teritorijoje neto migracija padidėjo nuo 406 iki 840 gyventojų, t. y. 2,1 karto (13 lentelė) (R42).

13 lentelė. Neto migracija, išvykusieji, atvykusieji

Administracinė teritorija	Neto migracija, asmenys			Išvykusieji, asmenys			Atvykusieji, asmenys		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
<i>Lietuvos Respublika</i>	-16 807	-12 327	-22 403	96 061	98 036	105 959	79 254	85 709	83 556
Elektrėnų sav.	-105	6	-146	697	735	862	592	741	716
Molėtų r. sav.	-199	-121	-173	581	592	567	382	471	394
Šalčininkų r. sav.	-313	-285	-233	997	1 047	1 008	684	762	775

Vilniaus r. sav.*	157	804	-288	2 974	2 926	3 851	3 131	3 730	3 563
ŽRVVG teritorija*	- 406	- 404	- 840	5249	5300	6288	4789	5704	5448

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

Ekonominiu ir socialiniu požiūriu migracija negali būti vertinama neigiamai. Vykdomos investicijos, kuriamos naujos darbo vietos, vykdomas specialistų rengimo procesas. Atsiranda poreikis naujų specialybių darbuotojams, todėl ūkinė ir socialinė veikla objektyviai įtakoja darbo jėgos mobilumą. Tačiau Lietuvai įstojus į ES, prasidėjo nevaldomi migracijos procesai, intensyvus „protų“ nutekėjimas, kuris kelia grėsmę šalies sėkmingai ūkinei veiklai, konkurencingumui tarp ES valstybių. Nors bandoma įrodyti, kad absoliuti dauguma gyventojų išvyksta dėl ekonominių priežasčių, tačiau tyrimai rodo, kad sprendimą emigruoti lemia ir kiti veiksniai: socialinis nesaugumas, teisingumo trūkumas, netikėjimas ateitimi, prastas darbdavių požiūris į darbuotojus, galimybė rasti norimą darbą arba pradėti verslą, geresnės karjeros galimybės užsienyje. ŽRVVG teritorijoje turėtų būti skiriamas pdidintas dėmesys migracijos srautams mažinti.

Gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą. Gyventojų darbinis aktyvumas ir motyvacija yra vienas iš lemiančių veiksnių, įtakančių sėkmingą ūkio plėtrą. Pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, ŽRVVG teritorijos atskirose vietovėse užimti gyventojai sudarė skirtingą lyginamąjį svorį. Didžiausias užimtumas buvo Elektrėnų sav. Čia užimti gyventojai sudarė 48,43 proc. visų gyventojų skaičiaus, šalyje – 45,38 proc. Mažiausias užimtų gyventojų lyginamasis svoris Molėtų r. sav. – 36,58 proc. (R43), Šalčininkų r. sav. – 38,54 proc. (R44). ŽRVVG teritorijoje jis sudarė – 44,67 proc. Rajonų savivaldybėse, kuriose mažas užimtų gyventojų lyginamasis svoris, didėja bedarbių, ekonomiškai neaktyvių gyventojų lyginamoji dalis. Šalčininkų r. sav. bedarbiai sudarė 17,00 proc., ekonomiškai neaktyvūs gyventojai – 44,45 proc. ŽRVVG teritorijoje bedarbiams teko 14,08 proc., ekonomiškai neaktyviems – 41,25 proc. Tais pačiais metais šalyje bedarbiai sudarė 11,26 proc., ekonomiškai neaktyvūs – 43,35 proc. ŽRVVG teritorijoje bedarbių lyginamasis svoris 25,04 proc. aukštesnis už šalies būklę, ekonomiškai neaktyvių 4,8 proc. žemesnis už šalies būklę (14 lentelė) (R45). 2013–2015 m. dirbančių (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius) skaičius padidėjo nuo 69 435 iki 74 976, arba 8 proc.⁴⁹

14 lentelė. Gyventojų* ekonominis aktyvumas savivaldybėse

Administracinė teritorija	Iš viso	Užimti gyventojai	Bedarbiai	Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai	Nenurodė
	Struktūra, proc.	Struktūra, proc.	Struktūra, proc.	Struktūra, proc.	Struktūra, proc.
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>100,00</i>	<i>45,38</i>	<i>11,26</i>	<i>43,35</i>	<i>0,01</i>
Elektrėnų sav.	100,00	48,43	11,39	40,17	–
Molėtų r. sav.	100	36,58	12,96	50,46	–
Šalčininkų r. sav.	100,00	38,54	17,00	44,45	–
Vilniaus r. sav.**	100,00	47,75	13,99	38,25	–

⁴⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-05-30 raštas Nr. (12.6) I-3241.

ŽRVVG teritorija**	100	44,67	14,08	41,25	–
---------------------------	------------	--------------	--------------	--------------	----------

*15 metų ir vyresni gyventojai.

** – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

Užimti gyventojai ir bedarbystė yra tiesioginės priklausomybės. Nuo 2011 m. gerėjant šalies ekonominei būklei, plečiantis verslams, visose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse mažėjo bedarbių skaičius. Šalyje jis sumažėjo nuo 201,3 tūkst. registruotų bedarbių 2013 m. iki 158,2 tūkst. – 2015 m., t. y. 21,4 proc. Kaip buvo minėta, 2013–2015 m. registruotų bedarbių skaičius mažėjo ir ŽRVVG teritorijos savivaldybėse: Molėtų r. sav. jis sumažėjo 18,8 proc., Elektrėnų sav. – 41,9 proc., Šalčininkų r. sav. – 17,9 proc. ir Vilniaus r. sav. – 21,8 proc. 2013–2015 m. ŽRVVG teritorijoje registruotų bedarbių skaičius sumažėjo nuo 13,6 tūkst. 2013 m. iki 10,5 tūkst. 2015 m., t. y. 22,8 proc. Registruotų bedarbių skaičius ŽRVVG teritorijoje mažėjo 4,6 proc. sparčiau už šalies vidurkį (R46). Mažėjant registruotų bedarbių skaičiui, mažėjo ir registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis proc. 2013–2015 m. šalyje jis sumažėjo nuo 10,9 proc. iki 8,7 proc., Molėtų r. sav. – nuo 13,4 proc. iki 11,7 proc., Elektrėnų sav. – nuo 9,1 proc. iki 5,0 proc. Mažėjo registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis proc. Vilniaus ir Šalčininkų r. sav., tačiau tik Elektrėnų sav. jis buvo mažesnis už šalies lygį, visose kitose rajonų savivaldybėse jis buvo didesnis nei šalyje (15 lentelė) (R47).

15 lentelė. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, registruoti bedarbiai

Administracinė teritorija	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.			Registruoti bedarbiai, tūkst.		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>10,9</i>	<i>9,5</i>	<i>8,7</i>	<i>201,3</i>	<i>173,0</i>	<i>158,2</i>
Elektrėnų sav.	9,1	5,8	5,0	1,4	0,9	0,8
Molėtų r. sav.	13,4	11,8	11,7	1,6	1,4	1,3
Šalčininkų r. sav.	13,4	11,5	11,1	2,8	2,4	2,3
Vilniaus r. sav.*	12,8	11,0	9,9	7,8	6,7	6,1
ŽRVVG teritorija*	x	x	x	13,6	11,4	10,5

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

Gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį. Vietos gyventojų gyvenimo kokybę žymia dalimi lemia gunamos pajamos, kurios yra įvairių poreikių tenkinimo galimybės. Vykdam užinę veiklą ir esant rinkos sąlygoms yra sekantys pragyvenimo šaltiniai: pajamos iš savo verslo, į kurias patektų ir pajamos gaunamos iš žemės ūkio, jei tokia veikla vykdoma, pajamos iš nuosavybės ir investicijų, čia būtų pajamos iš nuomos, dividendai ir kt. Samdomam darbuotojui pagrindinis pragyvenimo šaltinis yra darbo užmokestis ir darbdavio įvairios skatinimo priemonės. Valstybė, siekdama sušvelninti ekonominį atotrūkį tarp skirtingų gyventojų sluoksnių, taiko įvairias socialinės ir ekonominės paramos formas. Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai rodo, kad 35,9 proc. gyventojų pagrindinis pragyvenimo šaltinis buvo darbo užmokestis, iš pajamų gautų iš savo ar šeimos verslo pragyvena tik 1,45 proc., pajamų iš žemės ūkio veiklos – 1,24 proc. Lietuvos 7,06 proc. gyventojų pragyveno iš pašalpų ir net 27,55 proc. šalies gyventojų buvo šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaikytiniai. ŽRVVG teritorijos gyventojų

pragyvenimo šaltinių struktūrinė sandara buvo panaši į šalies būklę. 0,28 proc. buvo mažesnis asmenų skaičius, pragyvenantis iš pajamų, gautų iš savo ar šeimos verslo, 1,57 proc. didesnis gyventojų skaičius, pragyvenantis iš pašalpų, ir 0,71 proc. didesnis išlaikytinių skaičius (16 lentelė) (R48). Darytina išvada, kad ŽRVVG teritorijos gyventojai nesugeba plėtoti verslo, gauti pajamų, iš kurių galėtų pragyventi. Būtina ugdyti gyventojų motyvaciją verslumui skatinti bei kurti ir plėtoti verslus (R49).

16 lentelė. Gyventojai pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį, proc.

Adminis- tracinė teritorija	Iš viso	Darbo užmo- kestis	Pajamos iš savo ar šeimos verslo	Pajamos iš žemės ūkio veiklos	Pajamos iš nuosavy- bės ar investi- cijų	Pensija	Pašal- pa	Stipen- dija	Valsty- bės išlaiko- mas	Šeimos ir (ar) kitų asmenų išlai- komas	Kitas pragyve- nimo šaltinis	Nenu- rodė
Lietuvos Respublika	100	35,91	1,45	1,24	0,12	23,51	7,06	0,55	0,97	27,55	1,64	-
ŽRVVG teritorija *	100	35,63	1,17	0,92	0,14	21,58	8,63	0,60	0,85	28,26	2,22	-

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

Vyresnio amžiaus gyventojų pagrindinis pragyvenimo šaltinis yra pensijos. Šalyje asmenų, gaunančių senatvės pensiją, skaičius sausio 1 d. sumažėjo nuo 601,0 tūkst. 2013 m. iki 595,9 tūkst. 2016 m., t. y. 0,85 proc. 2016 m. moterys šalyje sudarė 67,5 proc. nuo visų gyventojų, gaunančių senatvės pensiją. ŽRVVG teritorijos Molėtų r. sav. asmenų, gaunančių senatvės pensiją, skaičius 2013–2016 m. sumažėjo 5,8 proc., Šalčininkų r. sav. – 23,0 proc., Elektrėnų sav. jų skaičius padidėjo 0,07 proc. ir Vilniaus r. sav. – 2,4 proc. 2013–2016 m. ŽRVVG teritorijoje asmenų, gaunančių senatvės pensiją, skaičius sumažėjo nuo 29 803 iki 29 563 arba 0,8 proc., o 2013–2015 m. jų sumažėjo nuo 29 803 iki 29 723 arba 0,3 proc. (17 lentelė) (R50). Visose savivaldybėse asmenų, gaunančių senatvės pensiją, skaičiuje moterų lyginamasis svoris buvo ženkliai didesnis.

17 lentelė. Asmenų skaičius, gaunančių senatvės pensiją, sausio 1 d.

Eil. Nr.	Adminis- tracinė teritorija	2013			2014			2015			2016		
		Viso	Vyrai	Moterys	Viso	Vyrai	Moterys	Viso	Vyrai	Moterys	Viso	Vyrai	Moterys
1.	Lietuvos Respublika	600994	191031	409963	600559	192331	408228	598380	193010	405370	595963	193660	402303
2.	ŽRVVG teritorija*	29803	9636	20167	29776	9780	19996	29723	9867	19856	29563	9985	19578

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: 2016-05-19 VSDFV prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas Nr. (12.6)-I-2998.

ŽRVVG teritorijos socialinė situacija, jos atitiktis ŽRVVG teritorijos vizijai. Socialinę būklę ir jos pokyčius daugiausia parodo gyventojų skaičiaus kaita ir ją įtakojantys veiksniai. Kaip jau anksčiau buvo minėta, ŽRVVG teritorija ir jos gyventojai yra regioniniai. Keturi savivaldybės, turinčios skirtingas geografines, ekonomines sąlygas ir socialines vertybes. 2016 m. pradžiai ŽRVVG teritorijoje gyveno 4,4 proc. šalies gyventojų. Per analizuojamą laikotarpį 2013–2015 m. šalyje gyventojų skaičius sumažėjo 2,8 proc., ŽRVVG teritorijoje tik – 1,6 proc. Lietuvoje vietos gyventojų iki 40 metų skaičius sumažėjo 4,9 proc., ŽRVVG teritorijoje 2013–2015 m. – 2,8 proc. Geresni už šalies gyventojų kaitos požymiai pasislepia už skirtingos būklės skirtingose savivaldybėse. Gyventojų skaičius analizuojamu laikotarpiu didėjo tik Vilniaus r. sav. Visose kitose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse gyventojų skaičius 2013–2016 m. mažėjo: Molėtų r. sav. – 5,7 proc., Elektrėnų sav. – 1,8 proc. ir Šalčininkų r. sav. – 4,1 proc. Molėtų ir Šalčininkų r. sav. būklė ženkliai blogesnė už šalies būklę. Visuose ŽRVVG teritoriniuose vienetuose buvo neigiama natūrali

gyventojų kaita, tarptautinė migracija. Gyventojų skaičiaus mažėjimą neigiamai įtakoja visos ekonominės ir socialinės infrastruktūros išsaugojimas ir kūrimas, įskaitant ir gyventojus, kurie ten dirba. Dėl vaikų trūkumo uždaromos mokyklos ir kiti socialiniai objektai. Atlikus socialinius tyrimus, nustatyta, kad dauguma vietos gyventojų pirmumą skiria įsidarbinimo galimybių ir pajamų didinimui. Ypač tai aktualu jauniems gyventojams. Jie be įsidarbinimo ir atlyginimo dydžio pageidauja patenkinamos infrastruktūros: mokyklos, vaikų darželio ir kt. Žemas gyventojų ekonominis aktyvumas. Pajamų, gautų iš savo ar šeimos verslo, pragyvena tik 1,45 proc. gyventojų, pajamų iš žemės ūkio veiklos – 1,24 proc. Atlikti tyrimai rodo, kad gyventojai nori, kad būtų sprendžiamos jų svarbiausios problemos. 24 proc. respondentų pasisakė, kad didžiausia problema yra nedarbas, 24 proc. – galimybė pradėti verslą, 22 proc. – mažos pajamos, 19 proc. – galimybė įsidarbinti pagal profesiją, 5 proc. – paslaugų trūkumas, 4 proc. – gyventojų skaičiaus mažėjimas, 2 proc. – gyventojų senėjimas (R51).

Tyrimų metu nustatyta, kad vietos gyventojai pirmumą suteikė pagrindiniams poreikiams ir prioriteto tvarka pagal svarbą nustatė:

1. Plėtoti žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant ekonomikos plėtrą bei vietos gyventojų užimtumą ŽRVVG teritorijoje, kuriant darbo vietas;

2. Gerinti socialinę gerovę ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą, tame tarpe ir kultūros paveldą, žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.

ŽRVVG vizija iki 2023 m. numato įtakoti, kad būtų pasiektas išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, kuriame būtų kuriami ir plėtojami verslai, užtikrinantys geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas. Tai yra numatyta VPS prioritetuose ir priemonėse, kurias įgyvendinus gerės socialinė būklė regione, bus tenkinami nustatyti ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikiai.

2.4. ŽRVVG teritorijos ekonominė situacija

Bendra informacija apie ekonominę situaciją. Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai nusako teritorijos (šalies, regiono, rajono) ekonominį potencialą. Makroekonominis veiklos rodiklius parodo bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) ir jo augimas, pridėtinė vertė, tiesioginės užsienio investicijos, gyventojų užimtumas, nedarbas. Atskiro ūkinio subjekto ekonominės veiklos rezultatai matuojami gaminamos produkcijos apimtimi, gautomis pajamomis, pelningumu, vidutiniu mėnesiniu bruto darbo užmokesčiu ir kt. Šalyje sukurtas BVP 2014 m., palyginti su 2013 m., palyginamosiomis kainomis didėjo 2,9 proc. (pašalinus darbo dienų įtaką didėjo 3,0 proc.) ir buvo didžiausias šalies istorijoje. Realus BVP didėjimą 2014 m., palyginti su 2013 m., lėmė vidaus paklausos – galutinio vartojimo išlaidų ir bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo – didėjimas.⁵⁰ Socialinė ir ekonominė veikla vykdoma ūkio subjektuose. Jų išbalansuoti deriniai ir efektyvi veikla lemia vietovės ekonominę ir socialinę būklę. Pridedamoji vertė kuriama veikiančiose verslo įmonėse, kurių dominantą sudaro mažos ir vidutinės įmonės. Lietuvoje mažų ir vidutinių įmonių skaičius 2013–2015 m. padidėjo nuo 65 461 iki 76 076 įmonių, t. y. 16,2 proc. (R52). ŽRVVG teritorijoje per tą patį laikotarpį jų skaičius padidėjo nuo 2 304 iki 2 798 įmonių arba 21,4 proc. (R53). ŽRVVG teritorijos Molėtų r. sav. mažų ir vidutinių įmonių skaičius padidėjo 11,4 proc., Elektrėnų sav. – 13,8 proc., Šalčininkų r. sav. – 16,6 proc. ir Vilniaus r. sav. – 21,4 proc.⁵¹ (18 lentelė) (R54).

18 lentelė. Įregistruotų ir veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal ekonominės veiklos rūšį metų pradžioje

Eil. Nr.	Ekonominės veiklos rūšis	2013-01-01		2015-01-01	
		Lietuvos Respublika	ŽRVVG teritorija*	Lietuvos Respublika	ŽRVVG teritorija*
1.	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	1733	100	2109	113
2.	Kasyba ir karjerų eksploatavimas	90	4	106	7
3.	Apdirbamoji gamyba	6654	291	7375	331
4.	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	374	17	1008	42
5.	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	347	21	379	26
6.	Statyba	6000	256	6948	316
7.	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklių transporto priemonių ir motociklų remontas	21659	791	24211	920
8.	Transportas ir saugojimas	6429	265	3294	114
9.	Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų teikimas	2940	109	7389	309
10.	Informacija ir ryšiai	2113	109	2665	73
11.	Finansinė ir draudimo veikla	658	15	728	17
12.	Nekilnojamojo turto operacijos	3537	63	4203	93
13.	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	7132	173	8652	235

⁵⁰ Ūkio ministerija. Lietuvos ekonomikos apžvalga. 2015 m. kovo mėn.

⁵¹ www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013, 21 lentelė, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2014, 21 lentelė.

14.	Administracinė ir aptarnavimo veikla	2155	56	2756	72
15.	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomas socialinis draudimas	5		3	
16.	Švietimas	478	18	565	21
17.	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	1580	37	1759	40
18.	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	454	16	613	23
19.	Kita aptarnavimo veikla	1123	31	1313	38
20.	Nenurodyta veiklos rūšis	–		–	
	Iš viso:	65461	2304	76076	2798

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013, 21 lentelė, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2014, 21 lentelė.

2015 m. ŽRVVG teritorijoje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių struktūroje dominavo didmeninė ir mažmeninė prekyba, variklių transporto priemonių ir motociklų remonto įmonės. Jos sudarė 32,9 proc. nuo visų veikiančių įmonių. Apdirbamosios gamybos įmonės įmonių struktūroje užėmė 11,8 proc., statybos įmonės – 11,3 proc., įmonės, teikiančios apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas – 11,2 proc. ir įmonės, užsiimančios žemės ūkiu, miškininkyste ir žuvininkyste, sudarė tik 4,0 proc. nuo visų veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičiaus. Įmonių struktūriniai pokyčiai rodo, kad ŽRVVG teritorijoje vyksta darbo pasidalinimas, kuriasi žemės ūkis, miškininkystę ir žuvininkystę aptarnaujančios įmonės, kurios atlieka įvairius pagalbinius, nebūdingus šiai šakai darbus: logistikos, medienos ruošos, žuvininkystės tvenkinių įrengimo, priežiūros ir kt. darbus. Verslo plėtrą ir vietovės verslumą apibendrinantis rodiklis yra mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų. Verslumo lygis ŽRVVG teritorijos savivaldybėse 2013–2015 m. didėjo. Tūkstančiui gyventojų veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Molėtų r. sav. padidėjo 15,7 proc., Šalčininkų r. sav. – 20,4 proc., Vilniaus r. sav. – 25,0 proc. Tačiau ŽRVVG teritorijos savivaldybėse verslumo lygis ženkliai mažesnis už esamą būklę šalyje. 2015 m. šalyje tūkstančiui gyventojų teko 26 veikiančios mažos ir vidutinės įmonės. Jų skaičius padidėjo nuo 22 įmonių 2013 m. iki 26 įmonių 2015 metais. t. y. 18,2 proc. Tuo tarpu 2015 m. Elektrėnų sav. tūkstančiui gyventojų veikiančių mažų ir vidutinių įmonių teko tik 11,9 įmonės arba 2,2 karto mažiau už šalies lygį, Šalčininkų r. sav. – 11,2 įmonės. Kiek geresnė padėtis Vilniaus r. sav. Čia 2015 m. tūkstančiui gyventojų teko 19,5 veikiančios mažos ir vidutinės įmonės arba 25,0 proc. mažiau už šalies vidurikį (19 lentelė) (R55).

19 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų, veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal apskritis, tenkantis tūkstančiui gyventojų, sausio 1 d.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Tūkstančiui gyventojų tenka	
		Veikiančių ūkio subjektų skaičius	Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius
2015 m. sausio 1 d.			
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>31,8</i>	<i>26,0</i>
2.	Elektrėnų sav.	15,8	11,9
3.	Molėtų r. sav.	15,8	14,7
4.	Šalčininkų r. sav.	13,8	11,2
5.	Vilniaus r. sav.*	22,7	19,5

2013 m. sausio 1 d.			
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	29,2	22,0
2.	Elektrėnų sav.	15,0	10,4
3.	Molėtų r. sav.	19,2	12,7
4.	Šalčininkų r. sav.	12,8	9,3
5.	Vilniaus r. sav.*	18,9	15,6

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013, 11, 20 lentelės. Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2015, 12, 20 lentelės.

Verslo skatinimas, naujų įmonių kūrimas ŽRVVG teritorijoje tampa prioritetine strateginės vietos ūkio plėtros kryptimi. Tam gali pasitarnauti ir žuvininkystės sektoriaus veiklos diversifikavimas. Žuvininkystės sektoriaus pertvarkymas ŽRVVG teritorijoje neišvengiamai turi įtakos darbo vietų skaičiaus pokyčiams, žmonių užimtumui, ekonominei veiklai. Žuvininkystės produktų gamybos derinimas su jos produkcijos perdirbimu ir baigtinio produkto gamyba bei pardavimais. Tokiu būdu didėtų vietos gyventojų užimtumas ir gerėtų gyvenimo sąlygos. Kylant darbo našumui ir ūkio struktūrai, vyksta pokyčiai ir užimtumo srityje. Šalyje užimtų gyventojų visose ekonominės veiklos rūšyse padidėjo nuo 1 292,8 tūkst. asmenų 2013 m. iki 1 334,9 tūkst. 2015 m., t. y. 3,2 proc. Per tą patį laikotarpį žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje užimtų darbuotojų skaičius padidėjo 11,2 proc., statyboje – 5,7 proc., paslaugų sektoriuje – 3,0 proc., pramonėje nežymiai sumažėjo. 2015 m. 65,8 proc. gyventojų buvo užimti paslaugų sektoriuje, žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje – 9,1 proc. (20 lentelė) (R56).

20 lentelė. Užimti gyventojai pagal ekonomines veiklos rūšis, proc.

Metai	Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	A Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	B_TO_E Pramonė	F Statyba	G_TO_U Paslaugos
Lietuvos Respublika					
2013	100,00	8,4	17,8	7,7	66,1
2014	100	9,2	17,2	7,5	66,1
2015	100	9,1	17,2	7,9	65,8

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>

ŽRVVG teritorijos savivaldybėse gyventojų užimtumas pagal ekonominės veiklos rūšis skirtingas. Pagal 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo rezultatus, žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje daugiausia vietos gyventojų buvo užimta Šalčininkų r. sav. – 10,07 proc., Molėtų r. sav. – 8,0 proc., Vilniaus r. sav. – tik 4,95 proc. Ženkliai skyrėsi užimtų gyventojų skaičius statybų sektoriuje. Molėtų r. sav. jame buvo užimta 15,61 proc. vietos gyventojų, tuo tarpu Vilniaus r. sav. – tik 7,32 proc. vietos gyventojų (21 lentelė) (R57). ŽRVVG teritorijoje 0,57 proc. mažesnis nei šalyje gyventojų skaičius buvo užimtas žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje, paslaugų sektoriuje – 2,04 proc. (R58).

21 lentelė. Užimti gyventojai pagal ekonominės veiklos rūšis savivaldybėse (15 metų ir vyresni), proc.

Administracinė teritorija	Iš viso	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	Pramonė	Statyba	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	Kitos ekonominės veiklos
Lietuvos Respublika	100	5,85	17,79	6,72	17,49	52,15
Elektrėnų sav.	100	6,81	25,57	10,74	13,29	43,59
Molėtų r. sav.	100	8,0	16,12	15,24	15,61	54,97
Šalčininkų r. sav.	100	10,07	16,31	7,70	16,52	49,40
Vilniaus r. sav.*	100	4,95	15,45	7,32	18,00	54,28
ŽRVVG teritorija*	100	6,42	17,26	8,72	15,77	51,83

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

Gyventojai be samdomo darbo naudojami ir kitomis darbo formomis bei darbiniais pajamų šaltiniais. Labiausiai darbo rinkoje paplitusi savarankiškai dirbančių asmenų pagal verslo liudijimą užimtumo forma. Nors šalyje 2013–2015 m. asmenų, dirbančių išsiėmus verslo liudijimą, padidėjo nuo 84 486 iki 100 328 asmenų, t. y. 18,7 proc., 2013–2015 m. jų skaičius didėjo ir ŽRVVG teritorijos savivaldybėse: Molėtų r. sav. – 17,5 proc., Elektrėnų sav. – 15,1 proc., Šalčininkų r. sav. – 15,5 proc. ir Vilniaus r. sav. – 41,4 proc. Visoje ŽRVVG teritorijoje 2013–2015 m. savarankiškai dirbančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą padidėjo nuo 4 266 iki 5 552 asmenų arba 30,1 proc. (22 lentelė) (R59).

22 lentelė. Savarankiškai dirbančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą

Administracinė teritorija	2013 m.	2015 m.
Lietuvos Respublika	84 486	100 328
Elektrėnų sav.	575	662
Molėtų r. sav.	617	725
Šalčininkų r. sav.	703	812
Vilniaus r. sav.*	2371	3353
ŽRVVG teritorija*	4266	5552

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Nedarbo lygis, tendencijos. Laisvų darbo vietų skaičius, tendencijos. Didėjantis verslo įmonių skaičius ir dirbančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą turėjo tiesioginę įtaką užimtumui augti ir bedarbystei mažinti. Nuo 2013 m. gerėjant šalies ekonominei būklei, plečiantis verslams, visose ŽRVVG teritoriniuose padaliniuose mažėjo bedarbių skaičius. Šalyje jis sumažėjo nuo 201,3 tūkst. registruotų bedarbių 2013 m. iki 158,2 tūkst. 2015 m., t. y. 21,4 proc. Kaip buvo minėta, registruotų bedarbių skaičius mažėjo ir ŽRVVG teritorijoje: Molėtų r. sav. – 18,8 proc., Elektrėnų sav. – 41,9 proc., Šalčininkų r. sav. – 17,9 proc. ir Vilniaus r. sav. – 21,8 proc. ŽRVVG teritorijoje registruotų bedarbių skaičius sumažėjo nuo 13,6 tūkst. 2013 m. iki 10,5 tūkst. 2015 m., t. y. 22,8 proc. Registruotų bedarbių skaičius ŽRVVG teritorijoje mažėjo 4,6 proc. sparčiau už šalies vidurkį (R60). Mažėjant registruotų bedarbių skaičiui, mažėjo ir registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.). 2013–2015 m. šalyje jis sumažėjo nuo 10,9 proc. iki

8,7 proc., Molėtų r. sav. – nuo 13,4 proc. iki 11,7 proc., Elektrėnų sav. – nuo 9,1 proc. iki 5,0 proc. Mažėjo registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.) Vilniaus ir Šalčininkų r. sav., tačiau tik Elektrėnų sav. jis buvo mažesnis už šalies lygį, visose kitose r. sav. jis buvo didesnis nei šalyje. ŽRVVG teritorijoje 2013–2015 m. dirbančių (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius) skaičius padidėjo nuo 69 435 iki 74 976 asmenų arba 8,0 proc.⁵² (R61).

Darbo rinkos pokyčiai lemiami įvairių veiksnių. Visų pirma, darbo vietų pasiūlos, gyventojų verslumo ir galimybių pradėti savo verslą ir darbo jėgos kvalifikacinio atitikimo kintantiems technologiniams procesams. Neatsižvelgiant į bedarbystę šalyje, 2013–2015 m. laisvų darbo vietų skaičius padidėjo nuo 1 990 iki 4 708 darbo vietų, t. y. 2,4 karto. Laisvų darbo vietų skaičius, išskyrus Molėtų r. sav., didėjo visose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse. Elektrėnų sav. jis padidėjo 4,6 karto, Šalčininkų r. sav. – 18,9 proc. ir Vilniaus r. sav. – 2,8 karto. Visoje ŽRVVG teritorijoje 2013–2015 m. laisvų darbo vietų skaičius padidėjo nuo 118 iki 282 arba 2,4 karto (23 lentelė) (R62).

23 lentelė. Laisvų darbo vietų skaičius metų pradžioje

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>1990</i>	<i>2487</i>	<i>3258</i>	<i>4708</i>
2.	Elektrėnų sav.	17	20	69	79
3.	Molėtų r. sav.	9	2	7	7
4.	Šalčininkų r. sav.	37	43	34	44
5.	Vilniaus r. sav.*	55	84	86	152
6.	ŽRVVG teritorija*	118	149	196	282

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.

Šaltinis: LDB prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-05-17 raštas Nr. Sd-1676.

Iškyla globali šalies ir ŽRVVG teritorijos problema sistemingai vykdyti darbo jėgos perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą, siekiant priderinti jos gebėjimus verslo struktūros pokyčiams.

ES ir kitų fondų pritraukimas į teritoriją. Pastaraisiais metais augo ŽRVVG teritorijos aktyvumas, pritraukiant į teritoriją ES fondus. 2013–2015 m. ES finansuojamų projektų vertė ŽRVVG didėjo nuo 6 865 089 Eur iki 11 013 943 Eur, t. y. 60,4 proc. Įgyvendintų projektų skaičius 2013–2015 m. padidėjo nuo 21 vnt. iki 54 vnt. arba 2,6 karto (24 lentelė) (R63). Projektai buvo finansuojami Europos regioninės plėtros fondo, Europos sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, savivaldybių bei Valstybės biudžeto lėšomis.

24 lentelė. ES ir kitų fondų pritraukimas

Eil. Nr.	ES ir kitų fondų pritraukimą į teritoriją	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Elektrėnų sav.					
1.	Įgyvendintų projektų skaičius, vnt.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
2.	Įgyvendintų projektų vertė, Eur	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Molėtų r. sav.					
1.	Įgyvendintų projektų skaičius, vnt.	14	19	7	0
2.	Įgyvendintų projektų vertė, Eur	2 743 970	2 597 104	3 176 943	0
Šalčininkų r. sav.					
1.	Įgyvendintų projektų skaičius, vnt.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

⁵²Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-05-30 raštas Nr. (12.6) I-3241.

2.	Igyvendintų projektų vertė, Eur	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Vilniaus r. sav.*					
1.	Igyvendintų projektų skaičius, vnt.	7	13	47	–
2.	Igyvendintų projektų vertė, Eur	4121119	3115848	7837000	
ŽRVVG teritorija*					
1.	Igyvendintų projektų skaičius, vnt.	21	32	54	–
2.	Igyvendintų projektų vertė, Eur	6 865 089	5 712 952	11 013 943	–

* – atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybė neveda apskaitos pagal atskiras seniūnijas, todėl naudojami viešai skelbiami oficialūs LR Statistikos departamento duomenys Vilniaus rajono savivaldybės mastu.
n.d. - duomenų nėra.

Šaltinis: Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos 2016-05-09 raštas Nr. 2016-VIL-220, Elektrėnų savivaldybės administracijos architektūros ir kraštovaizdžio skyriaus 2016-07-08 raštas Nr. 07S-258, Molėtų rajono savivaldybės administracijos 2016-05-20 raštas Nr. B75-82, Vilniaus r. sav. administracijos 2016-05-04 raštas Nr. 433(1)-3544-(4.22).

ŽRVVG ekonominė situacija, jos atitiktis ŽRVVG teritorijos vizijai. Pridedamoji vertė kuriama veikiančiose verslo įmonėse, kurių dominantą sudaro mažos ir vidutinės įmonės. Lietuvoje mažų ir vidutinių įmonių skaičius 2013–2015 m. padidėjo 16,2 proc. ŽRVVG teritorijoje per tą patį laikotarpį jų skaičius padidėjo 21,4 proc. Analizuojamu laikotarpiu pastebimi ir teigiami pokyčiai darbo rinkoje. Didėja užimtų gyventojų skaičius, gyventojai nudojasi kitomis darbo formomis ir darbiniais pajamų šaltiniais. Asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimą, užimtumo forma šalyje 2013–2015 m. padidėjo 18,7 proc., ŽRVVG teritorijoje savarankiškai dirbančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą padidėjo 30,1 proc. Neatsižvelgiant į pasiekimus, ŽRVVG teritorijos verslumo lygis – veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų – yra apie 2 kartus mažesnis už šalies vidurkį. Tik 1,13 proc. gyventojų pragyvena iš pajamų, gautų iš savo ar šeimos verslo. Bedarbystės problema lieka aktuali. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.) ŽRVVG teritorijos savivaldybėse, išskyrus Elektrėnų, yra ženkliai aukštesnis už šalies būklę. Atliktais tyrimais nustatyta, kad gyventojai, esant palankioms sąlygoms, norėtų pradėti savo verslą, turėti galimybę įsidarbinti pagal profesiją ir gauti pajamas, kurios leistų patenkinti optimalius poreikius. Gyventojai prioritetine tvarka siūlo: plėtoti žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant ekonomikos plėtrą bei vietos gyventojų užimtumą ŽRVVG teritorijoje, kuriant darbo vietas. Jų poreikiai atitinka numatytą VPS viziją, kurioje numatomas išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandens žvejybos, akvakultūros ūkinius subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas. VPS numatyti prioritetai ir priemonės prisidės prie numatytų tikslų įgyvendinimo.

2.5.	ŽRVVG teritorijoje veikiančių žvejybos ir (arba) akvakultūros įmonių situacija
------	--

Lietuvos žuvininkystė – tai su žuvų išteklių valdymu, išsaugojimu ir atkūrimu, žvejyba, akvakultūra, žuvų perdirbimu, pirminiu žuvininkystės produktų pardavimu ir supirkimu susijusi veikla. Nors žuvininkystės sektorius bendrajame vidaus produkte sudaro palyginti nedidelę dalį, jis yra svarbus Lietuvos ekonomikai ir gyventojų mitybai. 2015 m. vienas Lietuvos gyventojas per metus suvartojo 19 kg žuvų ir jų produktų. Šalyje plėtojamos 3 pagrindinės žuvininkystės sektoriaus šakos: žvejyba (žvejyba tolimuosiuose vandenynuose, žvejyba Baltijos jūroje ir Baltijos jūros priekrantėje, žvejyba vidaus vandenyse); akvakultūra; žuvų perdirbimas.

Lietuva nuo seno turi galias žuvininkystės tradicijas. Šalies mastu žuvininkystė vystoma visuose trijuose sektoriuose. Jūrinė žvejyba vykdoma Priekrantėje ir Baltijos jūroje. Priekrantėje 2013 m. buvo sužvejota ir iškrauta 358,5 tūkst. tonų žuvies, 2015 m. jų sugavimai padidėjo iki 378,7 tūkst. tonų, t. y. 5,6 proc. 2013–2014 m. šiame sektoriuje darbuotojų skaičius kito nuo 131 iki 130 darbuotojų. Atviroje Baltijos jūroje 2013 m. buvo sužvejota ir iškrauta 15 200,2 tūkst. tonų, 2015 m. – 17 510,7 tūkst. tonų žuvų. Žvejybos apimtys padidėjo 15,2 proc. Atviroje Baltijos jūroje 2013 m. dirbo 274 darbuotojai, 2014 m. – 207 darbuotojai. Jų skaičius sumažėjo 24,5 proc. RRŽRVVG teritorijoje įmonių, kurios vykdytų žvejybą Priekrantėje ir Atviroje Baltijos jūroje, nėra⁵³.

Žuvininkystė – savita ūkio šaka, viena jų produktų (žuvų) dalis imama iš natūralios gyvosios gamtos išteklių, o kita dalis produktų pagaminama įmonių objektuose (tvenkiniuose, baseinuose, varžose, uždaroje akvakultūros sistemose). Jeigu pirmosios dalies produktų kiekio paėmimas iš gamtos priklauso nuo jų išteklių kiekio ir negalima daugiau paimti negu gamta jų sukuria, o antrosios dalies produktų gamybos kiekis priklauso nuo žmonių sukurtų akvakultūros gamybinių pajėgumų našumo ir žmonių sugebėjimo tinkamo jų naudojimo ir valdymo. Pasauliniu mastu jų apimtys beveik lygios, bet greitu laiku akvakultūra užims pirmaujančias pozicijas. ŽRVVG teritorijoje vykdoma žvejyba vidaus vandenyse ir žuvų auginimas tvenkiniuose – akvakultūra.

Žvejyba vidaus vandenyse. Lietuvos vidaus vandenų bendrasis plotas – 2 625 km², jis sudaro 4 proc. šalies teritorijos.⁵⁴ Pagrindinis vidaus vandens telkinys, kuriame versliniais žvejybos įrankiais sugaunama didžiausia žuvų dalis, yra Kuršių marios. Šiame telkinyje taip pat susitelkę didžioji dauguma verslinės žvejybos įmonių. Didelius vandens plotus užima Kauno marios, Lietuvos ežerai, upės. Vandens telkiniuose daugiausia sugaunama kuojų, karšių, stintų, sterkių, ešerių. Daugumos Lietuvos ežerų biologinės sąlygos yra tinkamos žuvininkystei plėtoti. Daugiausia ežerai išsidėstę Aukštaitijoje: Ignalinos, Zarasų, Molėtų ir Švenčionių rajonuose bei Dzūkijoje: Lazdijų, Alytaus ir Varėnos rajonuose. Lietuvos upės dėl nedidelių žvejybos apimčių neturi didesnės tiesioginės įtakos ekonomikai, tačiau yra svarbios žmonių gyvenimo sąlygoms. Tai yra žuvų neršto takai ir nerštavietės, užtikrinančios žuvų populiacijų kaitą ir išteklių biologinę pusiausvyrą, o aktyviam poilsiui ir sportui, turizmo verslo plėtrai, gyventojų sveikatingumui ir sveikos gyvenamosios aplinkos užtikrinimui upių reikšmė yra neįkainojama. Į ŽRVVG teritoriją patenka Molėtų r. sav., kurioje vandenys 2013–2015 m. padidėjo nuo 12 007,89 ha iki 12 639,84 ha bendro rajono sav. teritorijos ploto. Molėtų rajone 2013 m. vandenys užėmė 8,9 proc. teritorijos bendro ploto, 2015 m. – 9,2 proc., t. y. 2,3 karto didesnę procentinę santykį, lyginant su šalies žemės fondo struktūra. Molėtų rajonas turi galias žvejybos vidaus vandenyse tradicijas ir rekreacinio turizmo patirtį. Kaip jau buvo minėta, ketvirtadalį rajono teritorijos užima miškai, tarp kurių tyvuliuoja net 279 ežerai. Molėtų rajone yra ilgiausias Lietuvos ežeras Asveja (Molėtų rajone – 30 km), teka upės – Siesartis ir Virinta. Dalis rajono teritorijos patenka į Asvejos ir Labanoro regioninius parkus. Kalvotą, miškingą ir ežeringą Molėtų kraštą mėgsta poilsiautojai ir turistai. Per

⁵³ VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4481.

⁵⁴ Šaltinis: Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

metus rajoną aplanko apie 150 tūkst. poilsiautojų, apie 2 tūkst. užsienio turistų. Didžiąją jų dalį traukia polinkis žvejybai ir poilsiui neužterštoje gamtoje.

Molėtų rajono upėse vykdomi žuvų sugavimai verslinės žūklės įrankiais ežeruose ir upėse. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos skyriaus duomenis, 2014 m. Molėtų r. sav. ežeruose buvo sugauta iš viso 3 626 kg įvairių rūšių žuvų, tai sudarė 5,6 proc. šalies žuvų sugavimų. Rajono savivaldybėje sugautų žuvų struktūroje didžiausia dalis teko karšiams, kurie sudarė 31 proc., kuojoms – 20,3 proc. nuo bendro sugautų žuvų kiekio, lydekoms – 15,3 proc., lynams – 15,5 proc. Kitoms žuvims teko nežymi dalis. 2014 m. ežeruose buvo sugauta 2 726 kg seliavų pagal kvotas. 2015 m. Molėtų rajono savivaldybės ežeruose buvo sugauta 47 325 kg žuvų, iš jų: 45 490 kg seliavų. 2015 m. Molėtų rajono upėse sugauta 1 446 kg ungurių. Per ataskaitinį laikotarpį žvejybą vykdė D. Pumpučio įmonė „Žvejys“, UAB „Kirneilis“, UAB „Sevila“ ir keletas fizinių asmenų. Molėtų r. sav. vandenys 2013 m. sudarė 12 007,89 ha bendro ploto arba 8,9 proc., 2015 m. – 12 639,84 ha bendro ploto arba 9,2 proc.⁵⁵(R64).

Akvakultūra. Tvenkinių žuvininkystė šiuo metu yra pagrindinė vidaus vandens žuvininkystės sritis, kurioje užauginama ir sugaunama daugiau kaip 50 procentų visos vidaus vandens žuvininkystės produkcijos. Įgyvendinus šį uždavinį, tvenkiniuose padidėtų išaugintų žuvų kiekiai bei asortimentas. Numatoma remti esamų akvakultūros įmonių modernizavimą, vandens padavimo ir numetimo sistemų rekonstrukciją, naujų technologijų diegimą, asortimento didinimą, ypač ekologiškos produkcijos gamybą, plėtoti žuvų selekcijos darbus, teikiant prioritetą lietuviškai karpių veislei. Pagal tikslines programas bus finansuojamos žuvų ligų profilaktikos priemonės akvakultūros įmonėse.

Jūrų žuvies išteklių artėja arba jau pasiekė savo maksimalią išnaudojimo ribą ir jų augimo galimybės jau išsemtos. Mažėja pramoninė žuvų gamyba ir sugavimai natūraliuose vidaus vandenyse. Tvenkinių žuvininkystė šiuo metu yra pagrindinė vidaus vandens žuvininkystės sritis, kurioje užauginama ir sugaunama daugiau kaip 50 procentų visos vidaus vandens žuvininkystės produkcijos. Akvakultūra įgyja vis didesnę reikšmę – tai viena iš ypač greitai augančių pramonės šakų visame pasaulyje. Tai bus galima pasiekti, tik plečiant žuvininkystės produktų gamybą tvenkiniuose ir uždaros akvakultūros sistemose. Akvakultūros tvenkiniai Lietuvos akvakultūros sektoriuje užima svarbiausią vietą – juose užauginama apie 97–98 proc. visos akvakultūros sektoriaus produkcijos. Šalyje veikiančių akvakultūros įmonių skaičius 2013–2015 m. padidėjo nuo 41 iki 43 įmonių, t. y. 4,9 proc. ŽRVVG teritorijoje akvakultūros įmonių skaičius 2013–2015 m. nekito. Visose 4 savivaldybėse, patenkančiose į ŽRVVG teritoriją, ūkinę veiklą vykdo ŽRVVG narės, 6 akvakultūros įmonės (25 lentelė) (R65). 2015 m. jos sudarė 13,9 proc. šalies įmonių skaičiaus (R66). Taip pat ŽRVVG teritorijoje žuvininkystės veiklą vykdo UAB „Biosela“ ir keletas fizinių asmenų. ŽRVVG teritorijoje, kaip buvo minėta, veiklą vykdo akvakultūros įmonės, kurios užsiima žuvų auginimu ir gyvos žuvies pardavimu. Nei vienoje akvakultūros įmonėje nesukurta pridėtinės vertės kūrimo grandinė, tai yra, kad įmonės vykdytų ūkinę veiklą, kuri apimtų žuvų auginimą, jų perdirbimą, pardavimus. Atlikti tyrimai rodo, kad šios įmonės nėra sukurusios bazės žuvų produktų perdirbimui, produkcijos sandėliavimui, ir kitos tokiai veiklai reikalingos infrastruktūros (R67).

25 lentelė. Veikiančių akvakultūros įmonių skaičius 2013–2015 m.

Eil. Nr.	Įmonių, deklaravusių akvakultūros veiklą ir pateikusių Ž-4 ataskaitas, skaičius	Viso		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	41	46	43

⁵⁵ Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

2.	ŽRVVG teritorija*	6	6	6
----	-------------------	---	---	---

* – ŽRVVG narės.

Šaltinis: VĮ žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-24 raštas Nr. IS-4427.

Kaip buvo minėta anksčiau, ŽRVVG teritorijoje Molėtų r. sav. įsikūrusi akvakultūros įmonė, veiklą vykdanči nuo 1953 m., ŽRVVG narė – UAB „Armolė“ (R68). Čia žuvis veisiama, auginama ir parduodama, taip pat pavasarį ir rudenį galima įsigyti išuvinimo medžiagos. Įmonė augina karpius, karosus, lydekas, amūrus ir lynus.

ŽRVVG teritorijoje Šalčininkų r. sav. įsikūrusi akvakultūros įmonė, veiklą vykdanči nuo 1956 m., ŽRVVG narė – UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“ (R69), kuri 344 ha tvenkiniuose augina gyvas prekes žuvis, užsiima didmenine prekyba, komercine–mėgėjiška žūkle ir UAB „Juodasis gandas“, veiklą vykdanči nuo 1983 m. (R70).

Vilniaus r. sav. žuvininkystės veikla užsiima ŽRVVG narė – UAB „Arvydai“, kuri veiklą vykdo nuo 1954 m., augina gyvas prekes, ekologiškas žuvis ir jų jauniklius, užsiima didmenine prekyba, komercine–mėgėjiška žūkle. Turi 400 ha tvenkinių. Rajone taip pat ūkinę veiklą vykdo nuo 1994 m. ir kita akvakultūros įmonė, ŽRVVG narė – UAB „Akvilegija“, kurios bendras tvenkinių plotas siekia 681,8 ha. UAB „Akvilegija“ augina gyvas prekes, ekologiškas žuvis ir žuvų jauniklius, užsiima didmenine prekyba, komercine–mėgėjiška žūkle (R71).

Elektrėnų sav. ŽRVVG narė – UAB „Bartžuvė“. 1978 metais pastatytas pilnasisteminis žuvininkystės ūkis, kuriame gyvuoja ilgametės žuvų veisimo, auginimo ir rūpinimosi jomis tradicijos. Bendrovė yra gražioje ir geografiškai labai patogioje vietoje – tarp Vilniaus ir Kauno, šalia Elektrėnų. Čia dirba patyrę specialistai bei yra visa reikalinga gamybinė bazė – žuvų veislynas (inkubatorius), mailiaus paauginimo, ganykliniai ir žiemojimo tvenkiniai, gyvos žuvies sandėliai. Tvenkiniuose auginamos žuvys – karpiai, lydekos, karosai, baltieji amūrai, margieji plačiakakčiai, lynai, vaivorykštiniai upėtakiai, eršketai, šamai, starkiai. Su vandeniu į tvenkinius atplaukia ir kitos ežerų žuvų rūšys (R72).

Šalyje bendras naudotas akvakultūros tvenkinių plotas 2015 m. siekė apie 9 623 ha (bendras projektinis tvenkinių plotas apie 11,1 tūkst. ha, iš kurių dėl įvairių priežasčių apie 1,4 tūkst. ha nenaudojami žuvisms auginti). 2013–2015 m. įveistų tvenkinių plotai kito nežymiai. Minėtais metais įveistų tvenkinių plotai padidėjo nuo 9 444 ha iki 9 623 ha, t. y. 1,9 proc. (R73). Šalyje sparčiai didėjo uždarnosios akvakultūros sistemos (toliau – UAS) kubatūra. Ji padidėjo nuo 2 060 m³ 2013 m. iki 6 252 m³ 2015 m. arba 3 kartus (R74). ŽRVVG teritorijoje tvenkinių plotai 2013–2015 m. padidėjo 4,6 proc., t. y. 2,7 proc. daugiau už šalies pokyčius (R75). Sparčiausiai ŽRVVG teritorijos sav. tvenkinių plotai didėjo Šalčininkų r. sav. Per analizuojamą laikotarpį jie padidėjo 21,2 proc. (R76). ŽRVVG teritorijos bendras įveistų tvenkinių plotas 2015 m. užėmė 28,4 proc. bendro šalies įveistų tvenkinių ploto (R77). 2015 m. tvenkinių projektinis plotas šalyje panaudotas 87,0 proc., ŽRVVG teritorijoje – 93,1 proc. arba 7,0 proc. intensyviau už šalies vidurkį (26 lentelė) (R78). Įveistų tvenkinių plotų didinimo galimybės ribotos, todėl akvakultūra sparčiau plėtojama, kuriant UAS.

26 lentelė. Veikiančių akvakultūros įmonių tvenkinių plotai 2013–2015 m., ha

Eil. Nr.	Tvenkinių plotai, ha	Lietuvos Respublika			ŽRVVG teritorija		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.	Bendras įveistų tvenkinių plotas	9444	9008	9623	2616	2794	2736
2.	Projektinis tvenkinių plotas*	–	–	11061	–	–	2940

3.	Uždaros akvakultūros sistemos, m ³	2060	2990	6252			170
----	---	------	------	------	--	--	-----

* - duomenys nuo 2015 m.

Šaltinis: VĮ žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-24 raštas Nr. IS-4427.

UAS Lietuvos akvakultūros sektoriuje kol kas yra naujovė ir į akvakultūros produkcijos gamybą Lietuvoje pradėtos plačiau diegti pastaraisiais metais. Pradėti akvakultūros produkcijos gamybą UAS, palyginti su tvenkinių akvakultūra, yra daug paprasčiau, nes šis gamybos būdas reikalauja mažiau vandens ir žemės ploto išteklių. Žuvims auginti UAS sunaudojama daug energetinių pajėgumų, kurie didina gamybos kaštus. ŽRVVG teritorijoje didelis dėmesys skiriamas tausojantiems gamtos ištekliams naudoti. Akvakultūroje tai pasiekama, užsiimant ekologine žuvininkyste. Nors 2013–2015 m. ekologiniai akvakultūros tvenkinių plotai sumažėjo nuo 1 940,6 ha 2013 m. iki 1 334,88 ha 2015 m., t. y. 31,1 proc., tačiau 2015 m. jie sudarė 37,0 proc. šalies ekologinių tvenkinių plotų, 2013 m. – 38,4 proc. (27 lentelė) (R79).

27 lentelė. Bendras įveistų ekologinės akvakultūros tvenkinių plotas ŽRVVG „Vilkanda“ regione, ha

Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Elektrėnų sav.	175	193,6	175
Molėtų r. sav.	444,57	-	429,15
Šalčininkų r. sav.	590,3	590,3	-
Vilniaus r. sav.	730,73	730,73	730,73
ŽRVVG teritorija	1940,6	1514,63	1334,88
Lietuvos Respublika	5048,53	3320,62	3601,57

Šaltinis: VŠĮ „Ekoagros“.

Šalies tvenkiniuose dominuoja karpinių ir upėtakių auginimas. 2015 m. realizuoti karpiai sudarė 82,4 proc. visos šalyje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos, upėtakių produkcija – 6,2 proc. Lydekų, karosų ir kitų parduotų žuvų produkcija sudarė mažą lyginamąjį svorį. Atkreiptinas dėmesys, kad 2013–2015 m. upėtakių pardavimai padidėjo 2,4 karto (R80), margojo plačiakakčio – 94,0 proc. Šalyje akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizacijos kiekis 2013–2015 m. padidėjo 5,7 proc. Bendra išaugintų žuvų produkcijos ŽRVVG teritorijoje realizacija sudarė 15,8 proc. visos parduotos akvakultūros žuvų produkcijos šalyje. 2015 m. parduodami karpiai sudarė 17,1 proc. šalyje parduodamų karpinių, lydekų – 26,8 proc., baltasis amūras – 28,3 proc., karosai – 33,3 proc. ŽRVVG teritorijos pardavimų struktūroje, kaip ir šalyje, dominuoja karpiai. Jie 2015 m. realizuotoje produkcijoje sudarė 96,0 proc. nuo visos parduotos žuvininkystės produkcijos. 2013–2015 m. ŽRVVG teritorijoje pagrindinių žuvininkystės produktų pardavimai mažėjo 8,0 proc. (R81), karpinių – 21,8 proc. (R82), lydekų – 38,0 proc. (R83). Analizuojamu laikotarpiu 67,7 proc. padidėjo baltojo amūro pardavimai, 69,3 proc. – eršketo pardavimai (28 lentelė) (R84).

28 lentelė. Veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizacija, tonomis

Eil. Nr.	Žuvų rūšis	Lietuvos Respublika			ŽRVVG teritorija			ŽRVVG lyginamasis svoris nuo šalies, proc. 2015 m.
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	
1.1.	Karpis	3751,1	3306,2	3667,5	802,1	688,4	627,11	17,1
1.2.	Lydeka	36,6	46,7	34,4	18,2	14,89	9,23	26,8
1.3.	Baltasis amūras	52,7	87,6	97,1	16,42	39,16	27,53	28,3

1.4.	Margasis plačiakaktis	52,3	97,2	101,3	11,77	31,8	7,02	6,9
1.5.	Eršketas	115,8	72,8	90,6	2,87	4,48	4,86	6,7
1.6.	Upėtakis	115,1	109,5	278,0	1,47	0	0,58	-
1.7.	Karosas	29,3	32,8	29,1	10,64	7,2	9,68	33,3
1.8.	Kitos rūšys	58,6	92,5	152,5	12,98	8,77	16,63	18,0
	Viso	4211,4	3845,3	4450,6	876,45	794,7	702,64	15,8

Šaltinis: VĮ žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-24 raštas Nr. 1S-4427.

ŽRVVG teritorijos bendras įveistų tvenkinių plotas 2015 m. užėmė 28,4 proc. bendro šalies įveistų tvenkinių ploto, tuo tarpu ŽRVVG teritorijoje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizacija tonomis sudarė tik 15,8 proc. šalies pardavimų. Tai rodo 44,4 proc. žemesnį ŽRVVG teritorijos tvenkinių panaudojimo intensyvumą, lyginant su šalies būkle (R85).

2015 m. žuvininkystė tampa plačiu tarptautinio bendradarbiavimo segmentu. Vykdamas žuvų produktų eksporto ir importo veiklas, užmezgti ir palaikomi ekonominiai ir socialiniai ryšiai su daugeliu pasaulio valstybių. 2015 m. šalyje 36,9 proc. karpinių buvo eksportuota ir parduota užsienio rinkose, eršketų – 34,1 proc. Viso eksportuota 31,7 proc. akvakultūros tvenkiniuose išaugintos produkcijos (29 lentelė) (R86). ŽRVVG teritorijoje rinkų paieška ir įsitvirtinimas vykdomas blogiau nei šalyje. 2015 m. eksportui – tik karpiai ir baltasis amūras. Eksportuota produkcija sudarė tik 6,0 proc. nuo visos parduodamos žuvininkystės produkcijos apimties, t. y. 5,3 karto mažesnę eksportuojamos produkcijos apimtį, lyginant su šalies vidurikiu (R87).

29 lentelė. Šalyje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos eksportas, tonomis

Eil. Nr.	Žuvų rūšis	Lietuvos Respublika			ŽRVVG teritorija			Lietuvos Respublikoje, proc.	ŽRVVG teritorijoje, proc.
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2015 m.	2015 m.
1.1.	Karpis	1406,7	1100,5	1354,8	164,71	45,71	42,04	36,9	6,7
1.2.	Lydeka	0,0	0,4	1,0	0,01	0	0	-	-
1.3.	Baltasis amūras	10,3	4,8	7,6	2,69	0,44	0,45	14,3	1,6
1.4.	Margasis plačiakaktis	1,8	1,8	5,6	0,58	0,07	0	10,8	-
1.5.	Eršketas	104,0	55,5	39,5	0,16	0	0	34,1	-
1.6.	Upėtakis	6,4	5,7	1,4	0	0	0	1,2	-
1.7.	Karosas	0,0	0,6	0,1	0	0	0	-	-
1.8.	Kitos rūšys	4,2	3,9	1,0	0,01	0	0	-	-
	Viso	1533,4	1173,2	1411,0	168,16	46,22	42,49	31,7	6,0

Šaltinis: VĮ žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-24 raštas Nr. 1S-4427.

ŽRVVG teritorijoje mažėjanti bendra pardavimų apimtis, mažėjantis eksportas turėjo tiesioginę įtaką ir ekonominei būklei. 2013–2015 m. ŽRVVG teritorijoje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos ir realizuotos žuvų produkcijos vertė (tūkst. Eur) sumažėjo nuo 1 975,3 iki 1 666,7 Eur, t. y. 14,6 proc. (R88). Analizuojamu laikotarpiu realizuotų žuvų vertė padidėjo Molėtų

r. sav. žuvininkystės sektoriuje 18,2 proc. ir Šalčininkų r. sav. – 3,9 proc., kitose rajonų savivaldybėse pardavimų pajamos mažėjo (30 lentelė) (R89). Sparčiausiai pajamos mažėjo už parduotas lydekas ir karpius. 2013–2015 m. už lydekas – 60,0 proc., už parduotus karpius – 17,7 proc. (R90). Tuo tarpu šalyje 2013–2015 m. akvakultūros žuvų pardavimų pajamos padidėjo 11,5 proc.

30 lentelė. Veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos ir realizuotos žuvų produkcijos vertė* 2013–2015 m., tūkst. Eur

Eil. Nr.	Žuvų rūšis	Lietuvos Respublika			ŽRVVG teritorija		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.1.	Karpis	7570,7	6778,5	7718,3	1678,58	1488,84	1390,48
1.2.	Lydeka	168,2	217,7	189,8	80,83	69,81	48,68
1.3.	Baltasis amūras	143,2	255,4	254,8	46,28	111,01	74,81
1.4.	Margasis plačiakaktis	158,5	294,4	245,5	32,59	85,47	21,13
1.5.	Eršketas	669,9	372,2	453,2	16,05	22,82	26,6
1.6.	Upėtakis	368,5	440,1	999,3	7,4	0	4,8
1.7.	Karosas	35,0	34,0	34,2	13,5	8,58	10,57
1.8.	Kitos rūšys	415,7	584,6	734,6	100,05	68,12	89,65
Bendroji suma		9529,7	8976,9	10629,7	1975,28	1854,65	1666,72

Šaltinis: VĮ žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-24 raštas Nr. IS-4427.

Akvakultūros ekonominius pokyčius lėmė trys veiksniai: gaminamos ir parduodamos produkcijos apimtis, kuri buvo įtakojama tvenkinių produktyvumo ir rinkos kainų. Žuvų pardavimo kainos svyravo labai nežymiai ir buvo panašios į šalies. ŽRVVG teritorijoje ji 2013–2015 m. sumažėjo 0,08 proc. (R91), tuo tarpu šalyje padidėjo 5,7 proc. (31 lentelė) (R92).

31 lentelė. Vidutinė svertinė gamintojo kaina*, Eur/kg

Eil. Nr.	Žuvų rūšis	Lietuvos Respublika			ŽRVVG teritorija		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.1.	Karpis	2,02	2,05	2,10	2,09	2,16	2,22
1.2.	Lydeka	4,60	4,66	5,51	4,44	4,69	5,27
1.3.	Baltasis amūras	2,72	2,91	2,63	2,82	2,83	2,72
1.4.	Margasis plačiakaktis	3,03	3,03	2,42	2,77	2,69	3,01
1.5.	Eršketas	5,79	5,11	5,00	5,59	5,09	5,47
1.6.	Upėtakis	3,20	4,02	3,59	5,03	0,00	8,28
1.7.	Karosas	1,19	1,04	1,17	1,27	1,19	1,09
1.8.	Kitos rūšys	7,10	6,32	4,82	7,71	7,77	5,39
	Vidutinė kaina	2,26	2,33	2,39	2,39	2,33	2,37

Šaltinis: VĮ žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-24 raštas Nr. IS-4427.

Bendrajai žuvininkystės produkcijos gamybai lemiamą įtaką turi tvenkinių produktyvumas. Jis labai skiriasi atskirose savivaldybėse. ŽRVVG teritorijos narių akvakultūros ganyklinių tvenkinių produktyvumas (kg/ha) 2015 m. aukščiausias buvo Šalčininkų r. sav. Čia iš 1 ha sugauta 1 145,7 kg

žuvies. Tai 9,3 karto daugiau nei Molėtų r. sav, 2,5 karto – už Elektrėnų sav. Bendras ŽRVVG teritorijos narių ganyklinių tvenkinių produktyvumas 2013–2015 m. sumažėjo nuo 629,9 iki 588,2 kg/ha, t. y. 6,7 proc. (32 lentelė) (R93).

32 lentelė. ŽRVVG teritorijos akvakultūros ganyklinių tvenkinių produktyvumas, kg/ha

Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Elektrėnų sav.	829,0	631,2	462,9
Molėtų r. sav.	104,6	102,2	123,2
Šalčininkų r. sav.	1089,2	1105,1	1145,7
Vilniaus r. sav.	501,0	467,7	475,5
Viso vidurkis	629,9	579,6	588,2

Šaltinis: Nacionalinės akvakultūros ir žuvų produktų gamintojų asociacijos duomenys.

Šalies akvakultūros įmonės, vykdydamos ūkinę veiklą, ne tik kuria pridėtinę vertę, bet ir įdarbina vietos gyventojus, sudaro sąlygas jų materialiniams poreikiams tenkinti. 2013–2015 m. šalyje veikiančių akvakultūros įmonių darbuotojų skaičius padidėjo nuo 439 iki 485 darbuotojų, t. y. 10,5 proc. (R94). 2015 m. pagrindinėje darbovietėje dirbo 420 asmenys arba 86,6 proc. bendro darbuotojų skaičiaus. Pagrindinėje darbovietėje tarp darbuotojų vyrai sudarė 76,7 proc., moterys – 23,3 proc. (33 lentelė) (R95). Akvakultūros įmonėse darbas turi sezoninį pobūdį. Dėl minėtos priežasties darbymečio laikotarpiu samdomi papildomi darbuotojai. 2015 m. šalyje pagrindinėje darbovietėje dirbantys asmenys sudarė 84,5 proc., kiti – sezoniniai darbininkai (R96).

33 lentelė. Šalyje veikiančių akvakultūros įmonių darbuotojų skaičius 2013–2015 m.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Lietuvos Respublika			ŽRVVG teritorija		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.	Darbuotojų skaičius, viso:	439	489	485	85	112	102
1.1.	vyrai	347	368	373	67	84	85
1.2.	moterys	92	121	112	18	28	17
2.	Pagrindinėje darbovietėje darbuotojų skaičius, viso:	417	450	420	82	101	87
2.1.	vyrai	332	342	322	65	76	70
2.2.	moterys	85	108	98	17	25	17

Šaltinis: VĮ žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-24 raštas Nr. 1S-4427.

ŽRVVG teritorijos akvakultūros įmonėse darbuotojų skaičius nuo 85 dirbančiųjų 2013 m. padidėjo iki 102 dirbančiųjų 2015 m., t. y. 20,0 proc. (R97). 2015 m. pagrindinėje darbovietėje dirbantys asmenys sudarė 85,3 proc. Pagal ŽRVVG teritorijos įmonių pateiktą darbuotojų profesinės kvalifikacijos sandarą (minėtų įmonių duomenys), nustatyta, kad visi 2013 m. – 85, 2015 m. 102 ŽRVVG teritorijos darbuotojai neturi profesinės žuvininkystės specialybės parengimo kvalifikacijos, net vadovaujantys darbuotojai yra baigę kitų specialybių profesinio rengimo institucijas. Tai įvyko dėl globalinių priežasčių šalyje. Ilgą laiką žuvininkystės specialistai tiek

aukštesiose, tiek profesinėse mokyklose nebuvo rengiami, todėl pačios ŽRVVG teritorijos akvakultūros įmonės turėjo išsiugdyti reikiamos kvalifikacijos darbuotojus. Įmonėse daugiausia dirba vyresnio amžiaus darbuotojai, kurie savo praktine patirtimi moko naujai priimtus dirbančiuosius. Apsirūpinimas darbo jėgos ištekliais ir jų kvalifikacijos kėlimas tampa viena iš svarbiausių problemų, norint didinti šios šakos efektyvumą (R98).

ŽRVVG teritorijoje akvakultūros sektoriaus veikla susiduria su didele problema – žuviesių paukščių daroma žala žuvų ištekliams akvakultūros versle. Paukščiai padaro didelę žalą akvakultūros įmonėms: ausuotasis kragas, didysis kormoranas, didysis baltasis garnys, pilkasis garnys, jūrinis erelis sulesia daug žuvies, o gulbės, didžiosios antys, rudagalvės antys sulesia daug grūdų, skirtų žuvims šerti. Vienos akvakultūros įmonės duomenys atspindi bendrą būklę, t.y. akvakultūros įmonėje 2013 m. paukščiai sulesė 14 676 kg žuvies, kurios vertė 31 835 Eur, 27 548 kg grūdų, kurių vertė 4 947 Eur, 2015 m. paukščiai sulesė 17 800 kg žuvies, kurių vertė 48 950 Eur, 35 480 kg grūdų – 6 310 Eur⁵⁶(R99). Panašūs nuostoliai žuviesių paukščių daromos žalos patiriami ir kitose ŽRVVG teritorijos akvakultūros įmonėse.

Kita labai svarbi problema, kuri sunkiai sprendžiama – tai ŽRVVG teritorijoje akvakultūros sektoriaus galimi žuvų susirgimai infekcinėmis ir invazinėmis ligomis (taip pat ir paukščių platinamomis). Pavojausia šiuo metu yra Koi herpes virusinė liga. Ligai imlūs visų amžių karpiai, daugiau mailius. Kritimas gali siekti 100 proc., persirgę karpiai lieka viruso nešiotojais. Liga sparčiausiai vystosi, esant 17–26 laipsnių vandens temperatūrai. Raudonligė – liga, kai karpiams atsiranda žaizdos, atsikelia žvynai, atsiranda opos. Karpiai gali sirgti argulioze – tai žuvų utėlės. Maži kraujasiurbiai vėžiagyviai sulėtina žuvų vystymąsi ir augimą. Kaviozės ir botriocefaliozės ligas sukelia nenariuoti kaspinočiai. Pažeidžiamos žarnos, žuvis liesėja, blogai auga. Saprolegnijoje – grybinis susirgimas, kai sužeistose vietose užauga pelėsinės purvinai pilkos spalvos ataugos. Dažniausiai susergama tvenkiniuose su prasta vandens kokybe (R100).

Atliktais tyrimais nustatyta, kad ŽRVVG teritorijoje akvakultūros sektoriaus veikla ir pajamos yra sezoninės ir priklauso nuo gamtos sąlygų ir tvenkinių būklės. 2013–2015 m. iš pateiktų duomenų matyti, kad pavasariais ir vasaromis parduodama mažiau žuvies. Vienos akvakultūros įmonės duomenys atspindi bendrą būklę. 2013 m. II ketvirtį gautos pajamos už realizuotą produkciją buvo 98 139,88 Eur, III ketvirtį – 78 650,79 Eur, 2015 m. II ketvirtį – 82 377,29 Eur, III ketvirtį – 83 362,06 Eur. Tuo tarpu didžiausios pajamos uždirbamos 2013 m. IV ketvirtį – 278 250,14 Eur, 2015 m. IV ketvirtį – 136 569,45 Eur, jos sumažėjo 50,92 proc. Bendros pajamos 2013–2015 m. sumažėjo nuo 566 511,77 Eur iki 383 210,62 Eur arba 35,28 proc.⁵⁷ (R101).

ŽRVVG teritorijoje akvakultūros sektorius turi didelę akvakultūros įmonių priklausomybę nuo energetinių išteklių. UAB „Akvilėja“ inkubatoriuje naudojamo vandens šildymui sunaudojo elektros energijos (ESO duomenys): 2013 m. – 6 886 kWh, 2014 m. – 8 282 kWh, 2015 m. – 28 459 kWh, t. y. 2013–2015 m. jų sunaudojami kiekiai padidėjo 400 proc. (R102). UAB „Šalčininkų žuvininkystės ūkis“ tvenkinių užpildymui sunaudojo elektros energijos (ESO duomenys): 2013 m. – 15 6318 kWh, 2014 m. – 170 995 kWh, 2015 m. – 188 249 kWh, t. y. 2013–2015 m. jų sunaudojami kiekiai padidėjo 10 proc. (R103).

ŽRVVG teritorijos žuvininkystės sektoriaus įmonių situacija, jos atitiktis ŽRVVG teritorijos vizijai. ŽRVVG teritorija turi gausius vandens išteklius, istoriškai susiformavusią patirtį ir tradicijas žuvų auginimo tvenkiniuose ir žvejyboje vidaus vandenyse. Regione akvakultūros bendras įveistų tvenkinių plotas 2015 m. užėmė 28,4 proc. bendro šalies įveistų tvenkinių ploto, tuo tarpu ŽRVVG teritorijoje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizacija tonomis sudarė tik 15,8 proc. šalies pardavimų. Tai rodo 44,4 proc. žemesnę ŽRVVG teritorijos tvenkinių panaudojimo intensyvumą, lyginant su šalies būkle. Norint sėkmingai plėtoti minėtas

⁵⁶ ŽRVVG teritorijos įmonių duomenys.

⁵⁷ ŽRVVG teritorijos įmonių duomenys.

veiklos sritis, visų pirma, reikėtų ieškoti būdų didinti žuvininkystės sektoriaus konkurencingumą. Konkurencingus produktus gali pateikti tik konkurencingos įmonės, t. y. tokios, kurios gali išauginti pakankamą kiekį aukštos kokybės produktų už vartotojams tinkamą kainą. Kuo daugiau tokių įmonių yra, tuo konkurencingesnis šis ūkio sektorius regione. Kita ne mažiau svarbi priemonė – tai rinkų paieška ir įsitvirtinimas jose. Vidiniai veiksniai būtų: produkcijos asortimento kokybinė plėtra ir įvairovė, gamybos sąnaudų mažinimas. Atlikti tyrimai parodė, kad būtina atnaujinti hidrotechninius statinius, technikos parką, modernizuoti vandens padavimo sistemas, siekiant pagerinti žuvų auginimo sanitarines sąlygas, sumažinti neigiamą poveikį aplinkai. Nauja technika prisidėtų prie gamybos sąnaudų ir gamtos taršos mažinimo. Kaip vieną iš svarbiausių problemų įmonių vadovai pažymėjo apsaugos nuo paukščių, brakonierių sistemos, įskaitant ir technines priemones, įgyvendinimą (R104). Iškeltos ir aktualios socialinės problemos – kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas (R105) nesutvarkyta infrastruktūra, kuri leistų pagerinti dirbančiųjų darbo sąlygas infrastruktūra nėra pritaikyta visuomenės poreikiams (R106).

Esama ŽRVVG teritorijos žuvininkystės sektoriaus įmonių situacija ir iškeltos žuvininkystės bendruomenės problemos atitinka numatytą VPS viziją iki 2023 m. – „tai išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandenų žvejybos, akvakultūros ūkinius subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas.“ Įgyvendinus VPS bus pasiekti vizijoje užsibrėžti tikslai. Įgyvendinus VPS numatytus prioritetus, priemones ŽRVVG teritorijoje bus išplėtotas žvejybos ir akvakultūros verslas, modernizuojamos akvakultūros įmonės, didinamas jų konkurencingumas, didinama gamyba, prasiplės ne tik vietos, bet ir užsienio rinkos, kuriamos darbo vietos, gerinamos darbuotojų darbo sąlygos, keliama jų kvalifikacija. Žuvininkystei skirta infrastruktūra bus pritaikyta žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinama socialinė būklė, stiprinamas žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vaidmuo ŽRVVG teritorijoje.

2.6.	Papildoma informacija
------	-----------------------

3. ŽRVVG teritorijos SSGG		
3.1.	Stiprybės	Stiprybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.1.1.	Palanki geografinė padėtis – per teritoriją driekiasi svarbūs tarptautiniai tranzitiniai maršrutai, arti sostinė, patogi rinkų paieška ir žuvininkystės produktų pardavimai.	R1, R2, R3, R4, R5, R6
3.1.2.	Savitas, vaizdingas regionas, gausi gamtinė ir biologinė įvairovė, saugomose teritorijose palankios sąlygos žuvininkystės turizmo verslų plėtrai.	R9, R10, R16, R19, R20, R21
3.1.3.	Pakankamai dideli vidaus vandenų plotai, sukurta žuvininkystei skirta infrastruktūra užtikrina žvejybos ir akvakultūros verslo vystymą.	R7, R8, , R14, R15, R17, , R18, R22, R63, R64
3.1.4.	ŽRVVG teritorija turinti ir naudojanti didžiausius akvakultūros tvenkinių plotus.	R75, R76, R77, R78, R65, R66
3.1.5.	Teigiami poslinkiai darbo rinkoje.	R46, R47, R59, R60, R61,
3.1.6.	Akvakultūros įmonių ilgametė žuvų auginimo ūkinė veikla ir patirtis.	R68, R69, R70, R71, R72
3.2.	Silpnybės	
3.2.1.	Žemas gyventojų ekonominis aktyvumas ir verslumas, nesugebėjimas prisitaikyti prie rinkos sąlygų.	R43, R44, R48, R55, R62
3.2.2.	Akvakultūros sektoriuje trūksta specialistų, turinčių specializuotą aukštąjį (aukštesnįjį) bei profesinį išsilavinimą.	R97, R98
3.2.3.	Mažėjantis gyventojų, ypač jaunų žmonių, skaičius ir negatyvūs demografiniai pokyčiai.	R31, R32, R33, R36, R37, R38, R39, R41, R42
3.2.4.	Akvakultūros įmonėse blogėjanti ekonominė padėtis, neišplėtotą pridėtinės vertės kūrimo grandinė, jose trūksta produktų perdėbimo ir sandėliavimo infrastruktūros.	R67, R81, R82, R83, R84, R85, R87, R88, R91, R93
3.2.5.	Akvakultūros sektoriuje žuvų susirgimai invazinėmis ligomis, žuvilesių paukščių ir brakonierių daroma žala.	R99, R100, R104
3.3.	Galimybės	
3.3.1.	Žuvininkystės smulkaus ir vidutinio verslo plėtra ŽRVVG teritorijoje, panaudojant ES paramą, kuriant naujas darbo vietas, užtikrinant vietos gyventojų pragyvenimo lygį.	
3.3.2.	Keičiantis technologijomis, atsiranda galimybė stiprinti žuvų išteklių apsaugą, pasinaudojant užsienio valstybių patirtimi ir vietiniu bendradarbiavimu.	
3.3.3.	Perimant užsienio patirtį, didinti produktyvumą akvakultūros sektoriuje, modernizuojant esamas bei taikant naujas žuvų auginimo technologijas ir diegiant inovacijas.	
3.3.4.	Šalyje didėjant darbuotojų profesinės kvalifikaciniam reikalavimams, sukurti žuvininkystės specialistų rengimo bei kvalifikacijos kėlimo sistemą.	
3.3.5.	Žuvininkystės įmonių patirties ir gebėjimų reaguoti į rinkos poreikius ugdymas.	
3.3.6.	Šalies gamybos kokybiniai pokyčiai didina poreikį infrastruktūros kūrimui ir tvarkymui, saugos ir darbo sąlygų gerinimui.	
3.4.	Grėsmės	
3.4.1.	Spartus gyventojų iki 40 m. skaičiaus mažėjimas kelia grėsmę apsirūpinimu darbo jėgos ištekliais, jų kvalifikacijai ir demografinėi pusiausvyrai ŽRVVG teritorijoje.	
3.4.2.	Vietos gyventojų nesugebėjimas prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių įtakos kvalifikuotos darbo jėgos mažėjimą ir ŽRVVG teritorijos ekonominės plėtros galimybes.	
3.4.3.	Nestabili ekonominė padėtis vidaus ir eksporto rinkose, didėjanti konkurencija.	
3.4.4.	Augantys gyvūnų gerovės, aplinkosaugos reikalavimai, infrastruktūros pritaikymui prie kintančių sanitarinių reikalavimų.	
3.4.5.	Galimi žuvų susirgimai infekcinėmis ligomis.	

4. VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka				
Eil. Nr.	ŽRVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas žvejybos ir akvakultūros srityje (prioritetine tvarka)	Poreikių pagrindžiantys ŽRVVG teritorijos SSGG teiginiai (Nr.)	Sąsaja su Veiksmų programos 2014–2020 m. ES žvejybos ir akvakultūros sektoriaus nustatytais poreikiais	Poreikio tenkinimas / netenkinimas iš VPS lėšų
4.1.	Plėtoti žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant ekonomikos plėtrą bei vietos gyventojų užimtumą ŽRVVG teritorijoje, kuriant darbo vietas	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4., 3.1.5., 3.1.6., 3.2.1., 3.2.3., 3.2.4., 3.2.5., 3.3.1., 3.3.2., 3.3.3., 3.3.5., 3.3.6. 3.4.1., 3.4.2., 3.4.3., 3.4.5.	7.1.Ž, 7.2.Ž	Taip
4.2.	Gerinti socialinę gerovę ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą, tame tarpe ir kultūros paveldą, žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją	3.1.3, 3.2.2., 3.2.4., 3.3.4., 3.3.6., 3.4.1., 3.4.2., 3.4.4.	7.2.Ž, 7.4.Ž	Taip

II DALIS. KOKIE MŪŠŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?

5.VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys			
5.1.	VPS prioritetai, priemonės ir jų veiklos sritys (jei veiklos sritys numatytos):		Sąsaja su ŽRVG teritorijos poreikiais
5.1.1.	I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.		
		Kodai	
5.1.1.1.	Priemonė: Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.	BIVP-AKVA-SAVA-1	4.1.
5.1.1.2.	Priemonė: Rinkodaros priemonės.	BIVP-AKVA-8	4.1.
5.1.2.	II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.		
5.1.2.1.	Priemonė: Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.	BIVP-AKVA-7	4.2.
5.1.2.2.	Priemonė: ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.	BIVP-AKVA-SAVA-2	4.2.

6. VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su prioritetais bei tikslinėmis sritimis, EJRŽF konkrečiais tikslais ir uždaviniais							
6.1. EJRŽF dalis: VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su EJRŽF konkrečiais tikslais ir uždaviniais							
						EJRŽF prioritetai ir konkretūs tikslai ir uždaviniai	
						6.1.1.Ž	6.1.2.Ž
						6.2.1.Ž	6.2.2.Ž
						6.2.3.Ž	6.3.1.Ž
						6.3.2.Ž	
I VPS prioritetas: Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas							
Priemonė: Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.	x						
Priemonė: Rinkodaros priemonės.							x
II VPS prioritetas: Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją							
Priemonė: Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.			x				
Priemonė: ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.							x

7.VPS sąsaja su ŽRVVG teritorijos strateginiais dokumentais ir ESBJRS							
Strateginio dokumento pavadinimas	VPS sąsajos pagrindimas						
7.1. ŽRVVG teritorijos savivaldybės (-ių) plėtros strateginis (-iai) planas (-ai)	<p>ŽRVVG teritorija apima Molėtų r. sav., Vilniaus r. sav., Šalčininkų r. sav., Elektrėnų savivaldybės teritorijas ir sutampa su jų ribomis bei yra vientisa teritoriniu–administraciniu požiūriu. VPS parengta atsižvelgiant į minėtų savivaldybių strateginius planus, papildo ir atitinka juos.</p> <p>VPS vizijoje yra numatyta, kad tai bus „išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandens žvejybos, akvakultūros ūkinis subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas“. Vizijai pasiekti VPS yra numatyti prioritetai, priemonės, kurios papildo minėtų strateginių planų prioritetų, priemonių tikslus, uždavinius bei siekiamus rezultatus.</p> <p>VPS turi sąsają su Molėtų rajono savivaldybės plėtros planu 2011–2017 m., jį atitinka bei papildo. VPS I prioriteto „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Molėtų rajono savivaldybės plėtros plano 2011–2017 m. I prioriteto „Verslo ir turizmo plėtra“ 1.1.2.3., 1.1.2.4., 1.1.3.2., 1.2.1.1., 1.2.1.2. priemones.</p> <p>VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo Molėtų rajono savivaldybės plėtros plano 2011–2017 m. III prioriteto „Žmogiškųjų išteklių ir subalansuotos socialinės infrastruktūros plėtra“ 3.2.2.5., 3.3.3.6. priemones.</p> <p>VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonė atitinka ir papildo Molėtų rajono savivaldybės plėtros plano 2011–2017 m. I prioriteto „Verslo ir turizmo plėtra“ 1.2.2.2. priemonę:</p> <table border="1" style="width: 100%; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">VPS sąsaja su Molėtų rajono savivaldybės plėtros planu 2011–2017 m.prioritetų, priemonių lygiu:</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">Molėtų rajono savivaldybės plėtros planas 2011-2017 m.</th> <th style="text-align: center;">VPS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> I Prioritetas. Verslo ir turizmo plėtra. 1.1.2.3. Priemonė. Subsidijuoti naujų darbo vietų steigimą. 1.1.2.4. Priemonė. Teikti parama verslui pradėti ir plėtoti. 1.1.3.2. Priemonė. Įgyvendinti verslo plėtros skatinimo </td> <td style="vertical-align: top;"> I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas. 1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą. </td> </tr> </tbody> </table>	VPS sąsaja su Molėtų rajono savivaldybės plėtros planu 2011–2017 m.prioritetų, priemonių lygiu:		Molėtų rajono savivaldybės plėtros planas 2011-2017 m.	VPS	I Prioritetas. Verslo ir turizmo plėtra. 1.1.2.3. Priemonė. Subsidijuoti naujų darbo vietų steigimą. 1.1.2.4. Priemonė. Teikti parama verslui pradėti ir plėtoti. 1.1.3.2. Priemonė. Įgyvendinti verslo plėtros skatinimo	I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas. 1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.
VPS sąsaja su Molėtų rajono savivaldybės plėtros planu 2011–2017 m.prioritetų, priemonių lygiu:							
Molėtų rajono savivaldybės plėtros planas 2011-2017 m.	VPS						
I Prioritetas. Verslo ir turizmo plėtra. 1.1.2.3. Priemonė. Subsidijuoti naujų darbo vietų steigimą. 1.1.2.4. Priemonė. Teikti parama verslui pradėti ir plėtoti. 1.1.3.2. Priemonė. Įgyvendinti verslo plėtros skatinimo	I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas. 1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.						

	<p>projektus.</p> <p>1.2.1.1. Priemonė. Plėtoti verslo ir mokslo inovacines partnerystės tinklus.</p> <p>1.2.1.2. Priemonė. Skatinti ir diegti inovacijas, naujas technologijas įmonėse.</p> <p>1.2.2.2 Priemonė. Kelti specialistų kvalifikaciją.</p> <p>1.2.4.5. Priemonė. Išplėsti vandens turizmo maršutus, jų infrastruktūrą.</p> <p>III Prioritetas. Žmogiškųjų išteklių ir subalansuotos socialinės infrastruktūros plėtra.</p> <p>3.2.2.5. Priemonė. Reakrecinių vandens telkinių ir gretimų teritorijų Molėtų mieste detalusis planas.</p> <p>3.3.3.6. Priemonė. Molėtų r. Mindūnų mokyklos pastatų ir viešųjų erdvių pritaikymas bendruomenės senųjų žvejybos amatų edukacinei–kultūrinei veiklai.</p>	<p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>VPS turi sąsają su Vilniaus rajono savivaldybės 2016–2023 m. strateginiu planu, jį atitinka bei papildo. VPS I prioriteto „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Vilniaus rajono savivaldybės 2016–2023 m. strateginio plano 2 prioriteto „Palankios aplinkos verslo ir turizmo plėtrai sukūrimas“ 2.2.2.2. priemonę bei VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonę atitinka bei papildo Vilniaus rajono savivaldybės 2016–2023 m. strateginio plano 2.3.2.4. priemonę:</p>		
<p style="text-align: center;">VPS sąsaja su Vilniaus rajono savivaldybės 2016–2023 m. strateginiu planu prioritetu, priemonių lygiu:</p>		
<p style="text-align: center;">Vilniaus rajono savivaldybės 2016–2023 m. strateginis planas</p>	<p style="text-align: center;">VPS</p>	

		<p>2 prioritetas. Palankios aplinkos verslo ir turizmo plėtrai sukūrimas.</p> <p>2.2.2.2. Priemonė. Vykdyti smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programas.</p> <p>2.3.2.4. Priemonė. Įrengti kultūrinio, ekologinio, vandens turizmo maršrutus.</p>	<p>I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.</p> <p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>VPS turi sąsają su Šalčininkų rajono savivaldybės 2016–2022 metų strateginiu plėtros planu, jį atitinka bei papildo. VPS I prioriteto „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Šalčininkų rajono savivaldybės 2016–2022 metų strateginio plėtros plano I prioriteto 1.1.1.2., 1.1.2.1. priemones bei II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonę atitinka III Prioriteto „Išsilavinusi ir aktyvi bendruomenė“ 3.3.2.3. priemonę:</p>			
<p>VPS sąsaja su Šalčininkų rajono savivaldybės 2016–2022 metų strateginiu plėtros planu prioritetu, priemonių lygiu:</p>			
<p>Šalčininkų rajono savivaldybės 2016–2022 metų strateginis plėtros planas</p>		<p>VPS</p>	
<p>1. PRIORITETAS. Konkurencingas ūkis.</p>	<p>I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir</p>		

		<p>1.1.1.2. Priemonė. Šalčininkų rajono savivaldybėje veikiančių įmonių modernizavimas, skatinant diegti inovatyvius gamybos metodus ir technologijas.</p> <p>1.1.2.1. Priemonė. Įgyvendinti gyventojų, ypač jaunimo, verslumą skatinančius projektus.</p> <p>III Prioritetas. Išsilavinusi ir aktyvi bendruomenė.</p> <p>3.3.2.3. Priemonė. Kelti savivaldybės administracijos ir savivaldybei pavaldžių įstaigų darbuotojų kvalifikaciją.</p>	<p>įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.</p> <p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>VPS turi sąsają su Elektrėnų savivaldybės strateginiu plėtros planu 2014-2020 m., jį atitinka bei papildo. VPS I prioriteto „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Elektrėnų savivaldybės strateginiu plėtros planu 2014-2020 m. I prioritетinės srities „Ekonominio konkurencingumo didinimas“ 1.1.1.1., 1.1.2.2. priemones, bei VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo 1 prioritетinės srities „Ekonominio konkurencingumo didinimas“ 1.2.1.2. priemonę ir 2 prioritетinės srities „Visuomenės gyvenimo sąlygų kokybės gerinimas“ 2.4.3.2 priemonę.</p> <p>VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonė atitinka ir papildo 2. Prioritetinės srities „Visuomenės gyvenimo sąlygų kokybės gerinimas“ 2.1.5.1. priemone:</p>			
<p align="center">VPS sąsaja su Elektrėnų savivaldybės strateginiu plėtros planu 2014–2020 m. prioritetų, priemonių lygiu:</p>			
<p align="center">Elektrėnų savivaldybės strateginis plėtros planas 2014–2020 m.</p>		<p align="center">VPS</p>	

		<p>1. Prioritetinė sritis. Ekonominio konkurencingumo didinimas.</p> <p>1.1.1.1. Priemonė. Remti verslo subjektus.</p> <p>1.1.2.2. Priemonė. Remti verslo iniciatyvas, siekiančias nedarbo mažinimo tikslų.</p> <p>1.2.1.2. Priemonė. Vandens išteklių pritaikymas rekreacijai, turizmui ir pramogoms.</p> <p>2. Prioritetinė sritis. Visuomenės gyvenimo sąlygų kokybės gerinimas.</p> <p>2.1.5.1. Priemonė. Suaugusiųjų neformalaus švietimo galimybių plėtra.</p> <p>2.4.3.2. Priemonė. Atnaujinti ir plėsti savivaldybės vandens sporto bazių infrastruktūrą.</p>	<p>I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.</p> <p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>		
7.2.	ŽRVVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	<p>Igyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Molėtų r. sav., Vilniaus r. sav., Šalčininkų r. sav., Elektrėnų savivaldybės teritorijų plėtros.</p> <p>Vadovaujantis interneto tinklapyje www.lietuvosregionai.lt pateikta informacija, šiuo metu yra rengiamas Vilniaus regiono plėtros planas 2014–2020 m. Tinklapyje yra pateikta tik vizija ir prioritetai bei jų tikslai ir uždaviniai. Plane numatyta vizija – moderniausias Rytų ir Vidurio Europos regionas, supantis šiuolaikinį, gerai žinomą miestą ne tik Europoje, bet ir už jos ribų, tarptautinis verslo, prekybos, mokslo ir technologijų, turizmo ir kultūros centras, kuriantis kokybiškas gyvenimo sąlygas visuomenei, palankią aplinką verslui ir investicijoms per tolygią ir subalansuotą regiono plėtrą. Plane yra numatyti du prioritetai.</p> <p>VPS rengimo metu nėra patvirtinto galutinio Vilniaus regiono plėtros plano 2014–2020 metams, todėl priemonių planas nėra sudarytas, tačiau iš viešai skelbiamų prioritetų projekto galime išskirti sąsajas su VPS prioritetų lygiu:</p> <table border="1" data-bbox="490 1412 2166 1484"> <tr> <td data-bbox="490 1412 1296 1484">Vilniaus regiono plėtros planas 2014–2020 m.</td> <td data-bbox="1296 1412 2166 1484">VPS</td> </tr> </table>		Vilniaus regiono plėtros planas 2014–2020 m.	VPS
Vilniaus regiono plėtros planas 2014–2020 m.	VPS				

	<p>1. Prioritetinė sritis. Tvari ir konkurencinga regiono ekonomika.</p> <p>1.1. TIKSLAS „Užtikrinti tvarų regiono ekonomikos augimą“.</p> <p>1.1.1. UŽDAVINYS „Padidinti privačių investicijų srautus periferinėje regiono dalyje“;</p> <p>1.1.2 UŽDAVINYS „Paskatinti regiono ekonominės veiklos įvairovės augimą ir tarptautinio konkurencingumo didėjimą, skatinant kūryba ir aukštųjų technologijų naudojimu pagrįstų verslų plėtrą“.</p> <p>1.3.2 UŽDAVINYS „Paskatinti darbo jėgai imlių ūkio sektorių (turizmo, gyventojų aptarnavimo, transporto) smulkių ir vidutinių įmonių plėtrą“.</p>	<p>I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.</p>
	<p>2. Prioritetinė sritis. Aukšta gyvenimo kokybė</p> <p>2.1. TIKSLAS „Pagerinti gyvenimo kokybę, sudarant sąlygas ekonominio augimo naudą pajusti visiems regiono gyventojams“.</p> <p>2.1.3 UŽDAVINYS „Optimizuoti viešųjų ir socialinių paslaugų infrastruktūrą ir turinį, prisitaikant prie besikeičiančių regiono gyventojų poreikių“.</p>	<p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p>
<p>ŽRVVG, vadovaudamasi taisyklių reikalavimais, VPS Vilniaus regiono plėtros tarybai pateikė 2016 m. rugpjūčio 25 raštu Nr. 2016-VIL-237. Vilniaus regionų plėtros taryba pateiktai VPS pastabų neturėjo.</p> <p>Utenos regiono plėtros 2014–2020 m. planas buvo patvirtintas 2013 m. spalio 15 d. Utenos regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/7S-88. VPS atitinka ir papildoma Utenos regiono plėtros 2014–2020 m. planą, kuris apima minėto regiono plėtros perspektyvas. Regiono plėtros plano vizija siekia, kad „Utenos regionas – tai regionas Rytų Lietuvoje, patogus čia gyvenantiems bei patrauklus atvykstantiems visais metų laikais. Čia sukurta ir toliau vystoma viešoji infrastruktūra sudaro palankias galimybes turizmo, sporto, verslo ir žemės ūkio plėtrai, sanatoriniam gydymui bei poilsiui“. Plane numatyti plėtros prioritetai, tikslai, priemonės vizijai įgyvendinti. VPS vizijoje siekiama, kad tai bus „išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandens žvejybos, akvakultūros ūkinius subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas“. Vizijai pasiekti VPS yra numatyti</p>		

prioritetai, priemonės, kurios papildo minėto strateginio plano prioritetų, priemonių tikslus, uždavinius bei siekiamus rezultatus.
 VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo Utenos regiono plėtros 2014–2020 m. plano I prioriteto 1.1.1.2., 1.1.3.1. priemonės ir II prioriteto 2.3.1.1. priemonę:

VPS sąsaja su Utenos regiono plėtros 2014 -2020 m. planu prioritetų, priemonių lygiu:	
Utenos regiono plėtros 2014-2020 m. planas	VPS
<p>I Prioritetas. Didinti teritorinę sanglaudą regione.</p> <p>1.1.1.2. Priemonė. Pereinamojo laikotarpio tikslinių teritorijų vystymas.</p> <p>1.1.3.1 Priemonė (KPP veiklos sritis): Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą.</p> <p>II Prioritetas. Integrali ekonomika.</p> <p>2.3.1.1. Priemonė: Sukurti ir (arba) išplėtoti pramoninių parkų infrastruktūrą ir taip sudaryti sąlygas pritraukti tiesioginių užsienio investicijų sumanios specializacijos srityse.</p>	<p>I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.</p> <p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>

ŽRVVG VPS Utenos regiono plėtros tarybai pateikė 2016 m. rugpjūčio 25 d. raštu Nr. 2016-VIL-238, taryba pateiktai VPS pastabų neturėjo. Įgyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Vilniaus ir Utenos regionų plėtros.

7.3. ESBJRS

ES Baltijos jūros regiono strategija yra pirmasis vidaus dokumentas Europos Sąjungoje. Strategija įgyvendinama

		<p>aštuoniose Europos Sąjungos šalių teritorijose aplink Baltijos jūrą, kur gyvena 85 milijonai žmonių. Švedija, Danija, Estija, Suomija, Vokietija, Latvija, Lietuva ir Lenkija – tai aštuonios valstybės turinčios daug bendrų požymių ir iššūkių. Nei viena valstybė negali įveikti regioninių iššūkių savaime, dėl šios priežasties šalys stengiasi suvienyti savo energiją ir dirbti kartu, kad pasiektų svarbiausių tikslų – išsaugoti jūrą, suvienyti regioną ir puoselėti žmonių gerovę.</p> <p>Lietuva kartu su kitomis šalimis įgyvendina veiksmų planą <i>trijose prioritetinėse srityse</i>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Siekiant stiprinti tvarų žemės ūkį, miškininkystę ir žuvininkystę (koordinuotą su Suomija ir Švedija, Lietuva yra atsakinga už bendradarbiavimą bei veiksmų plano sudarymą, stiprinant bendrą kaimo plėtros procesą); 2. Siekiant pagerinti vidaus ir išorės transporto sąsajas (suderintas su Švedija); 3. Siekiant sumažinti tarpvalstybinį nusikalstamumą ir jo daromą žalą (suderintą su Suomija). <p>VSP I ir II prioritetai, jų priemonės papildo ESBJRS tikslo „suvienyti regioną“ uždavinį „suvienyti žmones regione“, kadangi ir VPS prioritetais, ir ESBJRS tikslo uždaviniu siekiama gerinti bendradarbiavimą intelektinėje arba ekonominėje srityse.</p> <p>Visi VPS prioritetai ir jų priemonės taip pat papildo ESBJRS tikslo „padidinti gerovę“ uždavinius „Baltijos jūros regionas kaip pirmaujantis, gilinantis ir vykdančias bendrąją rinką“, kadangi ir VPS prioritetų priemonėmis, ir ESBJRS tikslo uždaviniais siekiama vystyti žuvininkystės regiono ekonominę konkurencingumą, naujų darbų vietų ir naujų verslų kūrimą bei plėtrą, skatinti naujoviškų produktų ir/arba paslaugų plėtrą, akcentuoti socialinės įtraukties svarbą, sprendžiant klausimus pasitelkiant verslo, pilietinės visuomenės grupes.</p>
7.4.	<p>Viensektorė (-ės) kaimo vietovių vietos plėtros strategija (-os) (taikoma, kai tokia (-ios) viensektorė (-ės) vietos plėtros strategija (-os) yra patvirtinta (-os) ŽRVVG teritorijoje)</p>	<p>Vilniaus rajono vietos veiklos grupės Vilniaus rajono vietos plėtros strategijoje 2014–2023 m. numatyta teritorijos vizija iki 2023 m.: „Vilniaus rajono kaimiškos vietovės – tai dinamiškai ir darniai besivystantis kraštas, kuriame stiprės esami ir kursis nauji verslai, padidės galimybės dirbti bei užsidirbti. Dėl verslui palankios aplinkos, plėtojamos viešosios infrastruktūros, puoselėjamų gamtinių išteklių ir aktyvios bei draugiškos bendruomenės Vilniaus rajonas taps vieta, kurioje žmonės nori gyventi“. Minėtoje strategijoje numatyti plėtros prioritetai, tikslai, priemonės vizijai įgyvendinti.</p> <p>VPS vizijoje siekiama, kad tai bus „išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandens žvejybos, akvakultūros ūkinius subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas“. Vizijai pasiekti VPS yra numatyti prioritetai, priemonės, kurios papildo minėto strateginio plano prioritetų, priemonių tikslus, uždavinius bei siekiamus rezultatus. VPS I prioriteto „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Vilniaus rajono vietos plėtros strategijos 2014–2023 m. I prioriteto „Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaimo vietovėse kūrimas“ 1.1., 1.2., 1.3., 1.4. priemonės. VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1., 2.2. priemonės atitinka ir papildo Vilniaus rajono vietos plėtros strategijos 2014–2023 m. II prioriteto „Patrauklios aplinkos gyventi ir veikti kaime kūrimas“ 2.1., 2.2. priemonės:</p>

VPS sąsaja su Vilniaus rajono vietos veiklos grupės Vilniaus rajono vietos plėtros strategija 2014–2023 m. prioritetų, priemonių lygiu:	
Vilniaus rajono vietos plėtros strategija 2014–2023 m.	VPS
<p>I Prioritetas. Ekonomiškai patrauklios aplinkos kaimo vietovėse kūrimas.</p> <p>1.1. Priemonė. Ūkio ir verslo plėtra.</p> <p>1.2. Priemonė. Investicijos į materialųjį turta.</p> <p>1.3. Priemonė. NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra.</p> <p>1.4. Priemonė. Bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslumo ir partnerystės skatinimas.</p> <p>II prioritetas. Patrauklios aplinkos gyventi ir veikti kaime kūrimas.</p> <p>2.1. Priemonė. Kultūros savitumo ir tradicijų išsaugojimas, gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimas, bendrų iniciatyvų rėmimas.</p> <p>2.2. Priemonė. Viešųjų erdvių bei infrastruktūros tvarkymas ir įrengimas.</p>	<p>I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.</p> <p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>Molėtų rajono vietos veiklos grupės Molėtų rajono vietos plėtros strategijoje 2014–2023 m. numatyta teritorijos vizija iki 2023 m.: „tai patrauklus gyventi, dirbti ir atostogauti kraštas, kur branginama viskas, kas tikra – istorijos ir kultūros paveldas, gamtos ir kraštovaizdžio turtai, savita vietos gyvenimo sankloda. Tai kraštas, kur susitelkusios kaimo bendruomenės kartu su vietos verslininkais ir valdžia geba spręsti kasdienes problemas ir randa šiuolaikiškus atsakymus į laikmečio iššūkius. Tai kraštas, kur jaunimas atranda savo pašaukimą, o atvykusieji – gamtos ir gyvenviečių grožį. Tai Molėtų ežerų kraštas, Lietuvoje ne veltui įvardinamas kaip žvejų ir turistų rojus, kuriame šeiminingauja svetinga, susitelkusi ir patriotiška vietos bendruomenė“. Minėtoje strategijoje numatyti plėtros prioritetai, tikslai, priemonės vizijai įgyvendinti.</p> <p>VPS vizijoje siekiama, kad tai „išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandenių žvejybos, akvakultūros ūkinius subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras</p>	

žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas“. Vizijai pasiekti VPS yra numatyti prioritetai, priemonės, kurios papildo minėto strateginio plano prioritetų, priemonių tikslus, uždavinius bei siekiamus rezultatus. VPS I prioriteto „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Molėtų rajono vietos plėtros strategijos 2014–2023 m. II prioriteto „Novatoriškos plėtros skatinimas ir jaunimo vaidmens vietos gyvenime didinimas“ 2.1., 2.3. priemonės. VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonė atitinka ir papildo Molėtų rajono vietos plėtros strategijos 2014–2023 m. II prioriteto „Novatoriškos plėtros skatinimas ir jaunimo vaidmens vietos gyvenime didinimas“ 2.4. priemonę bei I prioriteto „Socialinės ekonomikos ir bendradarbiavimo vystymas“ 2.1., 2.3. priemonės. VSP II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo Molėtų rajono vietos plėtros strategijos 2014–2023 m. I prioriteto „Socialinės ekonomikos ir bendradarbiavimo vystymas“ 1.1. priemonę:

VPS sąsaja su Molėtų rajono vietos veiklos grupės Molėtų rajono vietos plėtros strategija 2014–2023 m. prioritetų, priemonių lygiu:

Molėtų rajono vietos plėtros strategija 2014–2023 m.	VPS
<p>I Prioritetas. Socialinės ekonomikos ir bendradarbiavimo vystymas.</p> <p>1.1. Priemonė. Kaimo gyventojams skirtų pagrindinių vietos paslaugų ir susijusios infrastruktūros gerinimas.</p> <p>1.2. Priemonė. Bendradarbiavimas, vykdant regioninių produktų rinkodarą ir kuriant maisto grandinę „nuo lauko iki stalo“.</p> <p>1.3. Priemonė. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas ir savanoriškos veiklos organizavimas.</p> <p>II prioritetas. Novatoriškos plėtros skatinimas ir jaunimo vaidmens vietos gyvenime didinimas.</p> <p>2.1. Priemonė. Novatoriško ūkio ir verslo kūrimas bei plėtra, efektyviai panaudojant turizmo potencialą ir kitus</p>	<p>I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.</p> <p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas,</p>

	<p>vietos išteklius.</p> <p>2.2. Priemonė. Neformalaus ugdymo gerinimas, įtraukiant jaunimą į vietos bendruomenės organizavimą ir socialinės atskirties mažinimą.</p> <p>2.3. Priemonė. Regioninių produktų kūrimas, panaudojant krašto kultūros ir istorijos paveldą.</p> <p>2.4. Priemonė. Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas.</p>	<p>pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>						
<p>Šalčininkų rajono vietos veiklos grupės Šalčininkų rajono vietos plėtros strategijoje 2014–2020 m. numatyta teritorijos vizija iki 2023 m.: „Šalčininkų kaimiškų vietovių gyventojai: puoselėja bendruomenines vertybes; kuria kultūriškai savitą ir socialiai patrauklią aplinką; aktyviai dalyvauja ekonominėje krašto veikloje; kraštas palankus investuotojams“. Minėtoje strategijoje numatyti plėtros prioritetai, tikslai, priemonės vizijai įgyvendinti. VPS vizijoje siekiama, kad tai bus „išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandens žvejybos, akvakultūros ūkinius subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas“. Vizijai pasiekti VPS yra numatyti prioritetai, priemonės, kurios papildo minėto strateginio plano prioritetų, priemonių tikslus, uždavinius bei siekiamus rezultatus. VPS I prioriteto „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Šalčininkų rajono vietos plėtros strategijos 2014–2020 m. I prioriteto „Darbinio užimtumo kaime didinimas, verslumo skatinimas“ 1.1., 1.2., 1.3., 1.4. priemonės. VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1., 2.2. priemonės atitinka ir papildo Šalčininkų rajono vietos plėtros strategijos 2014–2020 m. II prioriteto „Kaimo gyventojų iniciatyvų skatinimas, bendruomeniškai svarbios veiklos rėmimas“ 2.1., 2.2. priemonės:</p>								
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2" data-bbox="495 1217 2168 1316"> VPS sąsaja su Šalčininkų rajono vietos veiklos grupės Šalčininkų rajono vietos plėtros strategija 2014–2020 m. prioritetų, priemonių lygiu: </th> </tr> <tr> <th data-bbox="495 1316 1305 1401"> Šalčininkų rajono vietos plėtros strategija 2014–2020 m. </th> <th data-bbox="1305 1316 2168 1401"> VPS </th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="495 1401 1305 1485"> I Prioritetas. Darbinio užimtumo kaime didinimas, verslumo skatinimas. </td> <td data-bbox="1305 1401 2168 1485"> I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir </td> </tr> </tbody> </table>			VPS sąsaja su Šalčininkų rajono vietos veiklos grupės Šalčininkų rajono vietos plėtros strategija 2014–2020 m. prioritetų, priemonių lygiu:		Šalčininkų rajono vietos plėtros strategija 2014–2020 m.	VPS	I Prioritetas. Darbinio užimtumo kaime didinimas, verslumo skatinimas.	I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir
VPS sąsaja su Šalčininkų rajono vietos veiklos grupės Šalčininkų rajono vietos plėtros strategija 2014–2020 m. prioritetų, priemonių lygiu:								
Šalčininkų rajono vietos plėtros strategija 2014–2020 m.	VPS							
I Prioritetas. Darbinio užimtumo kaime didinimas, verslumo skatinimas.	I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir							

	<p>1.1. Priemonė. Ūkio ir verslo plėtra.</p> <p>1.2. Priemonė. Žemės ūkio ir su juo susijusių verslų kūrimas ir plėtra.</p> <p>1.3. Priemonė. NVO socialinio verslo kūrimas.</p> <p>1.4. Priemonė. Parama smulkių veiklos vykdytojų bendradarbiavimui, įgyvendinant veiklą, skirtą vietos rinkoms plėtoti.</p> <p>II prioritetas. Kaimo gyventojų iniciatyvų skatinimas, bendruomeniškai svarbios veiklos rėmimas.</p> <p>2.1. Priemonė. Bendruomenių iniciatyvų skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. Jaunimo laisvalaikio užimtumo ir socialinės integracijos gerinimas.</p>	<p>įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas</p> <p>1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.</p> <p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>Elektrėnų savivaldybės vietos veiklos grupės 2015–2023 m. kaimo vietovių vietos plėtros strategijoje numatyta teritorijos vizija iki 2023 m.: „Elektrėnų savivaldybės vietos veiklos grupės teritorija – patraukli ir patogi gyventi, dirbti, aktyviai ilsėtis. Aplinka palanki plėtoti viešąsias paslaugas, smulkųjų verslą bei socialinį verslumą. Kraštas patrauklus turistams dėl gražaus gamtovaizdžio, istorijos ir kultūros paveldo, puoselėjamų tradicijų, išplėtotų laisvalaikio, sporto, turizmo viešųjų paslaugų“. Strategijoje numatyti plėtros prioritetai, tikslai, priemonės vizijai įgyvendinti.</p> <p>VPS vizijoje siekiama, kad tai bus „išplėtotas žuvininkystės rekreacinis regionas, jungiantis vidaus vandenių žvejybos, akvakultūros ūkinius subjektus, gaminančius kokybišką žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai bei užtikrinantis geras žuvininkystės darbuotojų ir bendruomenės narių gyvenimo sąlygas“. Vizijai pasiekti VPS yra numatyti prioritetai, priemonės, kurios papildo minėto strateginio plano prioritetų, priemonių tikslus, uždavinius bei siekiamus rezultatus.</p> <p>VPS I prioriteto „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Elektrėnų savivaldybės vietos veiklos grupės 2015–2023 m. kaimo vietovių vietos plėtros strategijos I prioriteto „Verslumo skatinimas kaimo vietovėse“ 1.1., 1.2. priemonės.</p> <p>VPS II prioriteto „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonė atitinka ir papildo Elektrėnų savivaldybės vietos veiklos grupės 2015–2023 m. kaimo vietovių vietos plėtros strategijos III prioriteto „Gyventojų veiklumo ir</p>		

aktyvumo ugdymas“ 3.1., 3.3. priemonės bei minėto prioriteto 2.2. priemonė atitinka ir papildo Elektrėnų savivaldybės vietos veiklos grupės 2015–2023 m. kaimo vietovių vietos plėtros strategijos II prioriteto „Viešosios infrastruktūros pritaikymas gyventojų poreikiams“ 2.1. priemonę:

VPS sąsaja su Elektrėnų savivaldybės vietos veiklos grupės 2015–2023 m. kaimo vietovių vietos plėtros strategija prioritetų, priemonių lygiu:

Elektrėnų savivaldybės vietos veiklos grupės 2015–2023 m. kaimo vietovių vietos plėtros strategija	VPS
<p>I Prioritetas. Verslumo skatinimas kaimo vietovėse.</p> <p>1.1. Priemonė. Verslo kaimo vietovėse kūrimas ir plėtra.</p> <p>1.2. Priemonė. NVO verslo kūrimas ir plėtra.</p> <p>II prioritetas. Viešosios infrastruktūros pritaikymas gyventojų poreikiams.</p> <p>2.1. Priemonė. Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse.</p> <p>III Prioritetas. Gyventojų veiklumo ir aktyvumo ugdymas.</p> <p>3.1. Priemonė. Bendruomeniškumo ugdymas.</p> <p>3.2. Priemonė. Socialinių paslaugų kūrimas ir plėtra.</p> <p>3.3. Priemonė. Kaimo gyventojų švietimas.</p> <p>3.4. Priemonė. Jaunimo verslumo ir užimtumo skatinimas.</p>	<p>I prioritetas. Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. Priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.</p> <p>1.2. Priemonė. Rinkodaros priemonės.</p> <p>II prioritetas. Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. Priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. Priemonė. ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>

Įgyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Vilniaus, Molėtų, Šalčininkų, Elektrėnų rajonų plėtros. Įgyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškosios teritorijos, Prienų rajono vietos veiklos grupės teritorijos, Sūduvos vietos veiklos grupės plėtros siekiamų tikslų ir rezultatų.

		<p>Siekiant išvengti dvigubo finansavimo įgyvendinant vietos projektus pagal VPS, ŽRVVG taikys priemones, kurios užkirs kelią vietos projektų dvigubam finansavimui. ŽRVVG kiekvieno kvietimo teikti paraiškas vietos projektams metu rengs VPS vietos projektų įgyvendinimo ir administravimo taisykles, kuriose numatys vieną iš tinkamumo sąlygų, t.y. pateikti Elektrėnų sav., Molėtų r. sav., Šalčininkų r. sav. ir Vilniaus r. sav. vietos veiklos grupių raštus apie tai, ar šis projektas nėra finansuojamas pagal minėtas vietos veiklos grupių strategijas. Projektų įgyvendinimo metu ŽRVVG atliks patikras vietos projektų įgyvendinimo vietose ir tikrins projektų visą dokumentaciją bei faktiškai atliktas investicijas, taip bus patikrinta, taip bus išvengta dvigubo finansavimo.</p>
--	--	---

III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?

8. LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

LEADER metodo principai

8.1.	Teritorinis principas:																																																								
8.1.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>VPS rengimo procese ŽRVVG laikėsi teritorinio principo, užtikrinančio ilgalaikę vietos plėtrai svarbių problemų sprendimą ir vietos išteklių racionalų naudojimą. ŽRVVG teritorija sutampa su administracinėmis Molėtų r. sav., Vilniaus r. sav., Šalčininkų r. sav., Elektrėnų savivaldybės ribomis ir teritoriniu–administraciniu, socialiniu ir kultūriniu požiūriu yra vientisa. ŽRVVG teritorija 2015-10-01 užėmė 4 954 km² ir joje gyveno 128 604 gyventojai.</p> <p>Teritorinė plėtra apima ne vien ŽRVVG teritorijos ekonomikos augimą, bet ir siekį užtikrinti jos gyvybingumą, sprendžiant įvairias plėtros problemas. ŽRVVG tai įvertindama į VPS rengimą siekė įtraukti kuo daugiau skirtingų valstybinio ir privataus bei nevyriausybinių organizacijų atstovų, skatinant vietos gyventojus ieškoti skirtingų, naujų būdų, kaip išspręsti teritorijos problemas ir racionaliai panaudoti vietos išteklius.</p> <p>VPS rengimo procese buvo laikomasi teritorinio principo, užtikrinančio ilgalaikę vietos plėtrai svarbių problemų sprendimą ir vietos išteklių racionalų naudojimą, kuriame dalyvavo visų keturių ŽRVVG teritorijos savivaldybių atstovai. Susitikimai, bendros diskusijos buvo organizuojami visose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse, kuriuose dalyvavo įvairias interesų grupes atstovaujantys dalyviai – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai:</p>																																																								
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin: 10px auto;"> <thead> <tr> <th rowspan="2" style="width: 5%;">Eil. Nr.</th> <th rowspan="2" style="width: 20%;">Susitikimo data</th> <th style="width: 15%;">Molėtų r. sav.</th> <th style="width: 15%;">Elektrėnų sav.</th> <th style="width: 15%;">Vilniaus r. sav.</th> <th style="width: 15%;">Šalčininkų r. sav.</th> </tr> <tr> <th>Susitikimo data</th> <th>Susitikimo data</th> <th>Susitikimo data</th> <th>Susitikimo data</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center;">1.</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Susitikimas su vietos valdžios atstovais</td> <td style="text-align: center;">2016-07-25</td> <td style="text-align: center;">2016-07-26</td> <td style="text-align: center;">2016-07-26</td> <td style="text-align: center;">2016-07-11</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">2016-04-20</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td style="text-align: center;">Susitikimas su verslo atstovais</td> <td style="text-align: center;">2016-05-04</td> <td style="text-align: center;">2016-07-22</td> <td style="text-align: center;">2016-07-27</td> <td style="text-align: center;">2016-06-09</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center;">3.</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Susitikimas su pilietinės visuomenės atstovais (bendruomenės, asociacijos ir kt.)</td> <td style="text-align: center;">2016-07-27</td> <td style="text-align: center;">2016-07-26</td> <td style="text-align: center;">2016-07-29</td> <td style="text-align: center;">2016-07-15</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">2016-07-25</td> <td style="text-align: center;">2016-06-17</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center;">4.</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Susitikimas su jaunimo atstovais</td> <td style="text-align: center;">2016-07-28</td> <td style="text-align: center;">2016-07-25</td> <td style="text-align: center;">2016-07-28</td> <td style="text-align: center;">2016-07-04</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">2016-07-21</td> <td style="text-align: center;">2016-06-03</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center;">5.</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Susitikimas su moterų atstovais</td> <td style="text-align: center;">2016-07-26</td> <td style="text-align: center;">2016-07-25</td> <td style="text-align: center;">2016-07-28</td> <td style="text-align: center;">2016-07-08</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">2016-07-22</td> <td style="text-align: center;">2016-05-27</td> </tr> </tbody> </table>	Eil. Nr.	Susitikimo data	Molėtų r. sav.	Elektrėnų sav.	Vilniaus r. sav.	Šalčininkų r. sav.	Susitikimo data	Susitikimo data	Susitikimo data	Susitikimo data	1.	Susitikimas su vietos valdžios atstovais	2016-07-25	2016-07-26	2016-07-26	2016-07-11				2016-04-20	2.	Susitikimas su verslo atstovais	2016-05-04	2016-07-22	2016-07-27	2016-06-09	3.	Susitikimas su pilietinės visuomenės atstovais (bendruomenės, asociacijos ir kt.)	2016-07-27	2016-07-26	2016-07-29	2016-07-15			2016-07-25	2016-06-17	4.	Susitikimas su jaunimo atstovais	2016-07-28	2016-07-25	2016-07-28	2016-07-04			2016-07-21	2016-06-03	5.	Susitikimas su moterų atstovais	2016-07-26	2016-07-25	2016-07-28	2016-07-08			2016-07-22	2016-05-27
Eil. Nr.	Susitikimo data			Molėtų r. sav.	Elektrėnų sav.	Vilniaus r. sav.	Šalčininkų r. sav.																																																		
		Susitikimo data	Susitikimo data	Susitikimo data	Susitikimo data																																																				
1.	Susitikimas su vietos valdžios atstovais	2016-07-25	2016-07-26	2016-07-26	2016-07-11																																																				
					2016-04-20																																																				
2.	Susitikimas su verslo atstovais	2016-05-04	2016-07-22	2016-07-27	2016-06-09																																																				
3.	Susitikimas su pilietinės visuomenės atstovais (bendruomenės, asociacijos ir kt.)	2016-07-27	2016-07-26	2016-07-29	2016-07-15																																																				
				2016-07-25	2016-06-17																																																				
4.	Susitikimas su jaunimo atstovais	2016-07-28	2016-07-25	2016-07-28	2016-07-04																																																				
				2016-07-21	2016-06-03																																																				
5.	Susitikimas su moterų atstovais	2016-07-26	2016-07-25	2016-07-28	2016-07-08																																																				
				2016-07-22	2016-05-27																																																				

	<p>– <i>identifikuojant ilgalaikei vietos plėtrai svarbiausias problemas ir išteklius jai spręsti</i> buvo identifikuoti ŽRVVG teritorijos kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros paveldo sektoriaus, teritorijos socialinės, ekonominės, kultūrinės, aplinkosauginės situacijos ypatumai. ŽRVVG iš įvairių institucijų surinko informaciją ir atliko analizę apie visos ŽRVVG teritorijos išskirtinius bruožus, identitetą, saugomas teritorijas, kultūros paveldo objektus bei socialinę, ekonominę, aplinkosauginę, kultūros situaciją. ŽRVVG rengdama VPS inicijavo diskusijas su vietos gyventojais, kad įvertintų esamus išteklius, pateiktų galimybes juos pritaikyti gyventojų poreikiams. Tam organizavo susitikimus su vietos gyventojais, kurių metu bendromis jėgomis būtų formuojama teritorijos plėtros politika. ŽRVVG vykdė anketinę apklausą, anketoje buvo pateikiami klausimai, kurie atskleidė gyventojų požiūrį į teritorijos išteklių būklę bei būklės tendencijas. Susitikimų su vietos gyventojais medžiaga, vietos gyventojų anketinės apklausos rezultatai ir atlikta statistinių duomenų analizė padėjo nustatyti vietovės išskirtinius bruožus, identifikuoti vietai būdingas stipriausias ir silpnąsias puses.</p> <p>– <i>nustatant VVG teritorijos socialinių ryšių, bendros istorijos, išskirtinumo ir identiteto įtaką vietos bendruomenės bendram požiūriui į ilgalaike VVG teritorijos plėtrą.</i> Atlikta vietos išteklių analizė patvirtino, jog ŽRVVG atstovaujama teritorija yra vientisa geografiniu, ekonominiu ir socialiniu požiūriais. Čia gyvenančius žmones vienija bendri interesai, socialiniai ir ekonominiai ryšiai. Rengiant VPS susitikimų metu buvo aptartos skirtingų sektorių projektų įgyvendinimo galimybės, jų turimas potencialas, įvertintos skirtingų sektorių bendradarbiavimo galimybės, rengiant ir įgyvendinant projektus. ŽRVVG inicijavo bendras diskusijas su NVO, verslo ir vietos valdžios sektoriaus atstovais, kurių metu buvo pasiūlytos naujos skirtingų sektorių bendradarbiavimo formos, kurios stiprins bendruomenės susitelkimą bendriems tikslams. Buvo suformuotas bendras ŽRVVG teritorijos bendruomenės požiūris į tolesnę teritorijos plėtrą, pasirinktos ŽRVVG teritorijai labiausiai tinkančias plėtros kryptys.</p> <p>– <i>vietos bendruomenės susitelkimą bendriems tikslams 2014–2020 m. laikotarpiu.</i> Bendruomenių nariai aktyviai dalyvavo susitikimuose kuriant VPS, telkė savo vietovės gyventojus diskusijoms, identifikuojant problemas ir ieškant plėtros galimybių. ŽRVVG rengdama VPS, remdamasi į vietovę orientuotu principu, nustatė, kad ŽRVVG teritorija yra vienalytė, kurioje vietos gyventojus sieja bendrumo jausmas, bendri poreikiai ir lūkesčiai. ŽRVVG atliko išteklių analizę, nustatė vietos gyventojų poreikius, kurie pateikti VPS analizės dalyse, bendri ilgalaikiai tikslai numatyti vizijoje, jų sprendimo būdai numatyti prioritetuose, priemonėse.</p>
8.1.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Teritorinis principas – vienas iš svarbiausių LEADER metodo visumą apimančių principų – į vietovę orientuotos vietos plėtros strategijos įgyvendinimas. ŽRVVG įgyvendino 2009–2013 m. vietos plėtros strategiją, taikydama šį principą, ir įsitikino jo nauda. Įgyvendinant VPS bus laikomasi teritorinio principo, kuriuo bus siekiama:</p> <p>– <i>užtikrinti vietos išteklių tinkamą panaudojimą, vietos interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu, užtikrinant integruotą ŽRVVG teritorijos plėtrą.</i> Vietos gyventojų, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir valdžios atstovų bendradarbiavimas ir veikimas kartu užtikrins tolygią, integruotą ŽRVVG teritorijos plėtrą. Taip bus siekiama užtikrinti darnią ŽRVVG teritorijos plėtrą bendrais veiksmais, bendromis pastangomis, siekiant VPS užsibrėžtų strateginių tikslų įgyvendinimo. VPS yra numatyti tikslai: skatinti verslumą, kurti darbo vietas, ypač jaunimui, mažinant bedarbiystę, stabdant migraciją, gerinti vietos gyventojų gyvenimo kokybę, skatinti jų aktyvumą. Šių tikslų siekimas apjungs įvairių interesų grupių bendradarbiavimą, gebėjimą veikti kartu, stiprins vietos gyventojų atsakomybę už ilgalaike teritorijos plėtrą, bendra veikla panaudoti aplinkos privalumus bei aktyviai plėtoti išteklius.</p>

	<p>Bendradarbiavimą ne vienos bendruomenės ar seniūnijos ribose skatins VPS numatytų priemonių: „Rinkodaros priemonės“, „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“ įgyvendinimas.</p> <p>– <i>užtikrinti ŽRVVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimą.</i> ŽRVVG teritorija turtinga gamtos ištekliais, vandens telkinių gausa, šie gamtos turtai stiprina vietovės rekreacinį potencialą, daro įtaką visos ŽRVVG teritorijos ekologiškai darnai, kraštovaizdžio tvarumui, pabrėžia ŽRVVG teritorijos savitumą ir unikalumą. Įgyvendinant VPS priemones: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Rinkodaros priemonės“, „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, „ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“ bus išnaudotas teritorijos išskirtinumas, pranašumas, sudarant galimybę įvairinti ir gerinti ekonominę veiklą, didinti vietos įmonių konkurencingumą, žuvų produktų vartojimo skatinimą, rinkų paiešką, didinti gyventojų užimtumą, kurti darbo vietas, papildomus pajamų šaltinius. ŽRVVG organizuos seminarus potencialiems pareiškėjams, kurių metu bus aptartos projektų idėjos, įgyvendinimo galimybės, užtikrinant tinkamą vietos išteklių, teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimą.</p> <p>– <i>ŽRVVG teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimą, kurio bus tiesiogiai siekiama, įgyvendinant VPS priemones.</i> Vietos išteklių tinkamas panaudojimas, apspręstas vietos interesų grupių glaudaus bendradarbiavimo, taps vietovės ekonominio stabilumo ir tolimesnio klestėjimo pagrindu, sukurs didesnę pridėtinę vertę. Siekiant užtikrinti ŽRVVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimą bei vietos interesų grupių bendradarbiavimą, ŽRVVG inicijuos bendrus susitikimus su skirtingų sektorių atstovais, vietos projektų pareiškėjais, kuriuose bus pristatomos vietos projektų idėjos, svarstomos galimybės apjungti keletą projektinių idėjų, kurių veiklos papildytų viena kitą ir tokiu būdu užtikrintų maksimalų vietos išteklių panaudojimą, kuriant pridėtinę vertę ŽRVVG teritorijos mastu. Pridėtinės vertės kūrimą ŽRVVG teritorijos mastu skatins remiamų projektų pobūdis, kuomet projektų vykdytojai bus skatinami apjungti vietos išteklius bei jiems suteikti naują vertę. VPS priemonių įgyvendinime numatyta verslo plėtra, darbo vietų kūrimas, pajamų užtikrinimas vietos gyventojams, kas sudarys pridėtinės vertės kūrimą minėtoje teritorijoje. VPS priemonių: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Rinkodaros priemonės“, „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, „ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“ įgyvendinimas kurs pridėtinę vertę ŽRVVG teritorijos mastu. Įgyvendinant minėtas priemones, bus siekiama gerinti įmonių ekonominės veiklos rezultatus, ypatingą dėmesį skiriant investicijoms, kuriomis skatinama didinti jų gaminamų produktų pridėtinę vertę, jų konkurencingumą, rinkų plėtrą ir eksportą.</p>
8.2.	„Iš apačios į viršų“ principas:
8.2.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>ŽRVVG rengė VPS, taikydama metodą „iš apačios į viršų“, ir sudarė galimybes visiems norintiems dalyvauti jos rengime. ŽRVVG sudarė VPS rengimo planą bei VPS rengimo darbo grupes. Į visus VPS rengimo procesus buvo įtraukiamos bendruomeninės organizacijos, NVO, verslo ir vietos valdžios institucijų atstovai, kiti vietos gyventojai. Jiems buvo sudarytos sąlygos įvertinti esamą teritorijos socialinę, ekonominę, aplinkosauginę situaciją, pateikti savo vertinimus, išsakyti poreikius, siūlymus dėl konkrečių vietovės pokyčių iniciavimo ir priimti galutinius sprendimus, kokius prioritetus ir priemones numatyti VPS.</p> <p>Atliekant ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG, buvo surengti mokymai, kuriuose dalyvavo įvairias interesų grupes atstovaujantys dalyviai: pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai.</p>

	<p>Mokymų metu buvo analizuojama esama socialinė, ekonominė, aplinkosauginė situacija. Nustatomi vietos gyventojų poreikiai, atliekama anketinė gyventojų poreikių ir situacijos vertinimo apklausa.</p> <p>Nustatant ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikius ir suteikiant jiems prioritetus, buvo organizuota vietos gyventojų anketinė apklausa bei surengti susitikimai su pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovais, identifikuojamos aktualiausias strateginės teritorijos plėtros kryptys.</p> <p>VPS darbo grupės, į kurių sudėtį buvo įtraukti trijų skirtingų sektorių atstovai, rengė atvirus posėdžius, konsultavosi su gyventojais. Atliko socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG, atsižvelgiant į vietos gyventojų poreikius, suformavo prioritetų, priemonių, veiklos sričių bei finansavimo šaltinius, įgyvendinimo etapus. VPS projektinis dokumentas, taikant metodą „iš apačios į viršų“, derinamas su vietos gyventojais įvairių susitikimų, ŽRVVG valdybos posėdžių metu. Galutinis sprendimas dėl VPS buvo priimtas 2016 m. rugpjūčio 24 d. ŽRVVG narių visuotiniame susirinkime.</p>
8.2.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>ŽRVVG, taikydama principą „iš apačios į viršų“, per visą VPS įgyvendinimo laiką laikysis šio principo, aktyviai bendradarbiaus ir įtrauks ŽRVVG teritorijos bendruomenines organizacijas, kitas NVO, pilietines visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus. VPS įgyvendinimo pradžioje ŽRVVG organizuos informacinius renginius ŽRVVG teritorijoje veikiančioms visuomeninėms organizacijoms, verslo atstovams bei vietos valdžios atstovams, kurių metu bus pristatyti VPS prioritetai ir priemonės bei jų tikslai, VPS įgyvendinimo etapai. ŽRVVG sudarys sąlygas visoms suinteresuotoms grupėms gauti savalaikę informaciją apie VPS eigą bei dalyvauti atskiruose VPS įgyvendinimo etapuose:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Rengiant kvietimų teikti projektų paraiškas dokumentaciją.</i> ŽRVVG administracijos darbuotojai parengs kvietimų dokumentacijos projektą, kurį suderins su ŽRVVG valdybos nariais. Valdybos nariai, kurie atstovauja visų sektorių atstovus, teiks pastabas ir pasiūlymus bei patvirtins kvietimo dokumentaciją valdybos posėdyje. Kvietimų teikti projektų paraiškas dokumentacija bus viešinama ŽRVVG interneto svetainėje www.vilkanda.lt, www.nma.lt. 2) <i>Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas.</i> Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas bus skelbiami ne tik ŽRVVG interneto svetainėje www.vilkanda.lt, www.nma.lt, bet ir vietos spaudoje, taip pat informacija bus išsiųsta el. paštu ŽRVVG turimais pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovų kontaktais. Paskelbus kvietimus bus organizuojami susitikimai su skirtingų sektorių atstovais, siekiant paskatinti aktyviau teikti projektų paraiškas. 3) <i>Tvirtinant vietos projektų paraiškas.</i> Tvirtinant vietos projektus, bus organizuojami vietos projektų atrankos posėdžiai, kuriuose bus kviečiami dalyvauti valdybos nariai, kurie atstovauja pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus, projektų vertintojai, vietos pareiškėjai, NMA atstovai. Valdybos sprendimai dėl vietos projekto finansavimo priimami balsuojant, posėdžio darbas protokoluojamas. Sprendimai priimti valdybos posėdžio metu viešiniami ŽRVVG internetinėje svetainėje www.vilkanda.lt. 4) <i>Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną.</i> ŽRVVG sudarys VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupę iš ŽRVVG narių, administracijos darbuotojų. Į jos sudėtį bus įtraukti visų trijų sektorių atstovai: pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir verslo, taip užtikrinamas partnerystės principas. Minėta grupė teiks pasiūlymus ŽRVVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėties keitimo, papildymo. Kartu su ŽRVVG administracijos darbuotojais dalyvaus vietos

	<p>projektų patikrose, rengs VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą ir VPS pakeitimų projektus. VPS įgyvendinimo rezultatai bus pristatomi konferencijose, aptariami valdybos, visuotiniuose narių susitikimuose, kuriuose bus kviečiami dalyvauti visų sektorių atstovai, kurie numatyti kaip potencialūs vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai, t. y. nevyriausybinės organizacijos (bendruomeninės, viešosios įstaigos, jaunimo ir kitos organizacijos), smulkūs verslo subjektai, vietos valdžios atstovai.</p> <p>5) <i>Vykdamas ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas.</i> ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklos yra suplanuotos ir bus vykdomos pagal VPS 10 skyriuje VPS įgyvendinimo veiksmų planą. ŽRVVG teritorijos aktyvinimo veiklos bus organizuojamos nuolat tikslinantis, kokios paramos ir kokiomis formomis labiausiai reikia potencialiems vietos projektų pareiškėjams. Vietos gyventojai, įmonės ir organizacijos bus kviečiami išreikšti nuomonę dėl vietos projektų rengimo, įgyvendinimo. Reikalinga informacija vietos projektų pareiškėjams bus reguliariai pristatoma. Siekiant kuo didesnio gyventojų suinteresuotumo, aktyvumo, visa su VPS susijusi veikla bus nuolat viešinama ŽRVVG interneto svetainėje, vietos spaudoje ir susitikimų su vietos gyventojais metu. ŽRVVG organizuos gyventojų motyvaciją bei idėjų generavimą skatinančius renginius, mokymus, kurių metu bus skatinamas įvairių sektorių atstovų dalyvavimas ir dialogas su vietos gyventojais. Šių renginių metu bus pristatomi įgyvendinti projektų, pasiekti rezultatai bei nauda vietos gyventojams.</p>
8.3.	Partnerystės principas:
8.3.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>ŽRVVG suformuota laikantis partnerystės principo. Rengdama VPS ŽRVVG atnaujino valdybos sudėtį. ŽRVVG valdybą sudaro 16 narių, kurių atstovavimas atitinka jai keliamus reikalavimus: 43,75 proc. valdybos narių (7 valdybos nariai) atstovauja pilietinės visuomenės sektorių, 31,25 proc. valdybos narių (5 valdybos nariai) atstovauja verslo sektorių ir 25,00 proc. valdybos narių (4 valdybos nariai) atstovauja vietos valdžios sektorių. ŽRVVG valdyboje išlaikyta lyčių pusiausvyra: 56,25 proc. valdybos sudaro vyrai (9 valdybos nariai) ir 43,75 proc. moterys (7 valdybos nariai). Jaunimo atstovai sudaro 50,00 proc. (iki 40 m. amžiaus 8 valdybos nariai).</p> <p>Rengiant VPS partnerystės principas buvo įgyvendinamas, pasitelkus 3 pagrindinius būdus:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tiesioginį partnerių įtraukimą į dokumentų rengimo procesą; – tarpinių rezultatų aptarimą su partneriais; – partnerių bei visuomenės informavimą. <p>Rengdama VPS ŽRVVG palaikė nuolatinį bendradarbiavimą su pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios sektoriais:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ŽRVVG vykdė mokymus VPS rengimo klausimais, kurie vyko 2016 m. liepos–rugpjūčio mėn. Mokymuose dalyvavo pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai iš ŽRVVG teritorijos. – ŽRVVG, vykdė gyventojų poreikių tyrimą, kur sėkmingai įtraukė pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus. – ŽRVVG organizavo dalykinius susitikimus, kuriuose buvo analizuojami ir aptariami vietos gyventojų poreikiai, galimi jų sprendimo būdai, surinkti ir apibendrinti pasiūlyti potencialūs projektiniai sprendiniai. Partnerystei stiprinti į susitikimus buvo kviečiami visų sektorių atstovai. ŽRVVG konsultavosi su vietos gyventojais. Visame strategijos rengimo procese dalyvavo ne tik ŽRVVG nariai (bendruomeninių organizacijų, verslininkų ir rajono valdžios atstovai), bet buvo įtraukti ir vietos gyventojai bei organizacijos. Jiems buvo sudarytos galimybės išsakyti vietovės problemas ir poreikius, pasiūlymus ateičiai, svarstant VPS preliminarinius prioritetus, priemones bei veiklos sritis.

	<p>– ŽRVVG rengdama VPS periodiškai organizavo susitikimus su valdybos nariais, kurių metu buvo priimami sprendimai dėl VPS įgyvendinimo prioritetų, priemonių, veiklos sričių ir finansinio plano, planuojami VPS įgyvendinimo etapai. Rezultatai pristatomi visuotiniuose susirinkimuose. Taip buvo užtikrinamas partnerystės principo laikymasis.</p>
8.3.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendinant VPS ŽRVVG ir toliau veiks, laikydamosi partnerystės principo. ŽRVVG stiprins partnerystę, būdama atvira visiems norintiems dalyvauti tam tikruose procesuose ar norintiems tapti ŽRVVG nariais. ŽRVVG partneriai, siekdami VPS numatytos vizijos, toliau aktyviai dalyvaus visuose VPS įgyvendinimo etapuose: pasirengimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo. NVO, pilietinės visuomenės, verslo, vietos valdžios atstovai dalyvaus, rengiant ir tvirtinant VP atrankos ir įgyvendinimo taisykles, rengiant ir tvirtinant kvietimus teikti VP paraiškas, įgyvendinant partnerių aktyvinimo veiksmus, priimant sprendimus dėl VP finansavimo, stebint ir vertinant VPS įgyvendinimo eigą bei rezultatus.</p> <p>ŽRVVG skatindama partnerystę organizuos bendrus privataus ir viešojo sektoriaus partnerių mokymus, skatinančius partnerystę, keitimąsi žiniomis ir patirtimi, abipusį mokymąsi, tinklų kūrimą, socialinio dialogo skatinimą ir pan.</p> <p>Su VPS įgyvendinimo eiga, sprendimų dėl VP finansavimo priėmimo eiga ir rezultatais, VPS pasiekimo rezultatais ŽRVVG supažindins visus partnerius, viešindama informaciją vietos spaudoje, rengdama reportažus vietos televizijoje, ŽRVVG interneto puslapyje www.vilkanda.lt, ŽRVVG socialinio tinklo Facebook paskyroje, www.nma.lt, taip pat pristatydama visuotinio narių susirinkimo, valdybos susirinkimo, seminarų, informacinių renginių, konferencijų metu. Taip sudarant jiems galimybę ir skatinant palaikyti „grįžtamąjį ryšį“ ir suteikti žinių partnerių atstovams ŽRVVG valdyboje, ŽRVVG administracijai dėl VPS konkrečių priemonių įgyvendinimo.</p>
8.4.	Vietos finansavimo ir valdymo principas:
8.4.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>ŽRVVG turi patirties, rengiant ir įgyvendinant 2010–2013 metų vietos plėtros strategiją, todėl numatė, kad finansavimo pasiūla dažnai neatitinka paklausos. Atsižvelgiant į sukauptą patirtį rengiant VPS, buvo imtasi veiksmų ir priemonių, mažinančių vietos iniciatyvų finansavimo pasiūlos ir paklausos neatitiktį. ŽRVVG VPS rengimo metu vietos gyventojus, nevyriausybinės organizacijas, verslo ir valdžios atstovus skatino ieškoti naujų veiklų bei vietos iniciatyvų, kurios mažintų finansavimo paklausos ir pasiūlos neatitiktį, kurios generuotų pajamas ir užtikrintų visų organizacijų veiklos tęstinumą bei plėtrą. VPS rengimo laikotarpiu ŽRVVG gavo daugiau projektų idėjų, kuriose nurodytas daug didesnis lėšų poreikis nei numatoma gauti lėšų gyvendinant VPS. Siekiant mažinti vietos iniciatyvų finansavimo pasiūlos ir paklausos neatitiktį, ŽRVVG siūlė ieškoti galimybių teikti paraiškas kitiems fondams, ieškant kitų finansavimo šaltinių, įgyvendinant projektus savo vietovių problemoms spręsti. ŽRVVG potencialiems pareiškėjams suteikė konsultacijas, ŽRVVG savo nariams elektroniniu paštu teikė informaciją apie įvairių fondų paskelbtus projektų konkursus ir skatino juose dalyvauti.</p> <p>Naujų iniciatyvų buvo ieškoma ir jos buvo skatinamos, organizuojant mokymus, susitikimus, bendras diskusijas, kurių metu buvo kalbėta apie ateinančiame laikotarpyje laukiamus iššūkius, kuriant verslus ir darbo vietas ŽRVVG teritorijoje. Susitikimai ir bendros diskusijos buvo organizuojami visose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse, kuriuose dalyvavo įvairias interesų grupes atstovaujantys dalyviai: pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai:</p>

Eil. Nr.		Molėtų r. sav.	Elektrėnų sav.	Vilniaus r. sav.	Šalčininkų r. sav.
		Susitikimo data	Susitikimo data	Susitikimo data	Susitikimo data
1.	Susitikimas su vietos valdžios atstovais	2016-07-25	2016-07-26	2016-07-26	2016-07-11
					2016-04-20
2.	Susitikimas su verslo atstovais	2016-05-04	2016-07-22	2016-07-27	2016-06-09
3.	Susitikimas su pilietinės visuomenės atstovais (bendruomenės, asociacijos ir kt.)	2016-07-27	2016-07-26	2016-07-29	2016-07-15
				2016-07-25	2016-06-17
4.	Susitikimas su jaunimo atstovais	2016-07-28	2016-07-25	2016-07-28	2016-07-04
				2016-07-21	2016-06-03
5.	Susitikimas su moterų atstovais	2016-07-26	2016-07-25	2016-07-28	2016-07-08
				2016-07-22	2016-05-27
<p>Organizuoti mokymai, posėdžiai, kuriuose dalyvavo įvairias interesų grupes atstovaujantys dalyviai -pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2016-07-20, 2016-08-03 mokymai tema „Vietos plėtros strategijos rengimas“; 2016-07-25 fokus grupių interviu tema „Fokus grupių interviu vietos gyventojų poreikių nustatymo klausimais rengiant vietos plėtros 2016–2023 m. strategiją“; 2016-08-03 darbo grupės posėdis; 2016-07-28 fokus grupių interviu tema „Fokus grupių interviu numatant vietos plėtros 2016–2023 m. strategijos prioritetus, priemones, finansinį planą, įgyvendinimo rodiklius“; 2016-08-03 valdybos posėdis; 2016-08-24 visuotinis narių susirinkimo posėdis. <p>Renginių metu buvo skatinami projektų iniciatoriai, ugdomas vietos bendruomenių bei verslininkų pasitikėjimas jų idėjomis. ŽRVVG nuolat bendravo su potencialiais vietos projektų rengėjais bei naudos gavėjais, siekiant skatinti jų tarpusavio bendradarbiavimą, projektuojant ateities veiklas ŽRVVG teritorijoje. Šių susitikimų metu buvo renkamas gyventojų poreikis, t. y. pildomos projektinių idėjų anketos, konsultuotasi dėl VPS strateginių prioritetų, priemonių pasirinkimo. Ilgalaiškės plėtros strateginiai sprendimai buvo priimti VPS suformuojant prioritetus, priemones, veiklos sritis pagal ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikius, atliktą situacijos analizę ir numatyti realiai pasiekiami ŽRVVG teritorijos plėtros rezultatai.</p>					
8.4.2.	principo laikymasis įgyvendinant VPS:				

	<p>– <u>vietos finansavimo mechanizmų paiešką ir kūrimą.</u> ŽRVVG įgyvendindama VPS bendradarbiaus su Molėtų rajono sav., Vilniaus r. sav., Elektrėnų sav. tarybomis, ieškant bendrų projektų įgyvendinimo ir finansavimo galimybių, ypač viešųjų projektų finansavimui. ŽRVVG numatoma telkti privačias, viešąsias lėšas ir panaudoti vietos savanorystės potencialą. Pareiškėjai projektų, kurie finansuojami 80 proc. intensyvumu, turės galimybę prisidėti prie projekto įgyvendinimo ne tik piniginiu įnašu, bet ir įnašu natūra – savanorišku darbu. Taip pat ŽRVVG interneto tinklalapyje www.vilkanda.lt ir socialinio tinko Facebook paskyroje sukurs atskirą vietos finansavimo mechanizmų paiešką, kurioje bus pateikiama visa informacija apie ES ir kitus fondus, jų finansavimo galimybes.</p> <p>– <u>ieškant galimybių suvienyti partnerių išteklius.</u> ŽRVVG įgyvendindama VPS telks ŽRVVG teritorijos dalyvius, aktyviai viešindama rengiamus projektus ir skatindama pareiškėjus bendradarbiauti vietos projektuose. ŽRVVG organizuos mokymus/konsultacijas kompetencijų bei įgūdžių ugdymui bendradarbiavimo organizavimo, bendrų projektų rengimo, finansavimo šaltinių paieškos srityse. ŽRVVG bus tarpininkė tarp projektų partnerių, vystant projektų idėjas, suvienijant partnerių išteklius, konsultuos finansavimo klausimais. ŽRVVG administracijoje už šią veiklą bus atsakingas asmuo, kuris vykdys šią funkciją.</p> <p>– <u>bendram užsibrėžtų vietos plėtros uždavinių sprendimui.</u> ŽRVVG turi patirtį bendram užsibrėžtų vietos plėtros uždavinių sprendimui, tai parodo sėkmingai įgyvendinta 2010–2013 m. vietos plėtros strategija. VPS įgyvendinimo metu bendrų užsibrėžtų vietos plėtros uždavinių bus siekiama per vietos projektų įgyvendinimą bei jų stebėseną. ŽRVVG numato organizuoti mokymus, informacinius renginius, kurių metu siekiama aktyvinti vietos gyventojus projektų idėjoms generuoti ir bendradarbiavimo būdų paieškai, kad projektų idėjos būtų įgyvendintos, maksimaliai prisidedant prie užsibrėžtų vietos plėtros uždavinių sprendimo.</p>
Horizontalieji principai ir prioritetai:	
8.5.	Jaunimas:
8.5.1.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>ŽRVVG, suprasdama jaunimo politikos svarbą, kaip horizontaliosios viešosios politikos sritį, apimančią įvairių sektorių viešąsias politikas (socialinės apsaugos ir darbo, sveikatos apsaugos, švietimo ir mokslo ir kt.), taikė šį principą rengiant VPS.</p> <p>ŽRVVG teritorijoje pagal Lietuvos statistikos departamento 2015 m. sausio 1 d. duomenis gyveno 82 883 jauni žmonės (iki 40 m. amžiaus), todėl dėmesys jaunimo poreikiams, jų išsakytoms problemoms VPS rengimo metu ir jos įgyvendinimui yra labai svarbus.</p> <p>Jauni asmenys buvo pasitelkti, atliekant ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę bei SSGG:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jauni asmenys kartu su kitais ŽRVVG teritorijos gyventojais atsiliepė į kvietimus dalyvauti susitikimuose, kurių metu buvo analizuojama esama ŽRVVG teritorijos situacija; – ŽRVVG nariai, atstovaujantys įvairius ŽRVVG teritorijos pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios sektorius, aktyviai dalyvavo mokymuose, susitikimuose, konsultaciniuose renginiuose, dalyvaujant jauniems žmonėms iki 40 m. <p>Tam, kad ŽRVVG teritorijos vietovėse būtų paskatintas verslumas, prioritetą teikiant jauniems žmonėms, 2016 m. liepos – rugpjūčio mėn. ŽRVVG organizavo konsultacinius renginius jaunimui, kurių metu buvo nagrinėjamos jaunimo problemos, poreikiai ŽRVVG teritorijoje, jauni žmonės pateikė originalių planuojamų projektų</p>

	<p>idėjų.</p> <p>ŽRVVG gavo anketinio tyrimo duomenys, susistemino projektų idėjų pasiūlymus, apibendrino pasitarimų, susitikimų metu pateiktas problemas ir poreikius bei išvadoje pasirinko su poreikiais susietus prioritetus, priemones, veiklos sritis. Pasirenkant VPS priemones, veiklos sritis bei joms įgyvendinti planuojamas lėšas, buvo įvertinti jaunimo poreikiai ir nuspręsta investuoti į darbo vietų kūrimą, verslumo skatinimą, viešosios infrastruktūros, skirtos aktyviam laisvalaikiui ir sveikatinimui, sukūrimą ar atnaujinimą, kultūrinių projektų įgyvendinimą, naujovių bei inovacijų skatinimą. Visos šios priemonės yra svarbios socialinei, ekonominei jaunimo pažangai. Jaunimo įtraukties didinimas yra ypatingos svarbos horizontalus prioritetas, todėl VPS dėmesys jaunimui skiriamas per šias VPS priemones: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Rinkodaros priemonės“, „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, „ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“.</p> <p>Atsižvelgiant į situacijos analizę ir jaunimo poreikius, dauguma planuojamų VPS projektų orientuoti į naudos gavėjus – jaunimą.</p>
8.5.2.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>organizuojant ŽRVVG valdymo organo darbą.</i> Organizuojant ŽRVVG valdymo organo – valdybos darbą – bus užtikrintas lygiateisis jaunų asmenų dalyvavimas bei jaunimo interesų atstovavimas visu VPS įgyvendinimo laikotarpiu. – <i>kviečiant teikti vietos projektų paraiškas.</i> Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas pirmiausiai bus parengiami vietos projektų taisyklių projektai, kurie bus skelbiami ŽRVVG internetiniame puslapyje www.vilkanda.lt. Kviesdama teikti vietos projektų paraiškas, ŽRVVG organizuos informacinius–konsultacinius renginius ŽRVVG teritorijoje, viešins informaciją teritorinėse darbo biržose, jaunimo centruose, ŽRVVG socialinio tinklo Facebook paskyroje. – <i>atrenkant vietos projektus.</i> Atrenkant vietos projektus pagal atrankos kriterijus, pirmumas bus teikiamas tiems projektams, kurie kurs naujas darbo vietas asmenims iki 40 m. amžiaus, tokiems projektams bus suteikiami pirmumo balai. Visi pareiškėjai, tarp jų ir jaunesni projektų pareiškėjai (iki 40 m. amžiaus), bus kviečiami į projektų atrankos posėdžius. Jiems bus sudaryta galimybė susipažinti su projektų atrankos procedūromis, įsitikinti atrankos skaidrumu. – <i>pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną.</i> Į VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupę bus įtrauktas ir jaunimo atstovas, kurio amžius 14–29 m. ar 30–40 m. Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, bus pristatomi vietos projektų pavyzdžiai, kurie skirti 14–29 m. ar 30–40 m. amžiaus asmenų problemoms spręsti, kuriuos įgyvendino patys jaunimo atstovai. Taip bus skatinama jaunas asmenis teikti ir įgyvendinti projektus. Su VPS įgyvendinimo rezultatais ŽRVVG supažindins ŽRVVG teritorijos gyventojus vietos spaudoje, rengdama reportažus vietos televizijoje, ŽRVVG interneto puslapyje www.vilkanda.lt, ŽRVVG socialinio tinklo Facebook paskyroje, www.nma.lt, taip pat pristatydama visuotinio narių susirinkimo, valdybos susirinkimo, seminarų, informacinių renginių, konferencijų metu. – <i>vykdant ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas.</i> Siekiant, kad kuo daugiau jaunų žmonių įsitrauktų į VPS įgyvendinimą, bus naudojami įvairūs aktyvinimo būdai. ŽRVVG organizuos susitikimus su jaunimo organizacijomis, su jaunimu dirbančiomis įstaigomis, organizacijomis. Susitikimų metu bus pristatomos jaunimui skirtos strategijos priemonės. Vietos žiniasklaidoje bus viešinami gerosios praktikos pavyzdžiai, propaguojamas jaunų žmonių (14 iki 29 m., 30 iki 40 m.) verslumas ir aktyvumas, organizuojami vieši renginiai: seminarai, konferencijos,

	forumai. Informacija viešinama internetiniuose portaluose: www.vilkanda.lt , www.nma.lt , vietos ir regiono spaudoje, ŽRVVG Facebook paskyroje.
8.6.	Kultūra:
8.6.1.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi rengiant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>nustatant ŽRVVG teritorijos kultūros išteklių plėtros poreikius.</i> Rengiant VPS buvo atliekami įvairūs gyventojų poreikių bei esamos situacijos tyrimai ir apklausos. Visuose susitikimuose bei anketinėje apklausoje dalyvavo kultūros atstovai. ŽRVVG nagrinėjo kultūros situaciją ŽRVVG teritorijoje, kaip vieną iš tikslinių sričių rengiant VPS. ŽRVVG atliko ŽRVVG teritorijos kultūros išteklių analizę, kuri pateikiama VPS 2.1. dalyje. Susitikimai su vietos gyventojais ir vietos gyventojų anketavimo rezultatai atskleidė, kad kultūros paslaugų organizavimas vietos gyventojams yra svarbus. – <i>numatant VPS prioritetus, priemones bei lėšas joms įgyvendinti.</i> ŽRVVG diskutavo su kaimo bendruomenių organizacijų atstovais, kokiomis priemonėmis turėtų būti skatinamas vietos gyventojų kūrybiškumas, pilietiškumas, bendruomeniškumas. Diskusijų metu išaiškėjo, kad dauguma bendruomenių dalyvavo, įgyvendinant vietos plėtros strategijas. Jos rengė ir įgyvendino projektus, kurių metu įrengė bendruomenių namus, viešąsias erdves, juose rengia kultūrinius renginius. Tačiau susitikimų su vietos gyventojais metu siūlė numatyti VPS priemones ir lėšas, kuriomis būtų stiprinama vietos gyventojų kultūrinė tapatybė, didinamas kūrybingumas, bendruomeniškumas ir pilietiškumas. ŽRVVG, apibendrinusi tyrimų rezultatus ir atsižvelgusi į vietos gyventojų poreikius, VPS numatė priemonę „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“. Šios priemonės projektams įgyvendinti yra numatyta skirti 1,55 proc. visų vietos projektams skirtų lėšų, tai turėtų užtikrinti realų poveikį, puoselėjant vietos kultūrą.
8.6.2.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>ŽRVVG įgyvendindama VPS vykdys ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas, kuriomis sieks ŽRVVG teritorijos gyventojų ir jų bendruomenių kultūrinės tapatybės stiprinimo, jų kūrybingumo didinimo, bendruomeniškumo ir pilietiškumo ugdymo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ŽRVVG organizuos konsultacinius renginius ŽRVVG teritorijos kultūros centrų filialų, bibliotekų darbuotojams, kurių metu teikiama informacija apie kultūros vystymosi principus, akcentuojama jų svarba projekto veikloje įgyvendinant VPS. – Bus organizuojami informaciniai renginiai prieš kvietimus teikti vietos projektų paraiškas, aiškinamasi su potencialiais pareiškėjais dėl kūrybiškumo, bendruomeniškumo stiprinimo galimybių, vykdant vietos projektus. Bus aiškinamasi, kokias jau vykdomas veiklas tikslinga stiprinti ir plėsti, kokios planuojamos kultūrinės iniciatyvos. – Potencialūs pareiškėjai turės galimybę asmeniškai konsultuotis su ŽRVVG administracijos darbuotojais, prieš teikiant paraiškas dėl projekto idėjos tinkamumo. Asmeninės konsultacijos vyks visu VPS įgyvendinimo metu. Bus pateikiama gerosios praktikos pavyzdžių iš kitų teritorijų, prirėkus bus kviečiami atskirų sričių specialistai, galintys suteikti vertingų praktinių žinių, reikalingų planuojant ir įgyvendinant tokio pobūdžio iniciatyvas. Vietos projektų pareiškėjai pagal poreikį bus konsultuojami asmeniškai. – ŽRVVG potencialiems pareiškėjams organizuos mokymus temomis, susijusiomis su kultūros plėtra ir VPS priemonės „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“ įgyvendinimu.

8.7.	Darnus vystymasis (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus):
8.7.1.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Darnus vystymasis neįmanomas be plataus visuomenės dalyvavimo ne tik sprendžiant konkrečius vietos plėtros strategijoje nurodytus uždavinius, bet ir priimant darnaus vystymosi požiūriu svarbius įvairaus lygio sprendimus. Daugelis ūkio šakų negali funkcionuoti be aplinkos ir jos išteklių naudojimo. ŽRVVG rengdama VPS, numatant prioritetus, priemones, veiklos sritis, derino ekonominę, socialinę pažangą ir aplinkos apsaugą. ŽRVVG parengė VPS, kuri tenkina dabartinius plėtros poreikius, kartu nepažeisdama ateities kartų poreikių įgyvendinimo galimybių bei skatina diegti aplinką tausojančias priemones. VPS skatins ekonomikos augimą ir plėtrą, saugant aplinkos kokybę būsimoms kartoms.</p> <p>VPS rengimo metu ŽRVVG atliko išsamią ŽRVVG teritorijos ekonominę, socialinę ir aplinkosauginę analizę. Atliko vietos gyventojų poreikių tyrimą, vykdė anketinę apklausą, kurioje buvo pateikti klausimai, susiję su ekonomine, socialine ir aplinkosaugine sritimis, jų vertinimu. Respondentai išsakė problemas, poreikius ir jų sprendimo būdus, laikantis darnaus vystymosi, saugant aplinkos kokybę būsimoms kartoms. Aplinkos situacijos vertinimas atliktas VPS 2.1 dalyje.</p> <p>Atsižvelgdama į ekonominės, socialinės, aplinkosauginės analizės rezultatus, ŽRVVG numatė prioritetus, kurie turės teigiamos įtakos ŽRVVG teritorijos darniam vystymuisi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prioritetas „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“; 2. Prioritetas „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“. <p>Priemonės, kurios turės tiesioginės teigiamos įtakos darniam vystymuisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą“; • „Rinkodaros priemonės“; • „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“; • „ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“. <p>Priemonių, veiklos sričių, kurios bus neutralios darnaus vystymosi atžvilgiu, nėra. Priemonių, veiklos sričių, kurios turės tiesioginę neigiamą įtaką darniam vystymuisi, taip pat nėra. VPS prisidės prie socialinio, ekonominio ŽRVVG teritorijos augimo, prie aplinkosaugos, klimato kaitos švelninimo ir gamtos išteklių prieinamumo. Strategija tenkina dabartinius plėtros poreikius, kartu nepažeisdama ateities kartų poreikių įgyvendinimo galimybių.</p>
8.7.2.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>ŽRVVG įgyvendindama VPS laikysis darnaus vystymosi principo. VPS prioritetų, priemonių įgyvendinimas prisidės prie darnaus vystymo ŽRVVG teritorijoje. ŽRVVG vykdys šiuos veiksmus, siekdama ŽRVVG teritorijos darnaus vystymosi ir jos aplinkos būklės gerinimo atskirais VPS įgyvendinimo etapais:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Kvietimų teikti VP metu</i> vietos projektų pareiškėjams bus keliamas reikalavimas užtikrinti, kad VP neturės neigiamos įtakos ŽRVVG teritorijos darniam vystymuisi ir jos aplinkos būklei. Pagal vertinimo kriterijus kvietimų dokumentacijoje bus teikiami papildomi balai, jeigu vietos projekto įgyvendinimas turės teigiamos įtakos ŽRVVG teritorijos darniam vystymuisi; – <i>Vietos projektų atrankos metu</i>, iškilus abejonėms dėl vietos projekto atitikties darniojo vystymosi tinkamumo kriterijui, bus papildomai konsultuojamasi su

	<p>asmenimis, turinčiais gebėjimų darnaus vystymosi srityje. VP atrankos metu bus vertinama, ar VP buvo būtinas poveikio aplinkai vertinimas. Jei toks vertinimas buvo būtinas, tai ar jis atliktas;</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Vietos projektų vykdytojams, rengiant projektus ar projektų įgyvendinimo metu iškilus poreikiui</i>, bus teikiama metodinė pagalba darniojo vystymosi klausimais. VP vykdytojams, susiduriantiems su aplinkosaugos reikalavimais, bus sudarytos galimybės gauti konsultacijas. – <i>VPS rezultatų sklaidos metu</i> šis principas bus integruotas į VPS įgyvendinimo stebėsenos sistemą. Bus siekiama atrinkti ir pristatyti geriausius VP, kurių rezultatai didžiausiu mastu prisideda prie darnaus vystymosi ir (arba) gerina aplinkos būklę. – <i>ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo</i>. ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo metu bus organizuojami susitikimai su vietos gyventojais, individualios konsultacijos, kurių metu pristatomi įgyvendinti projektai, turėję teigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi, o potencialūs vietos projektų pareiškėjai bus raginami naudotis gerąja praktika. Informacija viešinama interneto svetainėse: www.vilkanda.lt, ŽRVVG socialinio tinklo Facebook paskyroje, www.nma.lt, vietos žiniasklaidoje. ŽRVVG viešųjų ryšių specialistas atliks viešinimo darbus pagal numatytus planus įgyvendinant VPS, telks ir skatins gyventojus veikti kartu, siekiant ŽRVVG teritorijos darnaus vystymosi ir aplinkos būklės gerinimo.
8.8.	<p>Moterų ir vyrų lygios galimybės ir nediskriminavimo skatinimas <i>Rekomenduojama vadovautis metodinėmis gairėmis dėl lyčių lygybės ir nediskriminavimo, kurios yra skelbiamos interneto tinklalapyje www.esparama.lt nuorodos „Paramos administravimas“ skiltyje „Rekomendacijos“.</i></p>
8.8.1.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Naujuoju 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu lyčių lygybės ir nediskriminavimo principai išlieka tarp svarbiausių ES struktūrinių ir investicinių fondų panaudojimo horizontaliųjų prioritetų. Horizontalumas reiškia, kad lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioritetą gali ir turi būti įgyvendinami visose srityse pagal ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją vykdomuose projektuose.</p> <p>Rengiant VPS ŽRVVG įgyvendino moterų ir vyrų lygių galimybių bei nediskriminavimo dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos principą susitikimuose su vietos gyventojais, anketuojant dėl vietos situacijos bei gyventojų poreikių tyrimo naujam paramos laikotarpiui, skatino vienodą visų dalyvavimą, išsakant poreikius ir tuo prisidedant prie sprendimų priėmimo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rengiant VPS buvo organizuoti vieši susirinkimai ir aktyvūs svarstymai. Į susitikimus buvo kviečiami visi suinteresuoti vietos gyventojai, neišskiriant jų pagal lytį, amžių, tautinę kilmę, religiją, įsitikinimus ar lytinę orientaciją. Visi turėjo galimybę išsakyti savo pastebėjimus ir nuomones, siūlyti galimus sprendimus; – rengiant VPS ir atliekant gyventojų poreikių tyrimą, buvo įvertinti tiek vyrų, tiek moterų atsakymai į anketos klausimus, nustatytos tiek vyrų, tiek moterų įvardintos vietos problemos. Visi šie veiksmai leido tinkamai įvertinti ir užtikrinti moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimą dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos VPS rengimo metu.
8.8.2.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>ŽRVVG įgyvendindama VPS laikysis moterų ir vyrų lygių galimybių bei nediskriminavimo dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos principo:</p>

	<p>– <i>organizuojant ŽRVVG administracijos darbą.</i> ŽRVVG valdyba, organizuodama ŽRVVG administracijos darbą, atlikdama administracijos darbuotojų atranką, vadovausis kvalifikaciniais reikalavimais, nurodytais VPS 13.2 dalyje. Kliūtimi dirbti VVG administracijoje negalės būti tokie kriterijai kaip tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija. Tiek vyrams, tiek moterims bus taikomi vienodi atrankos dirbti VVG administracijoje kriterijai, taip pat bus sudarytos vienodos darbo ŽRVVG administracijoje ir kvalifikacijos tobulinimo sąlygos.</p> <p>– <i>organizuojant ŽRVVG valdymo organo darbą.</i> Organizuojant ŽRVVG valdybos darbą, bus užtikrinta, kad ŽRVVG valdyba sudarys įvairaus amžiaus ir abiejų lyčių asmenys santykiu 40:60. Bus laikomasi principo, jog būti išrinktam ŽRVVG valdybos nariu kliūtimi negali būti tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija;</p> <p>– <i>kviečiant teikti vietos projektų paraiškas,</i> bus taikoma tinkamumo sąlyga pagrįsti, kad vietos projektas prisideda prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo ir/arba neturės neigiamos įtakos šio principo įgyvendinimui;</p> <p>– <i>bus tvirtinami tik projektai,</i> atitinkantys reikalavimą nepažeisti moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo;</p> <p>– <i>pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus,</i> bus pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai (jau įgyvendinti projektai), kuriais buvo prisidedama prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo. Visiems naudos gavėjams ir skirtingų tikslinių grupių atstovams (nepriklausomai nuo lyties) bus suteikiamos teisės dalyvauti projektų veiklose ir naudotis jų rezultatais. Šis aspektas bus vertinamas kaip bendrasis projektų atrankos kriterijus „Projektas atitinka lyčių lygybės ir nediskriminavimo principus“.</p> <p>– <i>vykdant ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas,</i> bus atkreipiamas dėmesys, kad diskriminaciją patiriančios grupės gautų visą informaciją apie paramos galimybes. Šias veiklas vykdys ŽRVVG viešųjų ryšių specialistas.</p> <p>Pristatant VPS rodiklius bei vykdant gyventojų skatinimo veiklas, informacija bus teikiama vietinėje spaudoje, internetiniame puslapyje www.vilkanda.lt, www.nma.lt, ŽRVVG Facebook paskyroje, informacija bus skleidžiama įvairių renginių, susitikimų metu, kad diskriminaciją patiriančios grupės gautų informaciją apie paramos galimybes.</p>
--	--

9. VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas		
9.1. VPS priemonės, neturinčios veiklos sričių		
9.1.1. VPS prioritetą Nr. 1 „Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas“		
9.1.1.1. VPS priemonė „Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą“ (kodas BIVP-AKVA-SAVA-1)		
9.1.1.1.1	VPS priemonės tikslas: akvakultūros įmonių, visų pirma, labai mažų, mažų ir vidutinių (toliau – MVI) konkurencingumo bei gyvybingumo didinimas, darbo vietų kūrimas, įskaitant saugos ir darbo sąlygų gerinimą.	
9.1.1.1.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Ekonominės plėtros pagrindą, kuris įtakoja vietos gyventojų užimtumą ir pragyvenimo lygį, lemia verslo įmonių kūrimas ir jų sėkminga veikla.</p> <p>ŽRVVG teritorijoje veikiančių labai mažų ir mažų įmonių skaičius, jų pajėgumai atskirose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse skiriasi. Didelė reikšmė plečiant verslus tenka žuvininkystės sektoriui. Žuvininkystės</p>

		<p>verslas didina ŽRVVG teritorijos vietovių gyvybingumą ir patrauklumą gyventi jose.</p> <p>ŽRVVG atliktais teritorijos gyventojų poreikių tyrimais nustatyta, kad ŽRVVG gyventojai pirmumą teikė pagrindiniam poreikiui „Plėtoti žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant ekonomikos plėtrą bei vietos gyventojų užimtumą ŽRVVG teritorijoje, kuriant darbo vietas“. Atlikus gyventojų poreikių tyrimą nustatyta, kas opiausia problema tarp vietos gyventojų yra nedarbas, už tai pasisakė 24 proc. respondentų, 24 proc. – galimybė pradėti verslą, 22 proc. – mažos pajamos. Gyventojai siūlė remti naujus ir plėtoti veikiančius ŽRVVG teritorijoje žuvininkystės verslus. Tam būtinos produktyvios investicijos į akvakultūrą įvairinti veiklas, skatinti pagamintos produkcijos perdirbimą, kas įgalintų kurti darbo vietas, ypač jaunimui ir jauniems žmonėms.</p> <p>Pagal priemonę remiamos veiklos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. akvakultūros produkcijos ir auginamų rūšių įvairinimas; 2. akvakultūros ūkių modernizavimas, įskaitant akvakultūros srities darbuotojų darbo ir saugos sąlygų gerinimą; 3. tobulinimas ir modernizavimas, susijęs su gyvūnų sveikata bei gerove, įskaitant įrangos, skirtos ūkiams apsaugoti nuo laukinių plėšrūnų, pirkimą; 4. investicijos į akvakultūros produktų kokybės gerinimą ar pridėtinės vertės kūrimą; 5. akvakultūros produktų perdirbimas. <p>Pagal priemonę bus remiami nauji akvakultūros, akvakultūros produktų perdirbimo verslai, veikiančių akvakultūros įmonių plėtra.</p> <p>Priemonei skiriama 65,0 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų darbo vietų kūrimui ŽRVVG teritorijoje. Planuojama sukurti 13,64 darbo vietų. Planuojama įgyvendinti 8 projektus.</p>
9.1.1.1.3	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.1.3.1.	<i>pelno</i>	<input checked="" type="checkbox"/>
9.1.1.1.3.2.	<i>ne pelno</i>	<input type="checkbox"/>
9.1.1.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos, vidutinės (kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje) ir didelės įmonės, užsiimančios arba siekiančios užsiimti akvakultūra.</p> <p>Fiziniai asmenys: užsiimantys akvakultūra ne mažiau kaip prieš du metus iki paraiškos pateikimo datos ir VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui teikia duomenis apie akvakultūros produkciją ataskaitiniais metais, užaugina ir realizuoja produkcijos ne mažiau kaip 40 tonų per metus, yra suteiktas veterinarinis patvirtinimas ar registravimas,</p>
9.1.1.1.5.	Priemonės tikslinė grupė	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos, vidutinės (kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2

		<p>straipsnyje) ir didelės įmonės, užsiimančios arba siekiančios užsiimti akvakultūra.</p> <p>Fiziniai asmenys: užsiimantys akvakultūra ne mažiau kaip prieš du metus iki paraiškos pateikimo datos ir VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui teikia duomenis apie akvakultūros produkciją ataskaitiniais metais, užaugina ir realizuoja produkcijos ne mažiau kaip 40 tonų per metus, yra suteiktas veterinarinis patvirtinimas ar registravimas,</p>
9.1.1.1.6.	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektą teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju; 2. Projektas įgyvendinamas ŽRVVG teritorijoje; 3. Projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 4. Projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla; 5. Pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas, nuosavas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano, finansinių ataskaitų duomenimis; 6. Pareiškėjas paraiškoje bei verslo plane įrodo, kad atitinka ir projekto įgyvendinimo metu bei projekto kontrolės laikotarpiu atitiks ekonominio gyvybingumo rodiklius, nustatytus Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 3D-864 „Dėl ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“; 7. Projektu bus kuriamos darbo vietos; 8. Vienas pareiškėjas pagal šią priemonę vienu metu negali teikti daugiau nei vieno projekto.
9.1.1.1.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įgyvendinus projektą bus padidintas ir kontrolės laikotarpiu išlaikytas darbo vietų skaičius (ataskaitiniais metais buvęs darbuotojų skaičius lyginamas su pirmaisiais metais po projekto įgyvendinimo pabaigos esančiu darbuotojų skaičiumi (vertinama visos darbo vietos ekvivalentu); 2. Pirmumas skiriamas pareiškėjams, kurie projekte numato sukurti didesnę naujų darbo vietų skaičių; 3. Pirmumas bus teikiamas tiems projektams, kurie kurs naujas darbo vietas asmenims iki 40 m. amžiaus; 4. Pirmumas bus teikiamas tiems projektams, kurie numatys vykdyti akvakultūros ūkių modernizavimą, įskaitant akvakultūros srities darbuotojų darbo ir saugos sąlygų gerinimą, veiklas; 5. Pirmumas bus teikiamas įmonėms, kurios vykdo akvakultūros veiklą plėtrai.

		<i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.1.1.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	174 284,50
9.1.1.1.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	50 80 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra skirtas žuvininkystės verslui plėtoti arba pradėti, jį teikia juridinis asmuo, ir pareiškėjas įrodo, kad vietos projektas yra inovatyvus vietos lygiu vadovaujantis Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemonių projektuose diegiamų inovacijų vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 3D-42 „Dėl Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemonių projektuose diegiamų inovacijų vertinimo metodikos patvirtinimo“. Visuomenei turi būti suteikiama galimybė susipažinti su vietos projekto veiksmis ir rezultatais.
9.1.1.2. VPS priemonė „Rinkodaros priemonės“ (kodas BIVP-AKVA-8)		
9.1.1.2.1.	VPS priemonės tikslas: žvejybos ir akvakultūros produktų rinkos organizavimo gerinimas.	
9.1.1.2.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>ŽRVVG teritorijoje veikiančios įmonės turi sukaupusios didelę patirtį, auginant žuvis akvakultūros tvenkiniuose ir žvejybos veikloje vidaus vandenyse. Išauginta žuvis parduodama ne vien šalies rinkoje, bet ir eksportuojama į kitas valstybes. Vykstant spartiems rinkos ir gyventojų žuvies vartojimo pokyčiams, rinkų paieška ir įsitvirtinimas jose yra vienas svarbiausių veiksmų įtakojančių įmonių konkurencingumą ir išsilaikymą rinkoje.</p> <p>ŽRVVG atliktais tyrimais nustatyta, kad įmonių administracinis personalas skiria labai didelį dėmesį rinkų pokyčiams ir galimam jų poveikiui žuvininkystės produktų gamybai ir jų realizavimo vietų paieškai.</p> <p>Pagal priemonę remiamos tam tikros veiklos, kaip numatyta reglamento (ES) Nr. 508/2014 68 straipsnyje, kuriomis siekiama:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ieškoti naujų rinkų ir gerinti žvejybos ir akvakultūros produktų tiekimo rinkai sąlygas; 2. skatinti palankesnes pardavimų sąlygas; 3. vykdyti regionines, nacionalines ar tarptautines komunikacijos ir reklamines kampanijas siekiant didinti visuomenės informuotumą apie tausios žvejybos ir akvakultūros produktus. 4. 1–3 punktuose nurodytos veiklos gali apimti tiekimo, gamybos, perdirbimo ir prekybos veiklą.

		<p>5. 3 papunktyje nurodyta veikla nėra skirta prekių ženklams.</p> <p>Teikiant paramą pirmumas skiriamas pareiškėjams, kurie projekte numato įgyvendinti rinkodaros priemonės, kurios apims daugiau nei vieną žuvininkystės veiklą bei projektu numatoma vykdyti nacionalinę ar (ir) tarptautinę komunikaciją ir reklaminę kampaniją.</p> <p>Priemonei skiriama 1,06 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 2 projektus.</p>
9.1.1.2.3.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.2.3.1.	<i>pelno</i>	<input type="checkbox"/>
9.1.1.2.3.2.	<i>ne pelno</i>	<input checked="" type="checkbox"/>
9.1.1.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Viešieji juridiniai asmenys – žuvininkystės sektoriaus ir kitos asociacijos arba žuvininkystės sektoriaus ir kitų asociacijų grupei atstovaujanti asociacija – tos grupės narė, jungtinės veiklos sutartimi paskirta pareiškėju.
9.1.1.2.5.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Viešieji juridiniai asmenys – žuvininkystės sektoriaus asociacijos arba žuvininkystės sektoriaus asociacijų grupei atstovaujanti asociacija – tos grupės narė, jungtinės veiklos sutartimi paskirta pareiškėju, privatus juridiniai asmenys, kurie priklauso asocijuotoms struktūroms.
9.1.1.2.6.	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektą teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju; 2. Projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 3. Projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla; 4. Pareiškėjas ir partneriai, jei jie dalyvauja projekte, užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas, nuosavas lėšas, prisideda savanorišku darbu.
9.1.1.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektu įgyvendinamos priemonės apima daugiau nei vieną žuvininkystės veiklą (pvz., akvakultūra, žvejyba vidaus vandenyse); 2. Projektu numatoma vykdyti nacionalinę ar (ir) tarptautinę komunikaciją ir reklaminę kampaniją, siekiant didinti visuomenės informuotumą apie tausios žvejybos ir akvakultūros produktus. <p><i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i></p>
9.1.1.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	10 000,00
9.1.1.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra ne pelno ir jį teikia NVO ar kitas viešasis juridinis asmuo. Visuomenei turi būti suteikiama galimybė

		susipažinti su projektu, finansuojamų iš EJŖŽF lėšų, vykdytų veiksmų rezultatais ir vietos projektas turi atitikti vieną iš Reglamento (ES) Nr. 508/2014 95 straipsnio 3 dalies i ir ii papunkčiuose nurodytų kriterijų.
9.1.1. VPS prioritetas Nr. 2 „Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“		
9.1.1.3. VPS priemonė „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“ (kodas BIVP-AKVA-7)		
9.1.1.3.1.	VPS priemonės tikslas: skatinti žmogiškąjį kapitalą, ugdyti žuvininkystės srities profesinius įgūdžius ir bendradarbiavimą tinkluose.	
9.1.1.3.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Svarbiausias kapitalo struktūrinis veiksnys yra žmogus. Jis atlieka kuriamąjį ir fizinį darbą. Mokslo ir technikos pažangos pasaulyje labai sparčiai keičiasi žuvų auginimo technologijos, įranga ir kt. Žmogus kuria minėtus veiksnius ir naudoja juos žuvų auginimui. Kyla būtinybė naujų profesinių gebėjimų žuvininkystės srityje įgijimui. Šalyje ilgą laiką buvo nerengiami žuvininkystės srities specialistai. ŽRVVG teritorijos įmonėse dirba praktikai, be profesinio žuvininkų išsilavinimo. ŽRVVG tyrimais nustatyta, kad ŽRVVG teritorijoje viena iš svarbiausių problemų, norint toliau sėkmingai vykdyti ūkinę veiklą – žuvininkystės srities specialistų trūkumas.</p> <p>Pagal priemonę remiamos veiklos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Profesinis mokymas, mokymasis visą gyvenimą, mokslo bei technikos žinių ir inovacinės praktikos pavyzdžių platinimas, naujų profesinių gebėjimų akvakultūros srityje įgijimas ir akvakultūros veiklos poveikio aplinkai mažinimas; 2. Darbo sąlygų gerinimas ir darbo saugos skatinimas; 3. Akvakultūros įmonių ar profesinių organizacijų ir kitų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant mokslo ir technikos įstaigas arba lygias vyrų ir moterų galimybes propaguojančias įstaigas, bendradarbiavimą tinkluose ir keitimąsi patirtimi bei geriausios praktikos pavyzdžiais. <p>Priemonei skiriama 1,24 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 2 projektus.</p>
9.1.1.3.3.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.3.3.1.	pelno	<input type="checkbox"/>
9.1.1.3.3.2.	ne pelno	<input checked="" type="checkbox"/>
9.1.1.3.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys: asociacijos, turinčios sąsają su žuvininkyste.
9.1.1.3.5.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Juridiniai asmenys: asociacijos, turinčios sąsają su žuvininkyste.
9.1.1.3.6.	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektą teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju; 2. Projektas įgyvendinamas ŽRVVG teritorijoje;

		3. Projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 4. Projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla.
9.1.1.3.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	1. Projektas jungia didesnę akvakultūros /žuvininkystės sektoriuje veikiančių ūkio subjektų skaičių; 2. Asociacijos, susijusios su žuvininkyste ir akvakultūra;. 3. Pirmumas skiriamas pareiškėjams, kurie projekte numato apmokėti didesnę mokymo dalyvių skaičių. <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.1.3.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	10 000,00
9.1.1.3.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra ne pelno ir jį teikia NVO ar kitas viešasis juridinis asmuo. Visuomenei turi būti suteikiama galimybė susipažinti su projektu, finansuojamų iš EJRF lėšų, vykdytų veiksmų rezultatais ir vietos projektas turi atitikti vieną iš Reglamento (ES) Nr. 508/2014 95 straipsnio 3 dalies i ir ii papunkčiuose nurodytų kriterijų; 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas susijęs su mokymais ir jį teikia NVO ar kitas viešasis juridinis asmuo. Visuomenei turi būti suteikiama galimybė susipažinti su mokymų, finansuojamų iš EJRF lėšų, rezultatais ir vietos projektas turi atitikti vieną iš Reglamento (ES) Nr. 508/2014 95 straipsnio 3 dalies i ir ii papunkčiuose nurodytų kriterijų.
9.1.1.4. VPS priemonė „ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“ (kodas BIVP-AKVA-SAVA-2)		
9.1.1.4.1.	VPS priemonės tikslas:	gerinti ŽRVVG regiono gyventojų socialinę gerovę, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams
9.1.1.4.2.	Priemonės apibūdinimas	Žuvininkystės verslas apima gamybinę bazę ir infrastruktūrą, kuri sudaro prielaidas sėkmingam žuvininkystės produktų gamybos organizavimui. Be to, didžioji dalis žuvininkystės įmonių įsikūrusios atokesnėse vietovėse, kuriose gyvena ir dirbantieji bei jų šeimos nariai. ŽRVVG teritorijoje vykdoma žvejyba ir vidaus vandenyse, labai aktualia problema tampa esančios infrastruktūros prie vidaus vandenų pritaikymas verslo ir visuomenės poreikiams. ŽRVVG atlikto tyrimo metu nustatytas gyventojų poreikis „Gerinti socialinę gerovę ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą, tame tarpe ir kultūros paveldą, žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“. Vietos gyventojų poreikių tyrimų metu ŽRVVG nustatė poreikius, kurie atsispindi ir vietos gyventojų pateiktose vietos projektų idėjose: „Akvakultūros muziejaus įkūrimas kartu su nakvynės namais, žvejo švenčių organizavimui ir kitiems visuomenės poreikiams“, „Viešosios infrastruktūros,

		<p>skirtos mėgėjiškai rekreacinei žvejybai, įrengimas“, „Plėtoti pramoginę žvejybą, įkuriant reikiamą infrastruktūrą: nakvynės namelius, pavėsinės, tualetus, įrengti elektrą“, „ Ežerų žvejybos ir akvakultūros paveldo infrastruktūros sutvarkymas ir pritaikymas verslo ir visuomenės poreikiams“ ir kt. Tyrimo metu nustatytas labai platus socialinių poreikių spektras, ypač didelis dėmesys buvo skiriamas infrastruktūros sutvarkymui ir jos pritaikymui visuomenės poreikiams. Tenkinant gyventojų poreikius VPS numatyta ši priemonė.</p> <p>Pagal priemonę bus remiamos veiklos: parama skiriama investicijoms į visų rūšių viešosios infrastruktūros kūrimą, gerinimą arba plėtojimą – skiriamos aplinkai tvarkyti, viešiesiems pastatams, statiniams gerinti, atnaujinti, viešojo naudojimo infrastruktūrai, susijusiai su laisvalaikio, poilsio, sporto, kultūrine, žvejybos turizmo veikla, ŽRVVG teritorijoje.</p> <p>Priemonei skiriama 32,70 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 4 projektus.</p>
9.1.1.4.3.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.4.3.1.	pelno	<input type="checkbox"/>
9.1.1.4.3.2.	ne pelno	<input checked="" type="checkbox"/>
9.1.1.4.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys: Asociacijos, turinčios sąsają su žuvininkyste, vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija / organizacija, kuri atitiks VPS vietos projektų administravimo taisyklėse numatytus įregistravimo ir veiklos vykdymo terminus.
9.1.1.4.5.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Juridiniai asmenys: Asociacijos, turinčios sąsają su žuvininkyste, vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija / organizacija, kuri atitiks VPS vietos projektų administravimo taisyklėse numatytus įregistravimo ir veiklos vykdymo terminus.
9.1.1.4.6.	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektą teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju; 2. Projektas įgyvendinamas ŽRVVG teritorijoje; 3. Projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 4. Projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla.
9.1.1.4.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Į projekto įgyvendinimą įtraukiami vietos gyventojai, kurie projekte numatys didesnę prisidėjimą savanorišku darbu; 2. Pareiškėjas – NVO. <p><i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i></p>

9.1.1.4.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	131 492,60
9.1.1.4.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra ne pelno ir jį teikia NVO ar kitas viešasis juridinis asmuo. Visuomenei turi būti suteikiama galimybė susipažinti su projektu, finansuojamų iš EJRF lėšų, vykdytų veiksmų rezultatais ir vietos projektas turi atitikti vieną iš Reglamento (ES) Nr. 508/2014 95 straipsnio 3 dalies i ir ii papunkčiuose nurodytų kriterijų.

10. VPS įgyvendinimo veiksmų planas		
	Planuojami veiksmai	Sąsaja su VPS ir priemonėmis
10.1.	2016 m.	
10.1.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu:	
10.1.2.	Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	
10.2.	2017 m.	
10.2.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: 1. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas. 2. Privalomos viešinio priemonės (aiškinamojo stendo rengimas).	
10.2.2.	Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. 2017 m. viešinio ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas; 2. Interneto svetainės www.vilkauda.lt medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas; 3. Socialinio tinklo „Facebook“ sukūrimas, medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas; 4. Popierinių (pvz., plakatai, lankstinukai, informaciniai biuleteniai, skrajutės ir pan.) leidinių rengimas; 5. Informacinių skelbimų, pranešimų interneto svetainėje rengimas; 6. Informacinių renginių, konferencijos apie VPS įgyvendinimo pradžią organizavimas; 7. VPS eigos viešinio pristatymas, ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.	1-7 veiklos, susijusios su VPS priemonėmis.
10.3.	2018 m.	
10.3.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: 1. Kvietimai Nr. 1,2,3 teikti vietos projektų paraiškas (I-II ketv.); kvietimas Nr. 4 teikti vietos projektų paraiškas (III-IV ketv.):	Kvietimą Nr. 1 planuojama skelbti pagal priemonę: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą“;

	<p>1.1. kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas;</p> <p>1.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas;</p> <p>1.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas;</p> <p>1.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>2. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>3. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</p>	<p>Kvietimą Nr. 2 planuojama skelbti pagal priemonę „Rinkodaros priemonės“;</p> <p>Kvietimą Nr. 3 planuojama skelbti pagal priemonę „ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“;</p> <p>Kvietimą Nr. 4 planuojama skelbti pagal priemonę „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“.</p>
10.3.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. 2018 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas;</p> <p>2. Interneto svetainės www.vilkauda.lt medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas;</p> <p>3. Socialinio tinklo „Facebook“ medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas;</p> <p>4. Priemonių su išoriniu ženkliniu (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama atributika, kt.) rengimas ir gaminimas;</p> <p>5. Informacinių skelbimų, pranešimų interneto svetainėje rengimas;</p> <p>6. Informacinių renginių organizavimas.</p> <p>7. VPS eigos viešinimo pristatymas ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.</p>	<p>1-5 ir 7 veiklos, susijusios su visomis VPS priemonėmis.</p> <p>6 veikla, susijusi su kvietimo Nr.1, 2,3,4 VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p>
10.4.	2019 m.	
10.4.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. 2018 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>2. Kvietimai Nr. 5,6,7,8 teikti vietos projektų paraiškas (I-III ketv.):</p> <p>2.1. kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas;</p> <p>2.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas;</p> <p>2.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas;</p> <p>2.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas.</p>	<p>Kvietimą Nr. 5 planuojama skelbti pagal priemonę „Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą“;</p> <p>Kvietimą Nr. 6 planuojama skelbti pagal priemonę „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“;</p>

	<p>3. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>4. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</p>	<p>Kvietimą Nr. 7 planuojama skelbti pagal priemonę „Rinkodaros priemonės“;</p> <p>Kvietimą Nr. 8 planuojama skelbti pagal priemonę „ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“.</p>
10.4.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. 2019 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas;</p> <p>2. Interneto svetainės www.vilkanda.lt medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas;</p> <p>3. Socialinio tinklo „Facebook“ medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas;</p> <p>4. Popierinių (pvz., plakatai, lankstinukai, informaciniai biuleteniai, skrajutės) leidinių rengimas;</p> <p>5. Informacinių skelbimų, pranešimų interneto svetainėje rengimas;</p> <p>6. Informacinių renginių, konferencijos apie VPS įgyvendinimo eigą organizavimas;</p> <p>7. VPS eigos viešinimo pristatymas ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.</p>	<p>1-5 ir 7 veiklos, susijusios su visomis VPS priemonėmis.</p> <p>6 veikla, susijusi su kvietimo Nr. 5,6,7,8 VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p>
10.5.	2020 m.	
10.5.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. 2018–2019 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>2. Kvietimas Nr. 9, teikti vietos projektų paraiškas (I-II ketv.):</p> <p>2.1. kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas;</p> <p>2.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas;</p> <p>2.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas;</p> <p>2.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>3. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>4. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</p>	<p>Kvietimą Nr. 9 planuojama skelbti pagal priemonę: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą“.</p>
10.5.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. 2020 m. Viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas.</p>	<p>1-5 ir 7 veiklos, susijusios su visomis VPS priemonėmis.</p> <p>6 veikla, susijusi su kvietimo Nr. 9,</p>

	<p>2. Interneto svetainės www.vilkauda.lt medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatus viešinimas.</p> <p>3. Socialinio tinklo „Facebook“ medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas.</p> <p>4. Popierinių (pvz., plakatai, lankstinukai, informaciniai biuleteniai, skrajutės) leidinių rengimas.</p> <p>5. Informacinių skelbimų, pranešimų interneto svetainėje rengimas.</p> <p>6. Informacinių renginių išvykos „VPS vykdomų projektų geroji patirtis“ organizavimas; 7. VPS eigos viešinimo pristatymas ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.</p>	VPS priemone ir veiklos sritimis.
10.6.	2021 m.	
10.6.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. 2018–2020 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>2. Kvietimas Nr. 10 teikti vietos projektų paraiškas (I-II ketv.):</p> <p>2.1. kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas;</p> <p>2.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas;</p> <p>2.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas;</p> <p>2.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>3. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>4. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas.</p>	Kvietimą Nr. 10 planuojama skelbti pagal priemonę: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą“.
10.6.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. 2021 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas;</p> <p>2. Interneto svetainės www.vilkauda.lt medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas;</p> <p>3. Socialinio tinklo „Facebook“ medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas;</p> <p>4. Priemonių su išoriniu ženklinimu (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama atributika, kt.) rengimas ir gaminimas;</p> <p>5. Informacinių skelbimų, pranešimų interneto svetainėje rengimas;</p> <p>6. Informacinių renginių organizavimas;</p> <p>7. VPS eigos viešinimo pristatymas ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.</p>	1-5 ir 7 veiklos, susijusios su visomis VPS priemonėmis. 6 veikla, susijusi su kvietimo Nr. 10 VPS priemone ir veiklos sritimis.
10.7.	2022 m.	

10.7.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2018–2021 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra. 2. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra. 3. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas. 	
10.7.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2022 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas; 2. Interneto svetainės www.vilkauda.lt medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas; 3. Socialinio tinklo „Facebook“ medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas; 4. Priemonių su išoriniu ženklinimu (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama atributika, kt.) rengimas ir gaminimas; 5. Informacinių skelbimų, pranešimų interneto svetainėje rengimas; 6. Informacinių renginių organizavimas.; 7. VPS eigos viešinimo pristatymas ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose. 	
10.8.	2023 m.	
10.8.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2018–2022 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra. 2. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra. 3. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas. 	
10.8.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2023 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas; 2. Interneto svetainės www.vilkauda.lt medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas; 3. Socialinio tinklo „Facebook“ medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas; 4. Priemonių su išoriniu ženklinimu (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama atributika, kt.) rengimas ir gaminimas; 5. Informacinių skelbimų, pranešimų interneto svetainėje rengimas; 	

	6. Informacinių renginių organizavimas. 7. VPS eigos viešinimo pristatymas ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.	
--	--	--

11. VPS finansinis planas					
	VPS finansinis planas pagal prioritetus:				
11.1.	Prio- riteto Nr.	VPS prioriteto pavadinimas	Planuojama paramos lėšų suma (Eur)	Planuojama lėšų (proc.)	
11.1.1.	I	Akvakultūros ir žvejybos sektoriaus konkurencingumo didinimas, tobulinant technologijas ir įrangą, įvairinant ekonominę veiklą, kuriant darbo vietas	1 062 807,00	66,06	
	II	Infrastruktūros pritaikymas žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, gerinant ŽRVVG regiono socialinę gerovę ir keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją	545 970, 40	33,94	
			Iš viso: 1 608 777,40	Iš viso: 100	
11.2.	VPS finansinis planas pagal priemones:				
	VPS priemonės pavadinimas	VPS prioriteto	VPS priemonės kodas	Planuojama lėšų suma	Planuojama lėšų (proc.)

		Nr., kuriam priskiriama priemonė		(Eur)							
11.2.1.	Produktyvios investicijos į akvakultūrą ir perdirbimą.	I	BIVP-AKVA-SAVA-1	1 045 707,00	65,00						
11.2.2.	Rinkodaros priemonės.	I	BIVP-AKVA-8	17 100,00	1,06						
11.2.3.	Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.	II	BIVP-AKVA-7	20 000,00	1,24						
11.2.4.	ŽRVVG regiono socialinės gerovės kūrimas, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.	II	BIVP-AKVA-SAVA-2	545 970,40	32,70						
				Iš viso: 1 608 777,40	Iš viso: 100 (nuo vietos projektams įgyvendinti planuojamos sumos)						
11.3.	VPS administravimo išlaidų finansinis planas:										
	VPS administravimo išlaidų kategorijos	Planuojama lėšų (Eur)			Planuojama lėšų (proc.)						
11.3.1.	ŽRVVG veiklos išlaidos	301 645,20			75						
11.3.2.	ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos	100 548,40			25						
11.3.3.	Iš viso:	402 193,60			20						
11.4.	Indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus:	ES fondas	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso:
11.4.1.	Planuojamas lėšų poreikis vietos projektams pagal VPS finansuoti pagal metus (proc. nuo vietos projektams numatytos)	EJRŽF	–	20,00	20,00	20,00	20,00	10,00	5,00	5,00	100 proc.
11.4.2.	Planuojamas lėšų poreikis VPS administravimo išlaidoms pagal metus (proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos)	EJRŽF	–	14,32	14,28	14,28	14,28	14,28	14,28	14,28	100 proc.
11.5.	Planuojami papildomi VPS finansavimo šaltiniai		Pagrindimas								
11.5.1.											
11.5.2.											

12. VPS įgyvendinimo rodikliai										
12.1. VPS pasiekimų produkto (anglų k. „output“) rodikliai:										
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	EJRŽF konkretūs tikslai ir uždaviniai							Iš viso:	
		6.1.1.Ž	6.1.2.Ž	6.2.1.Ž	6.2.2.Ž	6.2.3.Ž	6.3.1.Ž	6.3.2.Ž		
12.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.):								16	
12.1.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	8		2				6	16	
12.1.1.2.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija / organizacija, skaičius (vnt.)							2	2	
12.1.1.3.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė mažos ir vidutinės įmonės, skaičius (vnt.)	8		1					9	
12.1.1.4.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė fiziniai asmenys, skaičius (vnt.):									
12.1.1.4.1.	<i>iš jų iki 40 m.</i>	-	-	-	-	-	-	-	<i>iš viso:</i>	
12.1.1.4.2.	<i>iš jų vyresni kaip 40 m.</i>	-	-	-	-	-	-	-	<i>iš viso:</i>	
12.1.1.5.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė 12.1.1.3–12.1.1.4 papunkčiuose neišvardyti asmenys, skaičius (vnt.)			1				4	5	
12.1.2.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-1									
12.1.2.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)		-	-	-	-	-	-		
12.1.3.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-2									
12.1.3.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)		-	-	-	-	-	-		
12.1.4.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-3									
12.1.4.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-		-	-	-	-	-		
12.1.5.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-4									
12.1.5.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-		-	-	-	-	-		
12.1.6.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-5									
12.1.6.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-		-	-	-		
12.1.7.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-6									
12.1.7.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-		-	-	-		
12.1.8.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-7									
12.1.8.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	2	-	-	-	-	2	

12.1.9.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-8								
12.1.9.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	2	2
12.1.10.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-9								
12.1.10.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-		
12.1.11.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-10								
12.1.11.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	
12.1.12.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-SAVA-<1> (savarankiška VPS priemonė)								
12.1.12.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	8							8
12.1.13.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-SAVA-<2> (savarankiška VPS priemonė)								
12.1.13.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)							4	4
12.2. VPS pasiekimų tikslo rodikliai (anglų k. „target“)									
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	EJRŽF konkretūs tikslai ir uždaviniai							Iš viso:
		6.1.1.Ž	6.1.2.Ž	6.2.1.Ž	6.2.2.Ž	6.2.3.Ž	6.3.1.Ž	6.3.2.Ž	
12.2.1.	Sukurtų naujų darbo vietų (naujų etatų) skaičius, įgyvendinus vietos projektus (vnt.)	13,64							13,64
12.2.2.	Išlaikytų darbo vietų skaičius, įgyvendinus vietos projektus (vnt.)								

13. VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną		
13.1.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus	
13.1.1.	ŽRVVG nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. ŽRVVG nariai, vadovaudamiesi įstatais ir jų pagrindu, priima sprendimus, susijusius su VPS įgyvendinimu; 2. Aktyviai dalyvauja asociacijos veikloje ir VPS įgyvendinime; 3. Tvirtina valdybos pirmininko metinę ataskaitą bei finansinę atskaitomybę.
13.1.2.	ŽRVVG valdymo organo nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką ir jos pakeitimus; 2. Priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo, atskirų jos narių suspendavimo, esant piknaudžiavimo atvejui; 3. Tvirtina VPS pakeitimus; 4. Tvirtina vietos projektų atrankos darbo reglamentą; 5. Tvirtina vietos projektų kvietimų dokumentaciją; 6. Priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo ir lėšų paskyrimo; 7. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą.
13.1.3.	VPS administravimo vadovas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia pasiūlymus VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei bei ŽRVVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo; 2. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės veiklą; 3. Planuoja ir organizuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitus (patikras) į įgyvendinamų vietos projektų vietas; 4. Renka, sistemina, analizuoja informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą ir ją teikia VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei; 5. Rengia VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką (VPS įgyvendinimo taisyklių), VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas ir VPS pakeitimų projektus; 6. Užtikrina tinkamą su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu stebėseną ir vertinimu susijusių dokumentų saugojimą; 7. Suderinęs su VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupe, gavęs ŽRVVG valdybos pritarimą, informuoja NMA ir (arba) ŽŪM apie VPS įgyvendinimo problemas, o taip pat pateikia joms siūlymus dėl jų sprendimo.
13.1.4.	VPS finansininkas (buhalteris)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tvarko VPS ir kitas ŽRVVG sąskaitas, finansinius srautus bei apskaitos dokumentus pagal Lietuvos Respublikos įstatymus; 2. Rengia ir teikia finansines ataskaitas Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai, taip pat kitoms institucijoms, turinčioms teisę reikalauti atitinkamų ataskaitų; 3. Rengia tarpinius ir galutinius VPS mokėjimo prašymus paramos sutartyje numatytu laiku; 4. Renka, sistemina, analizuoja finansinę informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą ir problemas ir ją teikia VPS administravimo vadovui.

		5. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius dokumentus.
13.1.5.	kiti ŽRVVG administracijos darbuotojai:	
13.1.5.1.	VPS administratorius (-iai)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vykdo VPS įgyvendinimą; 2. Rengia Kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentaciją; 3. Atlieka vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimą; 4. Parengia projektų paraiškos vertinimo ataskaitas; 5. Teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą pareiškėjams paraiškų rengimo, mokėjimo prašymų teikimo bei viešųjų pirkimų klausimais; 6. Rengia ir teikia išvadas pareiškėjams dėl viešųjų pirkimų dokumentų vertinimo; 7. Vertina tarpines, galutines vietos projektų ataskaitas; 8. Vykdo užbaigtų vietos projektų stebėseną.
13.1.5.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	<ol style="list-style-type: none"> 5. Įtraukia ŽRVVG teritorijos gyventojus, VPS tikslines grupes ir paramos gavėjus į VPS įgyvendinimo stebėsenos procesą; 6. Renka informaciją apie ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiksmus, atliktus kiekvienais ataskaitiniais metais, identifikuoja jų sąsajas su VPS įgyvendinimo veiksmų planu; 7. Vykdo VPS, kitų vykdomų projektų bei ŽRVVG veiklos viešinimą; 8. Organizuoja informacinius, mokomuosius renginius, konferencijas, dalyvavimą tarptautiniuose seminaruose; 9. Viešina kvietimus teikti vietos projektų paraiškas ir aktyvina kaimo gyventojus teikti vietos projektus; 10. Viešina įgyvendintus vietos projektus, ŽRVVG veiklą, teikia informaciją spaudai ir žiniasklaidai; 11. Formuoja teigiamą ŽRVVG įvaizdį; 12. Rengia straipsnius ir informacinius pranešimus žiniasklaidai bei ŽRVVG internetiniam puslapiui; 13. Konsultuoja vietos projektų vykdytojus viešinimo klausimais; 14. Organizuoja ir vykdo VPS įgyvendinimo pažangos, stebėsenos ataskaitas, VPS pakeitimų viešinimą (ŽRVVG interneto svetainė, spauda, informaciniai biuletiniai ir t. t.).
13.2.	ŽRVVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS	
13.2.1.	VPS administravimo vadovas	Turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Turėti aukštąjį išsilavinimą buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant VPS, dvisektorės VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijas.

13.2.3.	kiti ŽRVVG administracijos darbuotojai:	
13.2.3.1.	VPS administratorius	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.3.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Turėti aukštąjį išsilavinimą arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.3.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas	
13.3.1.	<p><i>Vaidmuo VPS valdymo ir stebėsenos vidaus sistemoje.</i> VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema leis nuolatos stebėti ir periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo pažangą, kurios tikslas yra sukurti patikimą ir objektyvią ŽRVVG atstovaujamos teritorijos plėtros koordinavimo, VPS įgyvendinimo stebėsenos tvarką, užtikrinti racionalų ES ir nacionalinės paramos lėšų paskirstymą ir savalaikį jų įsisavinimą. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema sudarys tinkamas prielaidas ne tik tinkamai koordinuoti, periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo eigą, bet ir vertinti VPS įgyvendinimo rezultatyvumą, efektyvumą ir poveikį VVG atstovaujama teritorijai, o prireikus papildyti ar keisti pačią VPS. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos sistema yra skirta ŽRVVG nariams, ŽRVVG valdybos nariams ir ŽRVVG darbuotojams, atsakingiems už VPS įgyvendinimo administravimą.</p> <p>Aukščiausias sprendžiamasis vaidmuo, užtikrinant VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną, tenka ŽRVVG valdybai, kuri pagal jai visuotinio ŽRVVG narių susirinkimo suteiktą kompetenciją (žr. 13.1 punktą) svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką, jos pakeitimus ir VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą bei VPS pakeitimus, priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių narystės suspendavimo, esant piknaudžiavimo atvejui.</p> <p>ŽRVVG sudarys VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupę iš ŽRVVG narių, administracijos darbuotojų. Į jos sudėtį bus įtraukti visų trijų sektorių atstovai: pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir verslo, taip užtikrinamas partnerystės principas. Minėta grupė teiks pasiūlymus ŽRVVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių suspendavimo, esant piknaudžiavimo atvejui, kartu su ŽRVVG administracijos darbuotojais dalyvaus vietos projektų patikrose, rengs VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą ir VPS pakeitimų projektus.</p> <p>VPS administravimo vadovas, VPS finansininkas ir VPS viešųjų ryšių specialistas, kurie yra susiję su VPS administravimu, vykdys nuolatinį VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną pagal funkcijas aprašytas 13.1 punkte.</p> <p><i>Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą, teikimo tvarką, įgyvendinant VPS dalyvaujantiems ŽRVVG subjektams.</i> Vykdydama VPS stebėseną, ŽRVVG iki vasario 1 d. teiks NMA metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius metus (nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.) ir ją viešins. NMA, gavusi metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, vertina ir tvirtina VPS įgyvendinimo ataskaitas, sudaro suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, iki balandžio 1 d. suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą teikia ŽŪM. Informacija apie VPS įgyvendinimo pažangą ir susidariusias VPS įgyvendinimo problemas bus gaunama iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės ir ŽRVVG administracijos darbuotojų vizitų (patikrų) į vietos projektų įgyvendinimo vietas ataskaitų, atliktų tyrimų ataskaitų ar galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu, kitų informacijos šaltinių. Už informacijos, reikalingos VPS įgyvendinimui užtikrinti ir stebėsenai atlikti bei</p>	

ataskaitai parengti, rinkimą, sisteminią ir analizę bei papildomų tyrimų, susijusių su VPS įgyvendinimu, organizavimą bus atsakingi ŽRVVG administracijos darbuotojai (VPS administravimo vadovas, finansininkas, viešųjų ryšių specialistas).

Informaciją apie VPS įgyvendinimo eigą teikia: ŽRVVG nariams:

- ŽRVVG pirmininkas visuotinio susirinkimo metu atsiskaitydamas už ŽRVVG veiklą, atsakydamas raštu ar žodžiu į ŽRVVG narių paklausimus;
- ŽRVVG valdyba, teikdama tvirtinti visuotiniam ŽRVVG narių susirinkimui ŽRVVG veiklos ataskaitą;
- ŽRVVG revizorius, teikdamas tvirtinti visuotiniam ŽRVVG narių susirinkimui revizoriaus ataskaitą.

ŽRVVG valdymo organo nariams:

- ŽRVVG pirmininkas, teikdamas VVG veiklos ataskaitą;
- ŽRVVG pirmininkas, VPS administravimo vadovas, VPS finansininkas ir atskiri darbuotojai, susiję su VPS administravimu, VVG valdybos posėdžiuose pateikdami aktualią VPS įgyvendinimo informaciją.

VPS administravimo vadovui:

- ŽRVVG nariai, ŽRVVG valdyba, ŽRVVG pirmininkas, suformuluodami aktualias VPS įgyvendinimo užduotis;
- VPS finansininkas, atskiri darbuotojai, susiję su VPS administravimu, atsiskaitydami už savo veiklą.

VPS finansininkui, atskiriems darbuotojams, susijusiems su VPS administravimu:

- ŽRVVG nariai, ŽRVVG valdyba, ŽRVVG pirmininkas, ŽRVVG administracijos vadovas suformuluodami aktualias VPS įgyvendinimo užduotis.

Ataskaita bus viešinama ŽRVVG atstovaujamos teritorijos interneto svetainėje www.vilkanda.lt ir www.nma.lt.

Atskaitomybės (pavaldumo) tarp atskirų dalyvaujančių ŽRVVG subjektų įgyvendinant VPS. ŽRVVG valdyba kartu su ŽRVVG pirmininku už savo veiklą atsiskaito prieš visuotinį ŽRVVG narių susirinkimą, kaip aukščiausią ŽRVVG valdymo organą. Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus tvarkos aprašą, visi ŽRVVG darbuotojai, susiję su VPS administravimu, bus tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi ŽRVVG pirmininkui. Savo ruožtu VPS administravimo vadovas už savo veiklą bus tiesiogiai atskaitingas ŽRVVG valdybai, o tarp jos posėdžių – VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kuri kaip ir VPS administravimo vadovas, už savo veiklą atskaitinga VVG valdybai.

Atsakomybės sistemos taikymas, jeigu VPS įgyvendinama netinkamai. Detalesnė atskaitomybė (pavaldumas) tarp atskirų ŽRVVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama ŽRVVG valdybos sprendimu. ŽRVVG administracijos darbą, teises ir pareigas, atsakomybę reglamentuoja ŽRVVG administracijos darbo tvarkos taisyklės, pareigybių aprašymai, ŽRVVG pirmininko įsakymai. Darbuotojai už funkcijų bei pareigų vykdymą atsako darbo tvarkos taisyklių ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. Pastebėjus ar nustatčius ŽRVVG administracijos darbuotojų tam tikrą piktnaudžiavimo (neteisėto veikimo arba neveikimo) atvejį, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė kreipiasi į ŽRVVG valdybą dėl šių darbuotojų atsakomybės. VPS administruojantiems darbuotojams už darbo drausmės pažeidimus gali būti skiriamos drausminės nuobaudos Darbo kodekso nustatyta tvarka.

ŽRVVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie ŽRVVG atstovaujamos teritorijos gyventojus 2013 m.											
VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių				Pagal lytį		Pagal užimtumą			
		Iki 40 m. (įskaitytinai)				vyrų	moterų	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)	gaunantys senatvės pensiją
Pagal amžių	Iki 40 m. (įskaitytinai)	85 306				44 294	41 012	X	x	x	x
Pagal lytį	vyrų	x				n.d.	x	X	x	x	x
	moterų	x				x	n.d.	X	x	x	x
Pagal užimtumą	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	69 435	x	x	x
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	X	4 266	x	x
	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)	x	x	x	x	x	x	x	x	13 600	x
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	x	29 803
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai		2013 m. duomenys: – Pagal amžių: Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19 . – Pagal lytį: 2016-05-24 Vilniaus rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. A33(15)-3544-(4.22).									

	<p>– Pagal užimtumą:</p> <p>– dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius): Šaltinis: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-05-30 raštas Nr. (12.6) I-3241;</p> <p>– savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą: Šaltinis: VMI duomenys, www.vmi.lt/cms/gyventojai;</p> <p>– bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios): Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A;</p> <p>– gaunantys senatvės pensiją: Šaltinis: 2016-05-19 VSDFV prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas Nr. (12.6)-I-2998.</p>
Paaiškinimai	<p>Pagal lytį. Gautas 2016-05-24 Vilniaus rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. A33(15)-3544-(4.22), kuriame Vilniaus rajono savivaldybės administracija teigia, kad gyventojų apskaitos pagal seniūnijas ir lytį neveda ir negali pateikti duomenų.</p>

ŽRVVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie ŽRVVG atstovaujamos teritorijos gyventojus 2015 m.											
VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių				Pagal lytį		Pagal užimtumą			
		Iki 40 m. (įskaitytinai)				vyrų	moterys	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)	gaunantys senatvės pensiją
Pagal amžių	Iki 40 m. (įskaitytinai)	82 883				43 300	39 583	x	x	x	x
Pagal lytį	vyrų	x				n.d.	x	x	x	x	x
	moterys	x				x	n.d.	x	x	x	x
Pagal užimtumą	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	74 976	x	x	x
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	x	5 552	x	x
	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)	x	x	x	x	x	x	x	x	10 500	x
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	x	29 723
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai		2015 m. duomenys: – Pagal amžių: Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19 . – Pagal lytį: 2016-05-24 Vilniaus rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. A33(15)-3544-(4.22). – Pagal užimtumą:									

	<ul style="list-style-type: none"> – dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius): Šaltinis: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-05-30 raštas Nr. (12.6) I-3241; – savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą: Šaltinis: VMI duomenys, www.vmi.lt/cms/gyventojai; – bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios): Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A; – gaunantys senatvės pensiją: Šaltinis: 2016-05-19 VSDFV prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas Nr. (12.6)-I-2998.
Paaiškinimai	<p>Pagal lytį. Gautas 2016-05-24 Vilniaus rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. A33(15)-3544-(4.22), kuriame Vilniaus rajono savivaldybės administracija teigia, kad gyventojų apskaitos pagal seniūnijas ir lytį neveda ir negali pateikti duomenų.</p>